

Projecte final de carrera [2010]

Implantació del Distintiu de Garantia de Qualitat
Ambiental als Establiments de Turisme Rural
d'influència al Parc del Garraf

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Tutors: Ester García, Martí Boada, Jordi Duch, Joan Rieradevall
Carles Montañola | Jaume Royo | Eduard Salas | Rodrigo Sánchez

"No trobis la falta, troba la solució"
Henry Ford

Índex

BLOC 1: INTRODUCCIÓ

---

1. Zona d'estudi	6
1.1. Situació	6
1.2. Característiques del medi físic	7
1.2.1. Clima	
1.2.2. Geologia i Hidrogeologia	
1.2.3. Fauna i Flora	
1.3. Marc legal i figures de protecció	9
1.4. Aspectes socioeconòmics	10
2. El turisme	12
2.1. El Marc Legislatiu del turisme a Catalunya	12
2.2. Els impactes del turisme a Catalunya	12
2.3. El turisme rural a Catalunya	14
2.4. El turisme al PG	17
3. Ecoetiquetes de serveis	18
3.1. Introducció	18
3.2. Tipologia d'ecoetiquetes	19
3.3. Distintius de qualitat per a Establiments de Turisme Rural	21
3.3.1. Sistema Integral de Calidad Turística Española Destinaciones (SICTED)	
3.3.2. Q de Qualitat Turística Espanyola	
3.3.3. Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental (DGQA)	
4. Antecedents	28
4.1. El DGQA	28
4.2. Parc Natural de la Garrotxa	29
4.3. Parc Natural de L'Alt Pirineu	30
4.3.1. Turisme rural	
4.3.2. Hotels	
4.3.3. Càmpings	
4.3.4. Conclusions estudis PNAP	
4.4. Parc del Garraf	35
4.4.1. Allotjaments rurals amb distintiu	

BLOC 2: JUSTIFICACIÓ, OBJECTIUS I METODOLOGIA

---

5. Justificació	37
6. Objectius	38
7. Metodologia	39

BLOC 3: ESTAT ACTUAL DELS ALLOTJAMENTS AL PG

---

8. Oferta d'establiments de turisme rural (ETR) al PG	48
8.1. Criteris de selecció dels ETR d'influència al parc	48
8.2. ETRs d'influència al Parc	49
9. Inventari dels vectors ambientals dels ETR	57
9.1 Gestió dels residus	57
9.2 Gestió de l'aigua	58
9.3 Eficiència energètica	60
9.4 Compres	61
9.5 Informació i comunicació ambiental	62
10. Diagnosi dels vectors ambientals	64

BLOC 4: DIAGNOSI DELS ETR PILOT

---

11. Criteris de selecció dels ETR per a sotmetre's a la prova pilot	71
12. Avaluació del compliment dels criteris del DGQA en els ETR pilot	71
12.1. Resultats parcials dels criteris bàsics i opcionals dels ETR pilot	73
12.2. Diagnosi dels vectors ambientals	74
12.3. Resum de la situació actual de la prova pilot en els ETR	88
13. Accions de millora ambiental i pressupost per assolir l'ecoetiqueta	91
13.1. Accions d'implantació i pressupost a l'ETR Can Ramonet	91
13.2. Accions d'implantació i pressupost a l'ETR La Merla Blanca	95
13.3. Accions d'implantació i pressupost a l'ETR Cal Mestre	99
13.4. Accions d'implantació i pressupost a l'ETR Ca l'Helena	103
13.5. Accions d'implantació i pressupost a l'ETR Cal Simó	107
13.6. Accions d'implantació i pressupost a l'ETR Can Parellada	111

BLOC 5: CONCLUSIONS I PROPOSTES

---

14. Conclusions	118
14.1 Sistema metodològic emprat per la selecció dels ETR i la recollida de dades	118
14.2 Estat global dels ETR	119
14.3 Relació entre vector ambientals	120
14.4 Estat dels ETR pilot i propostes de millora per als ETR pilot	121
15. Valoració de la implementació del DGQA; Crítiques i propostes de millora del distintiu	125
16. Proposta de continuïtat de l'estudi	128

BLOC 6: ASPECTES FORMALS

---

17. Acrònims i paraules clau	129
18. Programació	131
19. Pressupost del projecte	132
20. Bibliografia	133
21. Agraïments	135
22. Annexos	

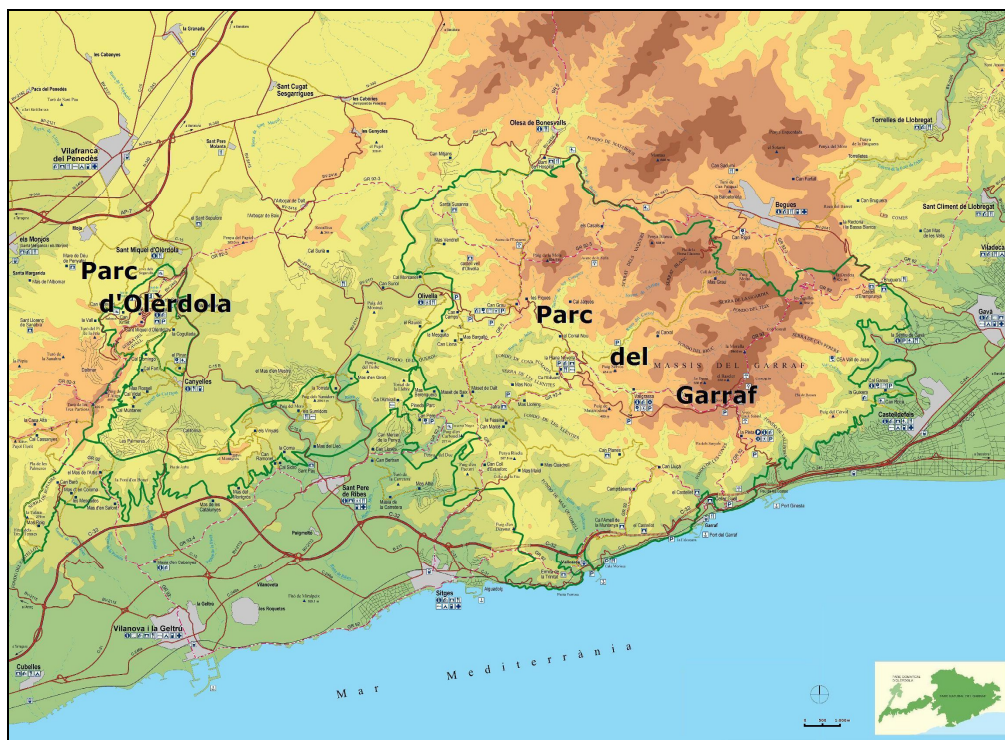
BLOC 1: INTRODUCCIÓ

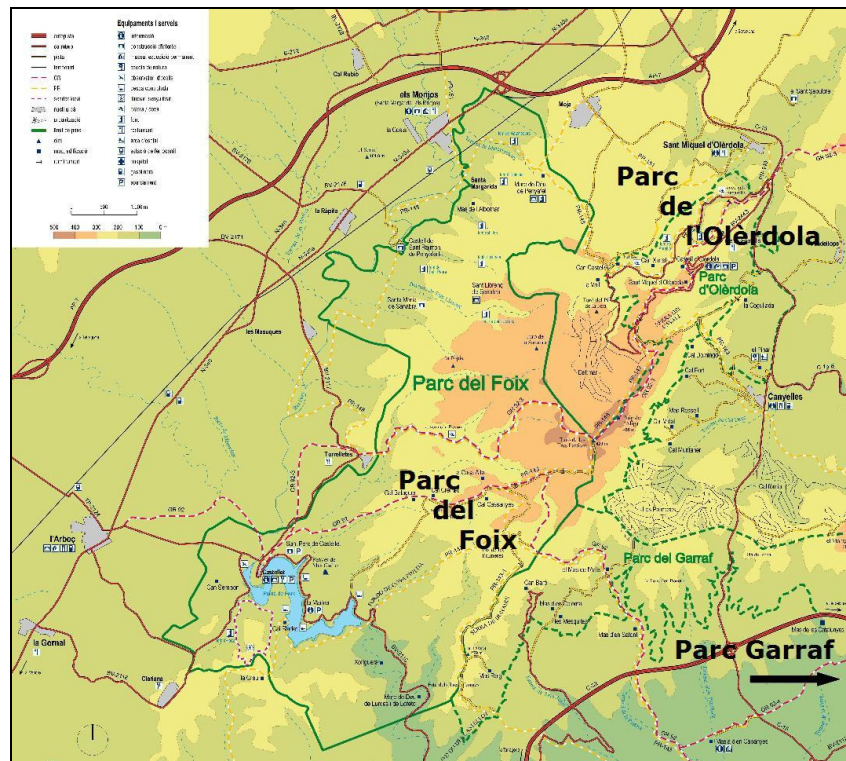
1. Zona d'estudi

La continuïtat del sistema natural del Parc del Garraf així com la disponibilitat i distribució d'Establiments de Turisme Rural (ETR) al seu voltant, ens obliga a considerar, en la zona d'estudi, els ETR pròxims al Parc del Foix i d'Olèrdola (parcs fronterers amb el Parc del Garraf) ja que la influència dels diferents allotjaments no distingeix fronteres administratives en la continuïtat d'aquesta extensió natural. No obstant, com que el present objecte es centra en el Parc del Garraf, quan es faci referència a aquest, s'inclouran, en molts aspectes, el Parc del Foix i d'Olèrdola.

1.1. Situació

El Parc del Garraf es troba entre les comarques del Baix Llobregat, l'Alt Penedès i el Garraf, al sector Sud-oest de l'anomenada Serralada litoral catalana. Els seus límits són la vall inferior del Llobregat, la mar Mediterrània i la depressió del Penedès. Ocupa una extensió de 12.820 hectàrees.

Figures 1 i 2: Límits del Parc del Garraf, Foix i d'Olèrdola. Font: diba.es

1.2. Característiques del medi físic

1.2.1. Clima

La situació costanera determina un clima típicament mediterrani, amb escasses però torrencials pluges de primavera i tardor, suaus i temperats hiverns, i calorosos i eixuts estius. El massís del Garraf distribueix la precipitació, essent la zona més oriental, la més plujosa. La zona de ponent, i del nord del massís, és on la precipitació és més minsa, amb valors que no superen els 530 mm i 580 mm¹, respectivament. L'estació on la diferència pluviomètrica és més marcada és la tardor, fet que confirma la formació d'un sistema frontal fred davant les costes del delta del Llobregat. L'aire fred que descendeix per la vall del Llobregat des de l'interior, s'eixampla en arribar al delta. En entrar en contacte amb la massa càlida i humida de la Mediterrània, es forma un sistema frontal fred davant les costes del delta. En determinades condicions atmosfèriques, aquest front genera nuvolositat convectiva i provoca precipitacions que poden atansar-se a la zona del delta i oriental del massís del Garraf, però difícilment a la resta del massís.

¹ Font: www.meteocat.cat

1.2.2. Geologia i Hidrogeologia

El parc el formen dues grans unitats ben diferenciades geològicament: una, de roques calcàries, i dolomies i una petita banda de gresos vermellosos, a l'extrem oriental del parc. Avencs i margallons. La roca calcària ha creat un paisatge exòtic, ric en formes càrstiques –avencs, dolines i rasclers– i amb una vegetació pròpia, l'espècie més coneguda de la qual és el margalló. Les barraques de vinya i els murs de pedra seca es dissimulen al mig de la pedra blanca i envolten antigues masies i algunes de les petites poblacions que es troben a l'interior soliu del parc.

1.2.3. Fauna i Flora

Bona part del Garraf ens ofereix un paisatge mediterrani meridional. La vegetació que caracteritza aquest paisatge és un matollar dens d'un a tres metres d'alçària on dominen el garric i el llentiscle i on creixen el margalló, el càrritx i altres espècies de procedència africana.

Més a l'interior, el paisatge està integrat per fragments d'alzinar i pinedes de pi blanc la majoria dels quals han estat afectats pels incendis forestals i avui es troben en procés de regeneració.

En els fondos o valls tancades es troba la vegetació típica de l'alzinar, com és la mateixa alzina, el boix, la roja, el lligabosc o el marfull.

Les dures condicions ambientals del massís de Garraf (gran insolació, manca d'aigua, escassa vegetació i relleu molt abrupte) no permeten que hi visqui una fauna rica i exuberant. En canvi, aquest mateix factor és el que dóna interès a la original fauna que hi viu, ja que està formada per una sèrie d'espècies adaptades a aquestes peculiars condicions. Com a ocells representatius podem esmentar: la merla roquera, la merla blava, el còlit negre i el còlit ros, l'hortolà, la cogullada fosca i el trobat. A més, la inhospitalitat d'aquestes muntanyes ha permès que encara hi visquin algunes espècies que es troben en perill d'extinció com el falcó i l'àliga perdiguera, a part d'altres rapinyaires. El vessant litoral del massís ofereix també una oportunitat als ocells marins que ha estat aprofitada recentment pel corb marí.

La confluència d'ambients ecològics que es produeix al massís (transició entre l'alzinar i la màquia de garric i margalló) es reflecteix també en la fauna herpetològica (molt sensible a aquests canvis), de manera que podem trobar espècies de caràcter termòfil i procedència nord africana com la serp de ferradura i l'escurçó ibèric, juntament amb altres de caràcter centreeuropeu com la salamandra i la noia.

Finalment, el gran desenvolupament del sistema càrstic ha permès la formació d'una interessant vida cavernícola, fins el punt que hi trobem espècies endèmiques úniques al món.

La poca distància que separa el massís de la ciutat de Barcelona és un factor més que fa augmentar l'interès científic existent, ja que en facilita l'estudi. D'altra banda, aquesta mateixa proximitat accentua el perill de degradació i, per tant, exigeix més esforç preservar-lo.

1.3. Marc legal i figures de protecció

El Pla especial de protecció del medi físic i del paisatge de l'espai natural del Garraf opera com a norma interpretativa general per a l'establiment d'un règim de protecció i conservació del medi físic, el paisatge, els sistemes naturals i la diversitat biològica de l'espai natural del Garraf, compatible amb l'aprofitament sostenible dels seus recursos i l'activitat dels seus habitants, així com l'ordenació de l'ús públic i el foment del coneixement i el respecte al medi, amb una atenció preferent a l'educació ambiental.

El Pla especial d'ordenació va ser aprovat per resolució del Conseller de Política Territorial i Obres Públiques de 24 de maig i 16 de desembre de 1986 i publicat al DOGC número 805 de 18 de febrer de 1987.

El Pla especial d'ordenació va ser modificat per acord de la Comissió d'Urbanisme de Barcelona de 22 de novembre de 1995 i publicat al DOGC número 2.157 de 22 de gener de 1996, i per acord de la Comissió d'Urbanisme de Barcelona de 19 de novembre de 2001 i publicat al DOGC número 3.592 d'11 de març de 2002.

Les determinacions que estableix el Pla especial es duen a terme mitjançant el concurs de l'administració del parc (la Diputació de Barcelona), i dos òrgans de gestió: el Consell Coordinador (que fou constituït el 5 de març de 1987), que pretén garantir la participació i col·laboració en la gestió de l'espai protegit, de les diferents administracions públiques amb competències específiques en aquest àmbit territorial i de les organitzacions professionals o específiques directament interessades en la gestió de l'espai natural i la Comissió Consultiva, constituïda pels representants d'aquells ciutadans que per raó de la seva activitat econòmica o participació en els afers públics, volen tenir una participació més activa en el desenvolupament del pla.

L'ús públic és un dels grans eixos de gestió dels espais naturals inclosos dins la Xarxa de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona, doncs és un tema clau per a la dinamització dels municipis de l'espai protegit. Però també cal tenir en compte que l'ús social dels espais té un impacte sobre el medi natural. Per aquest motiu la Diputació de Barcelona ha engegat la redacció del Pla d'Ús Públic dels Parcs del Garraf, Olèrdola i Foix.

1.4. Aspectes socioeconòmics

El Parc del Garraf es troba actiu des de mitjans dels anys 80 i els Parcs d'Olèrdola i el Foix des dels 90. Els canvis socials i econòmics que aquests parcs han produït en el territori proper als mateixos poden haver influenciat tant en els usos com en els impactes ambientals d'aquests espais. És destacable la situació dels Parcs del Garraf, Olèrdola i Foix, en zones econòmicament molt influenciades per Barcelona i la seva àrea metropolitana, el que fa que la influència dels parcs sigui difícilment destriable de l'economia general del municipi.

Pel que fa a la comarca del Garraf i als seus municipis, aquests estan basats en la indústria i els serveis, principalment aquells relacionats amb el turisme. La indústria es concentra a Vilanova i la Geltrú, sobretot indústria metal·lúrgica, tèxtil i de la construcció. En relació a la comarca de l'Alt Penedès, és la que encara conserva aspectes més rurals i per tant és alhora una comarca agrària però també industrial. El pes de l'agricultura –vinya, cereals –i la ramaderia, és liderat pel sector vitivinícola.

Respecte el grau d'influència dels parcs en algunes branques de l'economia, es creu que la més important i la que potser pot influenciar més és la del sector serveis, especialment els serveis turístics. Una de les principals fonts d'ingressos dins dels parcs són les pedreres que trobem al massís del Garraf, de les que extreuen la pedra calcària, concretament en són sis i estan controlades pel Pla Especial. Per altra banda, l'activitat de segona residència ha generat moviment econòmic, destacant la urbanització de la Plana Novella al Parc del Garraf i la recent restauració de masies. Cal destacar que des de mitjans dels anys 90 s'inicia la implantació d'empreses de serveis vinculats al lleure i la natura.

Pel que fa a l'activitat agrícola, aquest sector ha estat marginal al Garraf degut a l'abundància de terrenys de fort pendent, la migradesa dels regadius, la pobresa dels sòls i la urbanització creixent. La baixa qualitat del sòl ha determinat que tant l'agricultura com inclús la ramaderia no siguin pràctiques rendibles.

Tot i així, al Garraf predomina el cultiu de vinya i cereal, destacant la pertinença d'aquest territori a la Denominació d'Origen Penedès. En la zona predominen les explotacions petites i mitjanes.

Els Parcs del Garraf i Olèrdola tenen engegat des de 1993 el programa d'educació ambiental Viu El Parc. És una iniciativa que pretén crear vincles entre els Parcs i els municipis que en formen part a través de l'educació ambiental i vol, principalment, que els Parcs esdevingui un element integrat en la vida de les persones que hi viuen a prop. també és destacable la funció que els parcs tenen com a espais lliures i dels que els habitants dels municipis adjacents poden disposar com a zones per al lleure i l'esbarjo. Aquest és un dels principals valors socials dels Parcs, contribuint notablement a millorar la qualitat de vida dels habitants.

Amb l'anàlisi de l'activitat econòmica dels Parcs del Garraf, Olèrdola i Foix, la incidència d'aquests sobre l'economia i la població és difícil de dissociar, però tot i això principalment, el sector serveis, concretament els turístics, i el sector industrial poden arribar a tenir una major influència sobre els límits dels parcs.

2. El turisme

2.1. El Marc Legislatiu del turisme a Catalunya

L'activitat turística està condicionada per diferents tipus de lleis i normes, en el cas del nostre país. Malgrat això, cada comunitat disposa d'una llei del turisme, ja que aquest és competència de les comunitats autònomes, tal com ho estableix la Constitució Espanyola de 1978. La primera comunitat autònoma que va "normalitzar el turisme" va ser el País Basc el 1994. A Catalunya la llei de turisme no s'aprovà fins el 15 de Maig del 2002.

Són diverses les qüestions que la Llei de Turisme pretén abraçar:

- El dret sancionador, amb la creació de la inspecció Turística, realitzada per l'administració competent, que és qui ha d'assegurar el manteniment de la qualitat del sector.
- La classificació dels recursos turístics i dels diferents àmbits competencials.
- La definició del Pla de Turisme de Catalunya, que esdevé un dels plans territorials sectorials dels previstos a la Llei de Política Territorial.
- Als municipis turístics, es pretén que hi hagi una ordenació i alhora prestació de serveis turístics. La problemàtica és que moltes vegades les obligacions que requereix la llei no es poden assolir a causa de la manca de definició del finançament municipal.
- La creació de la imatge de Catalunya com una marca turística en el mercat internacional. Es preveu la col·laboració dels subjectes turístics interessats, malgrat no es defineixin els instruments que la facin possible.

2.2. Els impactes del turisme a Catalunya

Actualment, el turisme és una de les principals activitats econòmiques i té tendència a continuar creixent en els pròxims anys. Els impactes que aquest genera sobre la cultura, el medi i l'economia es poden observar en totes les zones que es dediquen al turisme. Aquests es poden agrupar en 3 grans grups, segons sobre quin sector actua: medi ambient, econòmic o sociocultural.

En primer lloc, trobem els impactes generats per l'activitat turística sobre el medi. Aquest és un dels que es veu més perjudicat, ja que és sobre el qual es desenvolupa l'activitat, malgrat això, és un producte turístic essencial per assegurar l'existència del turisme. La doble utilitat de l'entorn fa que la relació entre turisme i medi ambient sigui complexa i a la vegada contradictòria. De tal forma que els impactes que es generen sobre el aquest en degraden la imatge, ja que la qualitat ambiental de la zona es veu disminuïda.

Tradicionalment, s'ha vist el turisme com un motor de desenvolupament econòmic, genera llocs de treball, millora les infraestructures, etc. Però, molt sovint es perden de vista els impactes negatius que aquest té sobre l'economia. El fet d'impulsar algunes activitats productives pel turisme fa que es posin en perill les que es duïen a terme anteriorment, com per exemple, l'agricultura. Un altre problema a destacar és l'augment indiscriminat de la renda del sòl, que pot arribar a fer que la gent de la zona marxi.

Finalment, des del punt de vista sociocultural el turisme també genera impactes significatius. El principal problema és que es tracten els elements culturals com a una mercaderia més, de tal manera que els productes artesanals s'homogeneïtzen i es realitzen amb més quantitat però, alhora, amb menys qualitat. D'aquesta forma s'està disminuint la qualitat d'un producte turístic de la zona.

Tots aquests impactes fan que cada vegada més, la zona perdi el valor pel qual els turistes trien aquesta destinació. És per això, que cal posar èmfasi en el seu desenvolupament, per tal de que es realitzi de la manera més sostenible possible i que generi el mínim d'impactes. Si es vol que la zona visqui del turisme, cal conservar l'entorn (cultural, econòmic i ambiental) amb la fita de que no es malmeti el producte turístic i així, continuar creixent econòmicament gràcies a aquest motor que està en alça.

Existeixen dos grans tipus de turisme: el turisme de Masses i el turisme Alternatiu. El primer es refereix a grans conglomerats o grans ressorts, on les empreses turístiques són les protagonistes. En canvi, en el turisme Alternatiu hi ha més contacte amb les comunitats de la zona i el respecte envers el medi ambient és molt present (*Campillo et. al., 2004*). Les empreses petites o familiars són les responsables d'aquest tipus de turisme.

Al llarg dels últims anys s'ha donat un nou moviment a escala internacional per al foment del turisme responsable, turisme sostenible o ecoturisme.

El consell d'Europa, en el seu document Turisme i sostenibilitat (1997) fa certes recomanacions per a aconseguir que el turisme sigui sostenible:

- Acceptar o renunciar a un cert grau de confort
- Estar disposat a utilitzar els transports públics
- Saber aturar-se i anar a poc a poc
- Interessar-se per les tradicions, els costums i els modes de vida locals i respectar-los
- Protegir activament el medi ambient
- Prendre consciència dels problemes
- Reduir la freqüència dels viatges
- Mostrar preferència pels productes locals

Aquest criteris, modificats adientment, poden ser aplicables a l'entorn de Catalunya, als seus espais protegits i en concret als Parcs del Garraf, Olèrdola i Foix.

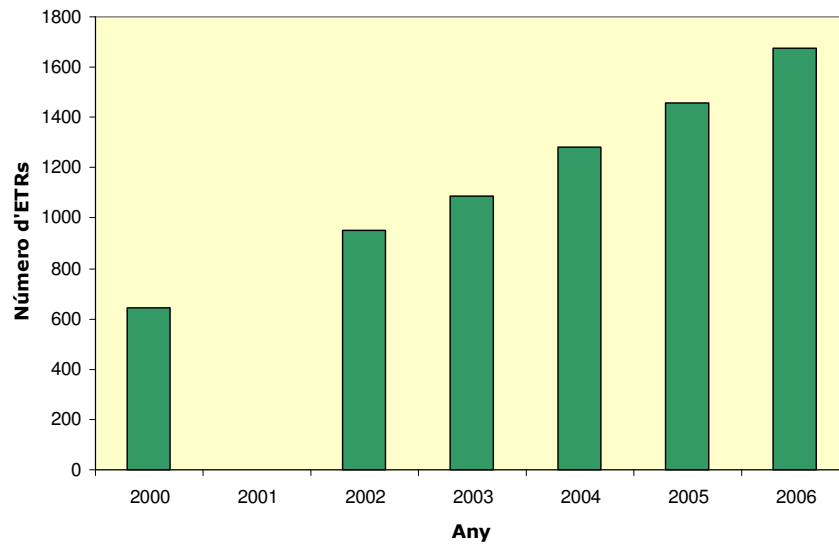
2.3. El turisme rural a Catalunya

Els últims resultats estadístics² fan palesa de l'increment d'aquest tipus de turisme en els últims anys; i és que, només a Catalunya, entre l'any 2000 i 2006, es van doblar els registres d'establiments de turisme rural.

---

² Font: Idescat

Figura 2: Evolució d'establiments de turisme rural a Catalunya en el període 2000 – 2006.

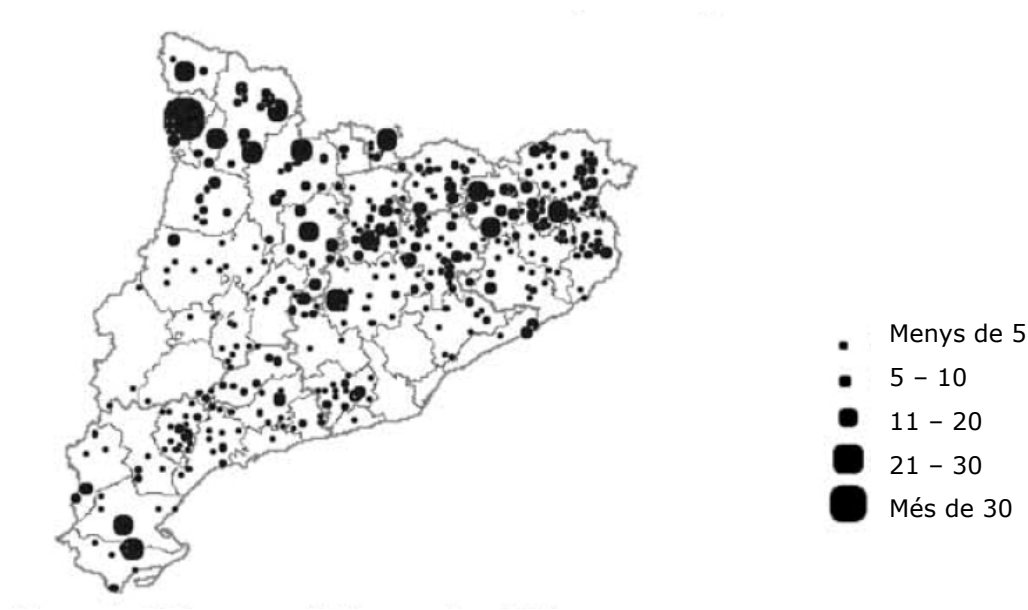

Font: Dades idescat. Per 2001 no hi ha dades disponibles. Gràfic d'elaboració pròpia.

A finals del tercer trimestre del 2009, es van registrar 96,8 milers de persones als establiments de turisme rural, un 3,5% més que un any enrere. El nombre de pernoctacions és de 444,8 milers, dada que representa un increment interanual del 4,5%. El grau d'ocupació per habitacions als establiments de turisme rural ha estat del 41,5% durant el tercer trimestre de l'any.

Quant a la distribució d'establiments de turisme rural, resulta heterogènia en el territori català i la majoria d'ETR es concentren en comarques del nord i nord-est de Catalunya.

Figura 2: Distribució dels Establiments de Turisme Rural a Catalunya (2003)

Font: Turismo rural en Cataluña: condicionantes de la oferta y la demanda. Cànoves et. Al. (2005)

Els allotjaments rurals es divideixen en dos grups: agroturisme i allotjaments rurals, depenent de la obtenció de rendes agràries per part del titular.

Per nosaltres, l'obtenció de les rendes no serà un criteri distintiu entre un tipus d'allotjament o altre, de manera que ens referirem al conjunt d'establiments com a allotjaments rurals. Aquests es classifiquen en les modalitats de masia, masoveria, casa de poble compartida i casa de poble independent:

- **Masia.** S'entén per masia l'habitatge unifamiliar fora de nucli, que comparteix el titular amb els usuaris turístics i on es presta el servei d'allotjament en règim d'habitacions i, com a mínim, d'esmorzar.
- **Masoveria.** És aquell habitatge unifamiliar, fora de nucli de població que es lloga en règim d'habitatge rural.
- **Casa de poble compartida.** S'entén per casa de poble l'habitatge unifamiliar dins de nucli de població, que comparteix el titular amb els usuaris turístics i on es presta el servei d'allotjament en règim d'habitacions i, com a mínim, d'esmorzar.
- **Casa de poble independent.** És aquell habitatge unifamiliar, en nucli de població on es presta el servei d'allotjament en règim d'habitatge rural.

A Catalunya, la tipologia d'ETR més comuna és la Masoveria o Casa de poble independent (78%), on l'allotjament es lloga en règim d'habitatge rural de manera que no es disposa de servei de restauració.

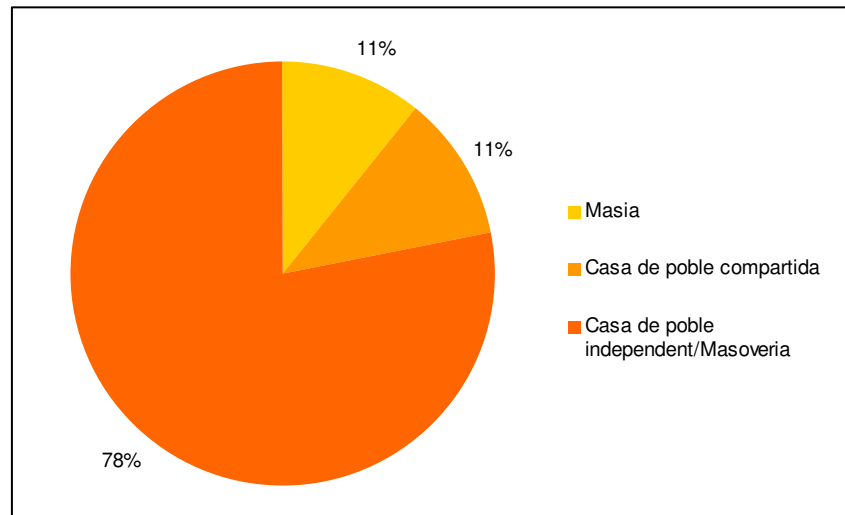

Figura 3: Distribució d'ETR segons Tipologia (2006) Font: Dades idescat. Gràfica elaboració pròpia.

2.4. El turisme al Parc del Garraf, Olèrdola i el Foix.

El sector primari de l'economia de les zones rurals ha patit un procés de recessió i el món rural ha buscat alternatives en la diversificació de les seves activitats aprofitant el flux de visitats. Això ha desembocat en un sector de turisme rural emergent dins l'economia i a una terciarització de les zones rurals amb l'aparició de restaurants, allotjaments i serveis associats al turisme. Cal ressaltar la importància del paper dels mitjans de comunicació i les noves tecnologies en divulgar l'existència d'aquests espais, els seus valors naturals i humans i els serveis que ofereix.

El principal objectiu de la gestió del parc és, mitjançant fórmules participatives i de consens, donar compliment al seu pla especial garantint: la preservació dels valors naturals i culturals, l'ús públic ordenat de la muntanya, les demandes culturals, pedagògiques i científiques i el desenvolupament socioeconòmic.

Els Parcs del Garraf, Olèrdola i el Foix són una plataforma per al foment d'un ús racional del territori que faci possible l'aprofitament ordenat dels recursos. A la vegada, responen a la demanda d'equipament i instal·lacions per al lleure i l'activitat pedagògica en el medi natural.

És per això que s'han engegat tot un seguit d'iniciatives, tant des d'àmbits públics com privats, per tal d'oferir activitats que resultin atractives per a diferents tipus de públic. Per exemple, Parc a taula. Un programa cultural que pretén destacar, mitjançant la gastronomia i la viticultura, els valors naturals, culturals i paisatgístics dels nostres parcs.

És el turisme alternatiu, que intenta donar èmfasi al contacte, l'entreteniment dels visitants i el medi ambient, el tipus de turisme característic del Parc de Garraf, el qual permet una relació positiva entre locals i turistes, deixant els beneficis del turisme a la localitat. Aquesta tipologia engloba molts tipus de turisme com el Cultural, Natural, Advents o altres.

3. Ecoetiquetes de serveis

3.1. Introducció

Dins del sector terciari, el turisme és una de les indústries més grans del món, i dins d'aquest, aquell orientat a la natura i a la sostenibilitat és el segment que en l'actualitat experimenta un major creixement segons l'Organització Mundial del turisme (OMT); augmentant un 20% davant el 7,5% del turisme tradicional (tot i que només suposa un 5% del total). En l'àmbit català, l'augment de viatgers dins del sector del turisme rural se situa al voltant del 35% en el període 2003-2006³.

Es diferencia del simple turisme natural pel seu èmfasi en la conservació, l'educació, la responsabilitat del turista i la participació activa de la comunitat. Cada cop hi ha més demanda de l'anomenat ecoturisme o turisme sostenible, per això moltes empreses, opten per aconseguir certificacions de qualitat ambiental, com les ecoetiquetes.

Les ecoetiquetes és un distintiu que informa i estimula als consumidors a escollir productes i serveis sostenibles. Tenen per objectiu promoure la demanda d'aquells productes que tenen un menor impacte ambiental associat. Aquestes etiquetes ecològiques són normalitzades per la Organització Internacional d'Estandards, ISO, dins de la Gestió Ambiental del Comitè Tècnic, que les ha classificat en tres tipus:

---

³ Font: Idescat

- Tipus I: ecoetiquetes certificades.
- Tipus II: autodeclaracions ambientals de producte.
- Tipus III: declaracions ambientals de producte, més conegudes per les seves sigles en anglès EPD (Environmental Product Declaration).

Les etiquetes Tipus I són les que normalment es coneixen per ecoetiquetes, mentre que les II i III es coneixen també com declaracions ambientals de productes.

3.2. Tipologia d'ecoetiquetes

Tipus I (ISO 14024)

Són certificacions ambientals que consideren l'anàlisi de cicle de vida del producte o servei. Formen part d'un programa voluntari, multi criteri i desenvolupat per una tercera part que n'autoritza l'ús.

Les ecoetiquetes tipus I indiquen que un producte es ambientalment preferible en funció d'una sèrie de consideracions basades en el seu cicle de vida.

Alguns exemple d'ecoetiquetes tipus I són:

Figura 4.1: Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental (Generalitat de Catalunya)

Figura 4.2: AENOR (Asociación Española de Normalización y Certificación)

Figura 4.3: Ecolabel (Unió Europea)

Figura 4.4: The Green key (Internacional)

Figura 4.5: Der Blaue Engel (Ministeri Federal de Medi Ambient, Alemanya)

Figura 4.6: NF Environment (AFNOR Certification, França)

Figura 4.7: The Swan (Nordic Ecolabelling, Noruega, Finlàndia, Islàndia, Suècia i Dinamarca)

Figura 4.8: Q Calidad Turística (Sistema de Calidad Turística Española)

Figura 4.9: SICTED (Sistema Integral de la Calidad Turística Española en Destinos)

Figura 4.10: Eco-Management and Audit Scheme (sistema comunitari de gestió i auditoria ambientals)

Tipus II (ISO 14021)

Les ecoetiquetes tipus II o autodeclaracions ambientals, consisteixen en afirmacions relatives a alguna característica ambiental del producte que les conté i que no han estat certificades per una tercera part. Alguns exemple d'ecoetiquetes tipus II són:

El bucle de Möbius es un exemple d'autodeclaració ambiental molt coneguda pel consumidor. Aquesta etiqueta es pot utilitzar per indicar que un producte o envàs és reciclable o que conté material reciclat.

Figura 4.11: El bucle de Möbius

Tipus III (ISO 14025)

Les ecoetiquetes tipus III o declaracions ambientals de producte, faciliten la comunicació objectiva, comparable i creïble del comportament ambiental dels productes.

Les EPD (Environment Product Declaration) no donen criteris per a la preferència d'un producte ni estableixen uns criteris mínims a complir. Tanmateix, poden fomentar la demanda i l'oferta de productes i serveis amb un menor impacte ambiental en permetre una comparació justa entre diferents productes. Aquestes declaracions es basen en l'Anàlisi de Cicle de Vida del producte que es desenvolupen d'acord a uns requeriments específics. A més, les EPDs poden ser revisades i validades per un organisme acreditat.

Alguns exemple d'ecoetiquetes tipus III són:

Figura 4.12: Environment Product Declaration AUB (Alemanya)

Figura 4.13: The Swedish Environmental Management Council (Suècia)

3.3. Distintius de qualitat per a Establiments de Turisme Rural

A continuació es descriuen els 3 distintius més estesos en quant a reconeixement de qualitat turística en establiments de turisme rural. Dos d'ells són comuns en tot el territori de l'estat espanyol i el darrer, correspon al Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental destinat a ETR d'àmbit català.

3.3.1. Sistema integral de Calidad Turística En Destinations (SICTED)

El SICTED (veure figura 4.9) és un distintiu que certifica la qualitat de tot establiment turístic, que compleixi les normes de qualitat més exigents d'acord amb la seva categoria. Aquestes normes es refereixen tant a serveis com a productes o a instal·lacions. L'obtenció d'aquest segell és fa d'acord amb una rigorosa auditoria. Forma part d'un projecte de la Federació Espanyola de municipis i Províncies que està finançat per la Secretaria General de Turisme. Pretén ser un model únic i universal, en el sentit que aporti una eina d'aplicació generalitzada per dur a terme el control de la gestió de la Qualitat a qualsevol destinació turística.

El SICTED s'ha implantat en més de 90 destinacions de tot el territori nacional i un dels ETR de l'àrea d'estudi, disposa d'aquest distintiu. A Espanya hi estan participant més de 5000 empreses⁴ adquirint un gran reconeixement gràcies als beneficis que aporta a petites i mitjanes empreses turístiques.

3.3.2. Q de Qualitat Turística Espanyola

El distintiu Q de Qualitat (veure figura 4.8) és una ecoetiqueta d'àmbit estatal que està destinada a establiments o empreses de turisme rural interessades en demostrar el nivell de qualitat de la seva organització, serveis i instal·lacions, així com el seu desenvolupament en harmonia amb el medi ambient.

L'Institut per la Qualitat Turística Espanyola (IQTE) es una entitat de certificació de sistemes de Qualitat especialment creada per a empreses turístiques. Es un organisme espanyol, privat, independent i reconegut en tot l'àmbit nacional. L'objectiu de l'IQTE és impulsar el desenvolupament qualitatiu del sector turístic espanyol, constituint l'infraestructura bàsica del sistema de qualitat que s'assenta sobre els requisits estàndards de servei i procés per a l'obtenció del distintiu Q de Qualitat.

---

⁴ Font: Turespaña. www.calidadendestino.es

La norma de la Q de qualitat fa referència diferents àrees d'actuació, d'ús públic i de gestió com són:

- Direcció
- Acol·lida i gaudi
- Informació
- Senyalització
- Educació ambiental
- Comercialització
- Seguretat
- Neteja i manteniment
- Gestió ambiental
- Seguiment i avaluació

Els avantatges de la Marca de Qualitat Turística Espanyola es troben descrits a continuació en la Taula 3.1.

Beneficis del Sistema per al client	<ul style="list-style-type: none"> - Garantia de qualitat dels productes i serveis oferts per l'establiment certificat. - Participació activa del client en la millora de l'establiment - Major confiança en la professionalitat del personal - Adequació dels serveis a les seves expectatives i necessitats - Major seguretat en l'elecció de l'establiment.
Avantatges del Sistema per a les empreses	<ul style="list-style-type: none"> - Millora de la gestió empresarial, que es reflecteix en l'excel·lència del producte i per tant de la competitivitat. - Augment de la formació del personal, el que redunda en un reforç de la motivació d'aquest i contribueix a la seva integració. - Millora de l'eficàcia de les eines empresarials Major satisfacció del client, ja que permet conèixer les expectatives d'aquest. - Immersió en un procés de millora contínua de l'establiment. - Reconeixement per part del sector turístic i del client. - Utilització de la Q com instrument de promoció i comercialització. - Nova visió de l'establiment com un "tot" - Disposar d'eines de formació en qualitat que elabora <i>el Instituto de Calidad Turística Española (ICTE)</i>. - Disposar de suport tècnic per part del ICTE.

Taula 3.1. Avantatges de la Marca Q de Qualitat.

3.3.3. Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental (DGQA)

El Distintiu de garantia de qualitat ambiental (veure figura 4.1) és un sistema d'etiquetatge ecològic que es va crear a través del Decret 316/1994, de 4 de novembre, de la Generalitat de Catalunya. Inicialment, l'abast del Distintiu es concretava en garantir la qualitat ambiental de determinades propietats o característiques dels productes.

Mitjançant el Decret 296/1998, de 17 de novembre, s'amplia l'àmbit del Distintiu de garantia de qualitat ambiental als serveis, de forma que es completa aquest sistema oficial de certificació ambiental.

El Distintiu atorga, d'una banda, una informació millor i més fiable als consumidors i usuaris i, d'altra banda, promou el disseny, la producció, la comercialització, l'ús i el consum de productes i de serveis que superen determinats requeriments de qualitat ambiental més enllà dels establerts com a obligatoris per la normativa vigent.

A través del Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental i l'etiqueta Ecològica es garanteix als consumidors que aquests productes han passat per uns processos i tenen unes característiques ambientalment correctes.

El DGQA ja ha servit de marc de referència i estàndard de qualitat a l'hora de copsar l'estat ambiental de del sector del turisme rural a Catalunya. És per això que ha estat escollit en el present estudi per a avaluar un seguit d'establiments a l'àrea d'influència del Parc del Garraf a través dels criteris establerts en ell.

Criteris bàsics i opcionals del DGQA

Mitjançant la Resolució MAH/1806/2004, de 16 de juny, es van establir els criteris ambientals per a l'atorgament del distintiu de garantia de qualitat ambiental en els establiments de turisme rural. D'acord amb l'article 4 de la Resolució esmentada, el període de validesa de la definició de la categoria de servei i dels criteris específics és, com a màxim, de tres anys des de la seva publicació i, per tant, cal revisar-lo. Cal assenyalar que els objectius i les finalitats ambientals proposades en els criteris anteriors són totalment vàlids en l'actualitat. En la Resolució MAH/2151/2009, de 15 de juliol, es renova i millora l'anterior sent aquesta la més actualitzada.

Per obtenir el distintiu de garantia de qualitat ambiental, l'establiment ha de disposar de l'autorització corresponent i ha de complir la legislació ambiental vigent allà on estigui ubicat i els criteris ambientals que especifica aquest annex (Taula 3.2), els quals tenen com a objectiu la minimització del impacte sobre el medi i el foment de la sensibilitat ecològica dels usuaris.

Taula 3.2. Criteris bàsics del DGQA. Font: DOGC. Núm. 5431 – 29.7.2009.

Vector Ambiental	Criteris bàsics de compliment obligatori
Gestió Residus	<ul style="list-style-type: none"> - Recollida selectiva. - Retolació identificativa contenidors. - Informació als clients.
Estalvi d'aigua	<ul style="list-style-type: none"> - Manteniment de les instal·lacions per evitar pèrdues. - Registre mensual del consum d'aigua. - Retolació informativa. - Informació als clients.
Piscina	<ul style="list-style-type: none"> • Piscines descobertes: <ul style="list-style-type: none"> - L'aigua no podrà ser escalfada a no ser que sigui a partir d'energia renovable o residual. • Piscines cobertes: <ul style="list-style-type: none"> - Temperatura de l'aigua no ha de ser superior a 28°C. - Temperatura de l'aire a un metre d'alçada sobre l'aigua no ha de ser superior a 3°C per sobre la temperatura de l'aire. La humitat relativa ha d'estar entre 60 i 70%. - Retolació informativa.
Eficiència i estalvi energètic	<ul style="list-style-type: none"> • Il·luminació: <ul style="list-style-type: none"> - Garantir el màxim aprofitament de la llum natural. Mínim un 50% dels punts de llum han de ser fluorescents trifòsfor o làmpades fluorescents compactes. - En les zones de funcionament continuat de llum s'han d'utilitzar fluorescents amb balast electrònic. • Aigua calenta sanitària (ACS) i/o calefacció: <ul style="list-style-type: none"> - Bon aïllament de totes les instal·lacions. - Vàlvula mescladora de tres vies o vàlvula termostàtica amb bomba i circuit de recirculació entre caldera i dipòsit programable. - Opacitat de gasos procedents de caldera inferior a 2 segons l'escala de Bacharach. - El rendiment de la caldera ha de ser superior al 85%.

	<ul style="list-style-type: none"> • Aire condicionat: <ul style="list-style-type: none"> - Instal·lació de termòstats en habitacions i zones comunes. - Obertures de façana oest amb elements d'ombra i sistemes per evitar càrregues de calor externes. - Informació als clients. - Retolació informativa.
Compres	<ul style="list-style-type: none"> - Neveres i congeladors sense CFC ni compostos de transició, 100% respectuosos amb el medi ambient
Integració paisatgística	<ul style="list-style-type: none"> - Construcció amb materials, colors i estil arquitectònic propis de la zona, sense suposar un impacte paisatgístic.
Soroll	<ul style="list-style-type: none"> - Soroll màxim que pot generar l'establiment ha de ser el fixat per l'ordenament municipal.
Informació i educació ambiental	<ul style="list-style-type: none"> - Fulls informatius per als clients. - Informació sobre el transport públic a disposició dels clients. - Formació al personal sobre els criteris ambientals que regeixen l'establiment. - Informació sobre l'entorn proper a les instal·lacions i les possibilitats de descobriment d'aquest.

Per obtenir el distintiu de garantia de qualitat ambiental, l'establiment ha de complir tots i cadascun dels criteris bàsics i obtenir un mínim de 60 punts en el còmput total de criteris opcionals corresponents, com a mínim, a 4 apartats. Es crea una altra classificació dins d'aquesta categoria en funció del percentatge de punts obtinguts respecte al màxim de punts que es poden assolir: bronze: el mínim de punts fins a un 50%; plata: del 50% fins al 80%, i or: del 80% fins al 100%.

Els establiments que no tinguin piscina o que en tinguin, però no coberta, han d'obtenir un mínim de 52 punts en el còmput total dels criteris opcionals, corresponents, com a mínim, a 4 apartats. Mentre que els establiments que no disposin de servei de restauració, el valor mínim que caldrà assolir serà de 56 punts, corresponents, com a mínim, a 4 apartats. Per a aquells que no disposin de cap dels dos equipaments, es tindran en compte els requisits de puntuació establerts per als establiments que no tinguin piscina.

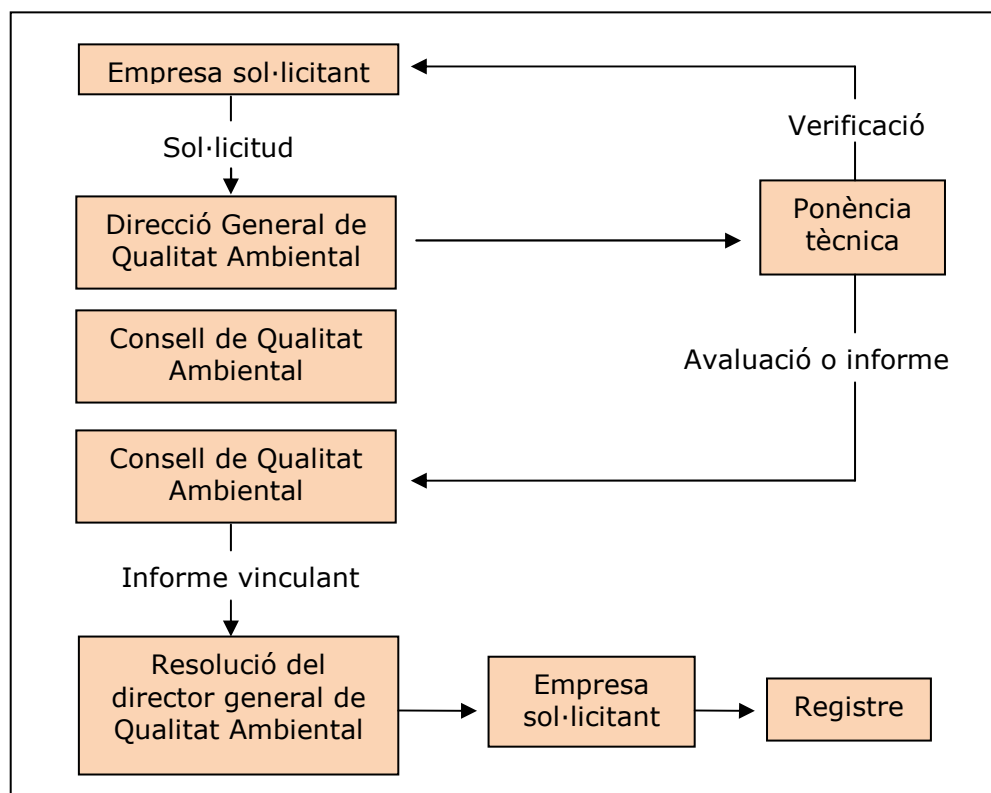
Els ETR construïts a partir del 16 de juny de 2004, data de la anterior Resolució d'establiment de criteris ambientals per a l'atorgament del distintiu als establiments

de turisme rural, hauran d'obtenir un mínim de 70 punts en el còmput total de criteris opcionals, corresponents, com a mínim, a 4 apartats.

Mecanisme d'implementació a Catalunya

El procés d'obtenció de la DGQA (Diagrama 3.1⁵) per a un establiment s'inicia amb una inspecció tècnica que proporciona el corresponent informe tècnic. A partir d'aquí l'empresa presenta la seva sol·licitud juntament amb la documentació pertinent a la Direcció General de Qualitat Ambiental, pertanyent al departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya. Aquesta sol·licitud s'avalua per la Ponència Tècnica de Qualitat Ambiental i és el Consell de Qualitat Ambiental l'organisme qui valida aquesta avaluació i formula, amb caràcter vinculant, la corresponent proposta de resolució.

L'atorgament definitiu de la DGQA es porta a terme per mitjà d'una resolució del director general de Qualitat Ambiental en un termini màxim de 15 dies. Per a obtenir i fer servir el distintiu, cal fer el pagament dels preus públics establerts per la normativa vigent, calculats sobre una part fixa i un percentatge segons vendes.

Diagrama 3.1. Procés d'obtenció del DGQA. Elaboració pròpia.

⁵ Font: www.gencat.cat

4. Antecedents

En aquest apartat es farà una ullada a l'evolució del DGQA des de la seva creació (mitjans dels anys 90) i als estudis previs més rellevants que s'han dut a terme en Establiments de Turisme Rural dins de la geografia catalana.

4.1. DGQA

El Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental és un sistema d'etiquetatge ecològic que es va crear a través del Decret 316/1994, de 4 de novembre, de la Generalitat de Catalunya.

Inicialment, l'abast del Distintiu es concretava en garantir la qualitat ambiental de determinades propietats o característiques dels productes.

Mitjançant el Decret 296/1998, de 17 de novembre, s'amplia l'àmbit del Distintiu de garantia de qualitat ambiental als serveis, de forma que es completa aquest sistema oficial de certificació ambiental. L'any 2008 doncs, es van celebrar 10 anys d'ecoetiquetatge en diferents tipus de serveis; de turisme rural, entre d'altres.

Segons les dades facilitades per la Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya, sabem que, fins a data de Octubre de 2009, el distintiu ha estat atorgat a un total de 246 empreses; 50 empreses de productes i 196 a empreses de serveis. En quant a establiments de serveis, han estat registrats 215 etiquetatges DGQA.

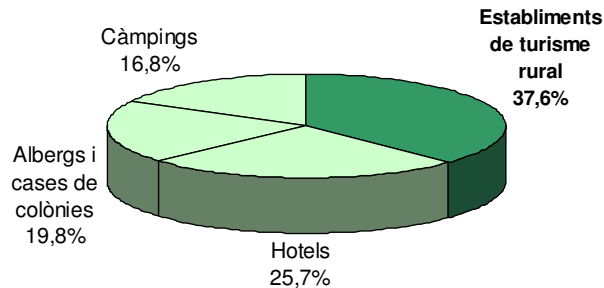
A Catalunya, hi ha 38 establiments de turisme rural⁶ que disposen del Distintiu de qualitat ambiental. Aquestes cases rurals tenen el Distintiu des de l'any 2002 i es troben situades en diferents comarques: 11 al Ripollès, 10 a l'Anoia, 10 a l'Alta Ribagorça, 2 al Solsonès, 2 al Berguedà, 1 al Pla de l'Estany, 1 a la Conca de Barberà, i 1 a l'Alt Camp. Els establiments rurals encapçalen el rànquing d'instal·lacions turístiques amb aquest distintiu. En aquests moments a Catalunya hi ha 26 hotels, 20 instal·lacions juvenils (albergs i cases de colònies) i 17 càmpings que ja l'han obtingut.

---

⁶ Dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya

Figura 5: Distribució d'instal·lacions turístiques amb DGQA a Catalunya (2002)

Font: Dades del Departament de Medi Ambient i Habitatge. Gràfic d'elaboració pròpia.

Els propietaris dels ETR, membres de La Confederació del Turisme Rural i Agroturisme de Catalunya (TURALCAT) que té com objectiu garantir un desenvolupament sostenible del medi rural i millorar la sostenibilitat del conjunt del nostre país, es comprometen a implantar les mesures exigides per a obtenir el Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental. La Confederació està composta per 100 allotjaments de turisme rural que disposen, o estan en procés d'obtenció del DGQA i més del 80% d'ETR es troben en comarques del Nord de Catalunya.

4.2 Parc Natural de la Garrotxa

Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa

El Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa va ser el primer espai natural protegit de l'Estat espanyol que va obtenir una certificació de qualitat ISO 9000 l'any 1998; actualment disposa de les certificacions de qualitat ISO 9001:2000, la Carta Europea de Turisme Sostenible (any 2001) i l'ecoetiqueta Q de qualitat turística per a espais naturals protegits de l'Estat espanyol (any 2003) i està en procés per a la implantació d'un sistema de gestió ambiental (EMAS).

La norma de qualitat Q de l'ús públic dels espais naturals de l'Estat espanyol promoguda per EUROPARC-Espanya i el Ministerio de Economía mitjançant la Subdirección General de Calidad e Innovación Turística, estableix els requisits que han de complir las instal·lacions i els serveis d'ús públic oferts en els espais naturals protegits per participar en el Sistema de Calidad Turística Española.

La redacció de la norma Q es va dur a terme mitjançant el Comitè Tècnic de Normalització constituït per EUROPARC-Espanya i representants dels 7 espais naturals protegits que havien estat escollits espais pilots:

PN del Cabo de Gata-Níjar

PN de la Caldera de Taburiente

PN de las Sierras de Cazorla, Segura y las Villas

PN del Carrascar de la Font Roja

PN de la Zona Volcànica de la Garrotxa

PN del Montseny

PN Señorío de Bértiz

4.3. Parc Natural de L'Alt Pirineu

Parc Natural de l'Alt Pirineu

L'any 2006 la Universitat Autònoma de Barcelona i el Parc Natural de l'Alt Pirineu van engegar una iniciativa anomenada "Diagnosi Ambiental del Parc Natural de l'Alt Pirineu", consistent en utilitzar aquest espai natural protegit per a la realització de projectes de final de carrera de la Llicenciatura de Ciències Ambientals d'aquesta universitat.

L'objectiu és obtenir una visió de conjunt de l'estat ambiental del Parc i el seu entorn (conjunt dels municipis que hi aporten terrenys), mitjançant la realització de diversos estudis que tracten alguns dels aspectes més rellevants des d'una òptica de la sostenibilitat local. En cada treball s'analitzen els vectors més destacables que influeixen els components ecològic, social i/o econòmic del tema d'estudi, i la corresponent diagnosi s'acompanya de propostes que, en alguns casos, són molt concretes i pràctiques.

En quant als projectes dedicats a les ecoetiquetes de serveis, es varen realitzar tres estudis destinats a tres tipologies d'allotjament diferents:

Turisme rural: *Ecoetiquetes de serveis: Establiments de turisme rural en l'àmbit del Parc Natural de l'Alt Pirineu.* Per Robert Barriche, Carlos Marco, Laura Planell i Neus Ventayol.

Hotels: *Ecoetiquetes de serveis als establiments hotelers del Parc Natural de l'Alt Pirineu.* Per Marta Canedo Arnedo, Queralt Francàs Forcada i Leticia Gutiérrez González.

Càmpings: *Ecologia de serveis, càmping i medi ambient, ecoetiquetes al Parc Natural de l'Alt Pirineu.* Per Denis Montoro i Marc Torrentellé.

4.3.1. Turisme rural

Ecoetiquetes de serveis: Establiments de turisme rural en l'àmbit del Parc Natural de l'Alt Pirineu: L'objectiu d'aquest projecte fou fer un estudi de l'estat ambiental de 17 establiments de turisme rural (ETR) dels 47 ETR situats a l'àmbit d'influència del Parc Natural de l'Alt Pirineu (PNAP). En aquest, s'analitza la viabilitat d'aplicar el Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental (DGQA).

Es van analitzar 17 ETR de diferent tipologia, (casa de poble, masia i ARI "Allotjament Rural Independent") per elaborar una ecofitxa que permetés fer un estudi general de 5 paràmetres: dades d'edificació, dades d'usuaris, dades dels indicadors ambientals i dades relacionades amb el DGQA.

Una segona ecofitxa fou dissenyada a partir de tots els criteris ambientals establerts per la normativa multicriterial del DGQA, amb l'objectiu d'analitzar detalladament els 6 ETR pilot seleccionats.

A partir de les dades obtingudes, s'avaluà la viabilitat d'implantar el DGQA en els 6 ETR i se'ls recomanen un seguit de propostes de millora així com l'elaboració d'un pressupost. Dels 6 allotjaments, sols un supera més del 75% dels criteris bàsics per obtenir el distintiu; 2 estan entre el 50 i 75% de compliment i 3 no superen el 50% de les condicions.

Actualment, el 5% dels ETR de Catalunya disposen del Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental (DGQA). Els ETR en l'àmbit del Parc Natural de l'Alt Pirineu (PNAP) dupliquen el percentatge, ja que és troba en un 13 %. Aquest fet suposa una bona situació respecte la mitjana de Catalunya.

4.3.2. Hotels

Ecoetiquetes de serveis als establiments hotelers del Parc Natural de l'Alt Pirineu:

L'estudi que es presenta està centrat en el sector hotelier de l'àmbit d'influència del PNAP.

D'aquesta forma, s'analitza i diagnostica l'estat de qualitat ambiental dels hotels i pensions que componen el sector.

Les eines emprades en aquest estudi han estat dues. Primerament, s'avalua la implantació del Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental (a partir d'ara DGQA). El DGQA és una ecoetiqueta de serveis, de recent creació, que atorga la Generalitat de Catalunya a partir de la revisió de l'establiment per mitjà d'un tècnic autoritzat. En segon terme, s'ha creat i emprat un producte anomenat Enquesta Bàsica d'Auto-xequeig de Qualitat Ambiental (a partir d'ara EBAQA). L'EBAQA té una doble finalitat. Per una banda respon a la necessitat d'autodiagnosi que tenen els propietaris, al ser aquests qui realitzen l'enquesta. Per altra banda, permet determinar quin és l'estat de qualitat ambiental del sector hotelier a la zona d'estudi a partir de l'avaluació de 35 dels 67 establiments existents a l'àmbit d'influència del PNAP, el qual representa una mostra del 61%.

Dels 35 establiments analitzats, cap assoleix el nombre de criteris bàsics que calen per obtenir el DGQA. Aquest fet es pot deure a que l'eficiència ambiental dels establiments hotelers no és un aspecte prioritari pels seus gestors. A més, no s'observa una correlació entre el grau de compliment dels criteris i la categoria dels establiments.

4.3.3. Càmpings

Ecològica-menr

Ecologia de serveis, càmping i medi ambient, ecoetiquetes al Parc Natural de l'Alt Pirineu:

El projecte té per motiu l'anàlisi de l'estat ambiental dels càmpings a l'entorn del Parc Natural de l'Alt Pirineu. Un nombre molt reduït de càmpings (17) disposen del DGQA a Catalunya.

Aquesta xifra representa el 13% dels establiments turístics amb el DGQA totals, sent el sector serveis amb menys representació.

En una primera etapa es dissenya una metodologia de treball, que conclou en una divisió del treball seguint dues finalitats. En primer lloc s'avaluen la totalitat dels 16 càmpings de l'entorn del Parc de manera qualitativa. Es tracta d'estudiar l'estat general de les instal·lacions i de l'entorn en que es situen els diferents càmpings, com a primera aproximació del treball a realitzar en base als requisits del Distintiu. A partir de les dades obtingudes en el treball de camp es seleccionen uns càmpings pilot per a la implantació del DGQA.

Un cop seleccionats, es passa a la següent etapa, que consisteix en un estudi quantitatiu dels paràmetres ambientals proposats en el DGQA. Aquí s'analitza en detall cada requisit, i el seu incompliment és posteriorment motiu de propostes de millora per tal d'adquirir-lo. Havent, entre aquests requisits, uns d'opcionals, es proposa el compliment d'aquells on el cost per el càmping sigui el menor. Finalment s'analitzen les valoracions generals respecte als objectius inicials, basats en l'estudi de l'estat ambiental dels càmpings.

En general s'observa que els punts febles dels càmpings es troben en els vectors d'eficiència energètica i estalvi d'aigua, en que pràcticament no compleixen cap dels criteris obligatoris que estableix el DGQA. D'altra banda, els vectors amb més bon resultat són el de piscina, integració paisatgística i sorolls, i educació ambiental en dos dels allotjaments. Amb l'estudi econòmic dels càmpings pilot s'observa que el cost total d'implantació del distintiu és significativament baix.

4.3.4. Conclusions estudis PNAP

En la Taula 4.1. es fa un petit resum de les conclusions més rellevants extretes a partir dels estudis elaborats en Barriche et. al., 2008.

Ecoetiquetes Turisme Rural	<ul style="list-style-type: none"> - Més del 50% d'ETR estudiats compleixen els requeriments opcionals mínims per la implantació del DGQA. - Actualment, el 5% dels ETR de Catalunya disposen del Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental (DGQA).
Ecoetiquetes Sector Hoteler	<ul style="list-style-type: none"> - Dels 35 establiments analitzats, cap assoleix el nombre de criteris bàsics que calen per obtenir el DGQA. - No s'observa una correlació entre el grau d'acompliment dels criteris i el tipus de la categoria dels establiments. - La sostenibilitat dels establiment hotelers no és un aspecte prioritari pels seus gestors.
Ecoetiquetes Càmpings	<ul style="list-style-type: none"> - Els punts febles dels càmpings es troben en els vectors d'eficiència energètica i estalvi d'aigua. - Pràcticament no compleixen cap dels criteris obligatoris que estableix el DGQA. - D'altra banda, els vectors amb més bon resultats són el de piscina, integració paisatgística i sorolls, i educació ambiental. - L'estudi econòmic reflexa que el cost total d'implantació del distintiu és significativament baix.

Taula 4.1. Conclusions estudis Barriche et. al., 2008.

4.4. Parc del Garraf

El Parc del Garraf i el Parc d'Olèrdola van obtenir l'Abril de 2008 la certificació del Sistema Integral de Qualitat Turística Espanyola en Destinació (SICTED) en la gestió de l'ús públic. L'objectiu a mig termini és implantar la certificació Q de qualitat, que ja té, per exemple, el Parc Natural del Montseny i el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Aquest sistema de qualitat pretén millorar la relació amb els visitants i tenir en compte l'opinió d'aquests.

L'aplicació en la gestió de l'ús públic al Parc del Garraf i del Parc d'Olèrdola suposa protocol·litzar els sistemes de treball perquè siguin més eficients. En aquest sentit, cada any hauran d'aplicar plans de millora. El sistema de qualitat SICTED ofereix als participants formació i assessorament per treballar amb uns estàndards de qualitat.

Al final de cada edició els establiments passen una avaluació externa, el resultat de la qual es revisa a la Taula de Qualitat del Garraf que és l'òrgan encarregat d'atorgar els distintius. Aquest sistema pretén la millora continuada de la gestió i de la relació amb els visitants.

La promoció del SICTED a la comarca del Garraf l'ha canalitzat el Consorci de Turisme del Garraf a proposta de la Cambra de Comerç de Barcelona i l'Àrea de Turisme de la Diputació. Enguany l'han obtingut 50 establiments, dels quals 21 el renovaven.

4.4.1 Allotjaments rurals amb distintiu

El 6 de Juny de 2008 tres establiments turístics pertanyents al municipi de Sant Pere de Ribes se'ls hi atorgà la certificació SICTED degut al reconeixement de l'esforç que es realitzà per apostar per uns paràmetres de qualitat i servei en el desenvolupament empresarial. Un d'aquests establiments, correspon a la tipologia d'ETR:

CAN RAMONET

Figura 5. Masia Can Ramonet. Font: Can Ramonet

Can Ramonet va ser l'establiment que se li va atorgar el distintiu SICTED. És una Masia del segle XVI, formada per 5 cases i més d'una hectàrea de vinyes. L'establiment es compon de Ca l'Erika, Can Màrius, Ca la Mei i Ca la Lali, amb una capacitat de 16,

12, 4 i 3 persones respectivament.

A Can Ramonet han apostat per la sostenibilitat. Per aquest motiu, intenten que totes les seves accions signifiquin el menor impacte ambiental possible. Els seus propietaris promouen que l'estada es realitzi amb el màxim de respecte pel paratge que l'envolta. En aquest sentit demanen als visitants el mateix respecte i treball que realitzen a la Masia.

BLOC 2: JUSTIFICACIÓ, OBJECTIUS I METODOLOGIA

---

5. Justificació

El Parc del Garraf disposa de la certificació del Sistema Integral de Qualitat Turística Espanyola en Destinació (SICTED) en la gestió de l'ús públic. L'objectiu de l'administració del parc és implantar la certificació *Q de qualitat*, un distintiu que ja ha estat atorgat a d'altres Parcs Naturals (el del Montseny i el de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, per exemple). Aquest sistema de qualitat pretén millorar la relació amb el visitants i tenir en compte les seves opinions.

Aquesta política de gestió de qualitat del Parc brinda l'oportunitat d'anar més enllà en el procés d'eficiència i valorització de l'espai natural. D'aquesta manera es creu convenient i interessant, l'estudi integral d'un sector del turisme que pot influir directament en el desenvolupament sostenible de la gestió del Parc.

L'elaboració d'aquest projecte ve justificada per la necessitat de determinar l'estat ambiental del sector del turisme rural de la zona d'influència al Parc mitjançant el DGQA; el distintiu que promou l'administració autonòmica i que representa un marc de referència per a que tot el sector d'ETR de Catalunya, disposi d'un estàndard de qualitat.

L'adquisició de l'ecoetiqueta als diferents allotjaments proporcionarà un grau de distinció al Parc del Garraf respecte a altres zones de protecció i servirà com a element de cohesió entre els sectors Natura i Serveis que fins fa poc han estat gestionats independentment un de l'altre.

Aquesta iniciativa ajudarà al Parc a desenvolupar el seus objectius de polítiques de sostenibilitat previstos i facilitar l'obtenció de la Carta Europea de Turisme Sostenible en espais protegits (CETS) que atorga la Comissió Europea i que té un reconeixement internacional.

La carta compromet als signataris a dur a la pràctica una estratègia local a favor d'un turisme sostenible, definit com: "qualsevol forma de desenvolupament, equipament o activitat turística que respecti i preservi a llarg termini els recursos naturals, culturals i socials i que contribueixi de manera positiva i equitativa al desenvolupament econòmic i a la plenitud dels individus que viuen, treballen o fan una estada en els espais protegits".

6. Objectius

En la següent taula es resumeixen els objectius principals i específics del present projecte:

Taula 6.1. Objectius del projecte

Objectius principals

- Realitzar una diagnosi ambiental dels establiments de turisme rural (ETR) amb influència al Parc del Garraf (PG).
- Implantar una prova pilot del Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental (DGQA) a 6 ETR segons criteris de selecció.

Objectius específics

- Desenvolupar unes ecofitxes per inventariar i diagnosticar l'estat dels ETR d'àmbit general i pilot.
- Verificar si els criteris de ponderació de DGQA són els idonis.

7. Metodologia

El present projecte es realitza en un període de sis mesos; del Setembre del 2009 al Febrer de 2010. És necessari dissenyar un pla metodològic per a l'estudi mitjançant eines qualitatives i quantitatives. Aquests múltiples instruments d'avaluació permetran explicar l'estat ambiental dels diferents ETR i la interpretació de dades.

L'elaboració del projecte consta de les 7 fases metodològiques següents:

7.1 Obtenció de la informació

La informació formal i teòrica existent sobre etiquetatge prové bàsicament de fonts d'àmbit administratiu; tant a nivell europeu com estatal. Donada la novetat de l'ecoetiquetatge per a la DGQA en serveis, els antecedents disponibles queden plasmats en publicacions de projectes realitzats fins ara a zones d'estudi similars a la nostra. A partir d'aquest marc informatiu, s'obtenen els models instrumentals i d'aplicació del distintiu.

L'oferta d'ETR disponible per a l'estudi s'ha avaluat mitjançant cercadors especialitzats d'allotjaments rurals, així com també a partir d'informació facilitada pel Parc.

7.2 Selecció d'ETR

La selecció d'allotjaments a analitzar es va dur a terme en base a uns criteris i premisses específiques que van permetre diferenciar els diferents tipus d'allotjaments rurals i tenir una mostra significativa d'estudi de cada un d'ells i que tenen "l'objectiu de minimitzar l'impacte sobre el medi i fomentar la sensibilitat ecològica dels usuaris" (DOGC. MAH/2151/2009 de 15 de juliol).

Els esmentats criteris es divideixen de deu apartats, cadascun d'ells conté criteris bàsics de compliment obligatori i criteris opcionals (puntuats de l'1 al 9). En funció de la puntuació d'aquests últims se'ls atorgarà el distintiu d'or, plata o bronze (sempre i quan superin el 50% del màxim de punts assolible).

Aquestes deu categories són: Gestió de residus, Estalvi d'Aigua, Piscina, Eficiència i Estalvi Energètic, Compres, Integració Paisatgística, Disseny dels Espais Exteriors, Sorolls i Vibracions, Sistemes de Qualificació Ambiental i, per últim, Informació i Educació Ambiental. En l'annex 2, es poden veure els diferents criteris bàsics i opcionals de cada apartat.

7.3 Anàlisi actual dels ETR

L'anàlisi de l'estat actual del ETR s'obté a partir d'una primera ecofitxa (veure annex 4) valorativa d'àmbit general destinada a l'oferta total d'allotjaments (escollida en base als criteris de selecció). Aquesta fitxa recull dades sobre criteris bàsics de gestió sostenible relacionades amb el distintiu DGQA i dóna una idea general de l'estat dels ETR del voltant del Parc. Es divideix en 4 apartats:

- dades bàsiques econòmiques i de la implicació ambiental de l'ETR.
- dades sobre l'edificació, tant de construcció com de tipologia.
- dades sobre indicadors ambientals generals.
- dades específiques de la DGQA

7.4 Prova pilot implantació DGQA

La prova pilot es realitza a 6 allotjaments escollits prèviament sota criteris específics i de representativitat dels diferents tipus d'ETR que classifica la Generalitat de Catalunya. Aquesta prova es basa en l'estudi de la viabilitat d'implantació del DGQA en els 6 establiments concrets sota els criteris bàsics (ja esmentats en l'apartat 7.2) i opcionals que determina el distintiu de la Generalitat. Aquest anàlisi en profunditat es realitza a partir d'una segona ecofitxa de camp (veure annex 4) que permet recollir el compliment dels criteris que marca el DGQA en els diferents ETR pilot. La fitxa confeccionada es basa en l'Informe d'avaluació de la Direcció General de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya per a la categoria d'establiments de turisme rural Model IAD-160 (veure annex 1). El qüestionari recull de manera sintètica tots els criteris requerits, tant els bàsics com els opcionals, així com el rang de puntuació d'aquests últims.

A continuació es mostra un exemple de l'ecofitxa de camp de Can Ramonet; l'eina bàsica d'obtenció de les dades per als 6 ETR pilot:

Nom: **Can Ramonet**

Adreça: Camí del Montgròs, s/n

Municipi: Sant Pere de Ribes

Tipus d'ETR: Masoveria

Persona de contacte: Ramón

Telèfon: 93 200 45 86

Web: www.canramonet.com

Distància al parc: 6,5 km del Parc del Garraf

Mapa ubicació

Coordenades UTM 31N (ED50):
E 395920.3, N 4569203.3

Fotografia de la casa

Font: www.canramonet.com

Dades econòmiques	Temporada	Alta	Mitja	Baixa
	Preu usuari nit (€)	37	33	30

DADES DE PERCEPCIÓ

Cal contestar amb una "x" a la casella corresponent

	SI	NO
Pertany a cap associació d' Establiments de Turisme Rural (ETR)?	X	
	SI	NO
Sap si existeix algun distintiu de qualitat ambiental per ETR?	X	
Disposa d'aquests distintiu?1.3. Disposa d'algun distintiu?	X	
Li agradaria obtenir aquest distintiu?	X	
Ofereixen activitats lúdiques (animals a la casa, hortet,...)?		X

DADES EDIFICACIÓ

Sup. Interior (m ²): 1000	Any de construcció: s. XVI	Nº d'habitacions: 22
Any d'inici d'ús com a ETR: 2000	Nº de plantes: 3	Sup. total (m ²): 3000

Cal contestar amb un "x" a la casella corresponent

Tipologia de casa		Capacitat d'usuaris	
Masia		0 a 5	
Masoveria	X	6 a 10	
Casa de poble independent		10 a 15	
Casa de poble compartida		+ de 15	X

Per obtenir el DGQA :

Els criteris bàsics són obligatoris, marcar: 1=SI, 0=NO, segons els criteris de que disposa l'ETR.

Els criteris opcionals han de sumar un mínim de 52 punts. Posar els punts respectius a les caselles.

S'ha de puntuar en 4 categories dels criteris opcionals com a mínim.

VECTORS DGQA

1.1 Gestió de Residus

Criteris bàsics			Criteris Opcionals	
Recollida selectiva	Vidre	1	Recollida selectiva no realitzada pel municipi 1 punt per cada element 7 punts com a màx.	
	Paper i Cartró	1		
	Envasos i llaunes	1		
	Orgànica	1	Compostatge 4p	0
	Olis i Greixos	1		
	Altres	1	Ús propi compost 1p	0
Retolació identificativa contenidors		1		
Full informatiu clients sobre recollida selectiva		1	Punts Parcial	0

1.2 Estalvi d'aigua

Criteris bàsics			Criteris Opcionals	
Revisions 1 cop al mes d'aixetes, dutxes, cisternes...		1	Dutxes amb un cabal	
Portar un registre mensual del consum d'aigua		0	<10 L/min gràcies dispositiu 8p	0
			<10 L/min sense dispositiu 4p	0
Rètols a les zones comunes indicant l'ús racional		1	Aixetes amb un cabal	
Fulls informatiu explicant l'ús racional d'aigua		1	<8 L/min gràcies dispositiu 8p	0
			<8 L/min sense dispositiu 4p	0
			Cisternes amb	
Obtenció d'aigua per la casa	Xarxa	0	Descàrrega < 6L 4p	0
	Pou	1	Vàter + dispositiu d'interrupció Descàrrega 4p	4
	Camió cisterna	1	Altres sistemes d'estalvi > 20% 4 punts per cada sistema	0
	Altres	0	8 punts com a màxim	
Evacuació aigües residuals	Claveguera	0		
	Fossa sèptica	1	Punts parcials	4

1.3 Piscina (No contestar en cas de no disposar de piscina)

Criteris bàsics			Criteris Opcionals	
L'aigua de piscines descobertes només es pot escalfar a partir d'energia renovable o residual	1		Sistemes de tractament respectuosos amb el medi (Ozó, radiació ultraviolada...) 5p	0
Obtenció d'aigua per la piscina	Xarxa	0		
	Pou	1	Dosificació automàtica de prod. Químics per tractar l'aigua 3p	0
	Camió cisterna	0		
	Altres	0	Punts parcials	0

1.4 Eficiència energètica

Criteris bàsics		Criteris Opcionals	
Ús de bombetes eficients en com a mínim en el 25% de les zones on estiguin enceses més de 8h/d	0	Finestres de doble vidre en:	
Màxim aprofitament de la llum natural	1	50% de sup.de tancament 1p	0
Totes les instal·lacions d'ACS han d'estar aïllades	1	60% de sup.de tancament 2p	0
Rendiment caldera > 85%	1	75% de sup.de tancament 4p	0
Revisió de la caldera per un tècnic anualment	1	90% de sup.de tancament 6p	6
Portar un registre mensual del consum d'energia	1	100% de sup.de tancament 8p	0
Rètols de consum racional d'energia	1	Llums interiors enceses contínuament + de 8h/d amb balasts dels fluorescents electrònics 5p	5
		Les habitacions disposen de sistema de desconexió general de l'enllumenat 6p	0
		Regulació Tº individual (6p)	0
		Electrodomèstics classe A o superior (2p per electrodomèstic, màxim 6)	4
		Ús d'una caldera amb eficiència de 2 estrelles o superior 6p	0
		Utilització energies renovables (ER) 9 punts per cada ER 18 punts com a màxim	9
		Punts Parcial	24

1.5 Compres

Criteris bàsics		Criteris Opcionals	
Equips de refrigeració 100% respectuosos amb la capa d'ozó (sense CFC's)	1	No productes amb embolcall individual 4p	0
		Begudes amb recipient retornable 4p	0
		Productes ecoetiquetats i productes locals alimentaris 1 punt per cada producte 4 punts com a màxim	4
		Punts Parcial	4

1.6 Integració paisatgística

Criteris bàsics		Criteris Opcionals	
Construccions fetes amb materials, colors i estil	1		
Arquitectònic de la zona	1		

1.7 Soroll

Criteris bàsics		Criteris Opcionals	
No sobrepassar els nivells sonors establerts en la llei 16/2002 o en l'ordenança municipal	1		

1.8 Informació i educació ambiental

Criteris bàsics		Criteris Opcionals	
Fulls divulgatius de criteris ambientals de la CTR	1	Disposar d'un programa d'activitats Educatives orientades al foment de la consciència ambiental, l'estalvi de recurs i la protecció del medi 4p	0
Tenir informació sobre el transport públic que circula	1		
Tenir informació sobre el medi on es troba la CTR	1	Punts parcials	0

7.5 Buidatge i tractament de dades

A partir de les dades inventariades de l'estudi, s'elabora una matriu (annex 5) per a la interpretació dels resultats. La matriu inclou les dades corresponents a l'anàlisi d'àmbit general dels ETR del Parc i dels ETR específics on se'ls hi ha aplicat els criteris del distintiu DGQA.

La matriu resumeix l'estat actual dels ETR i es mostra el còmput total de punts obtinguts del distintiu per a cada ETR pilot.

7.6 Propostes de millora

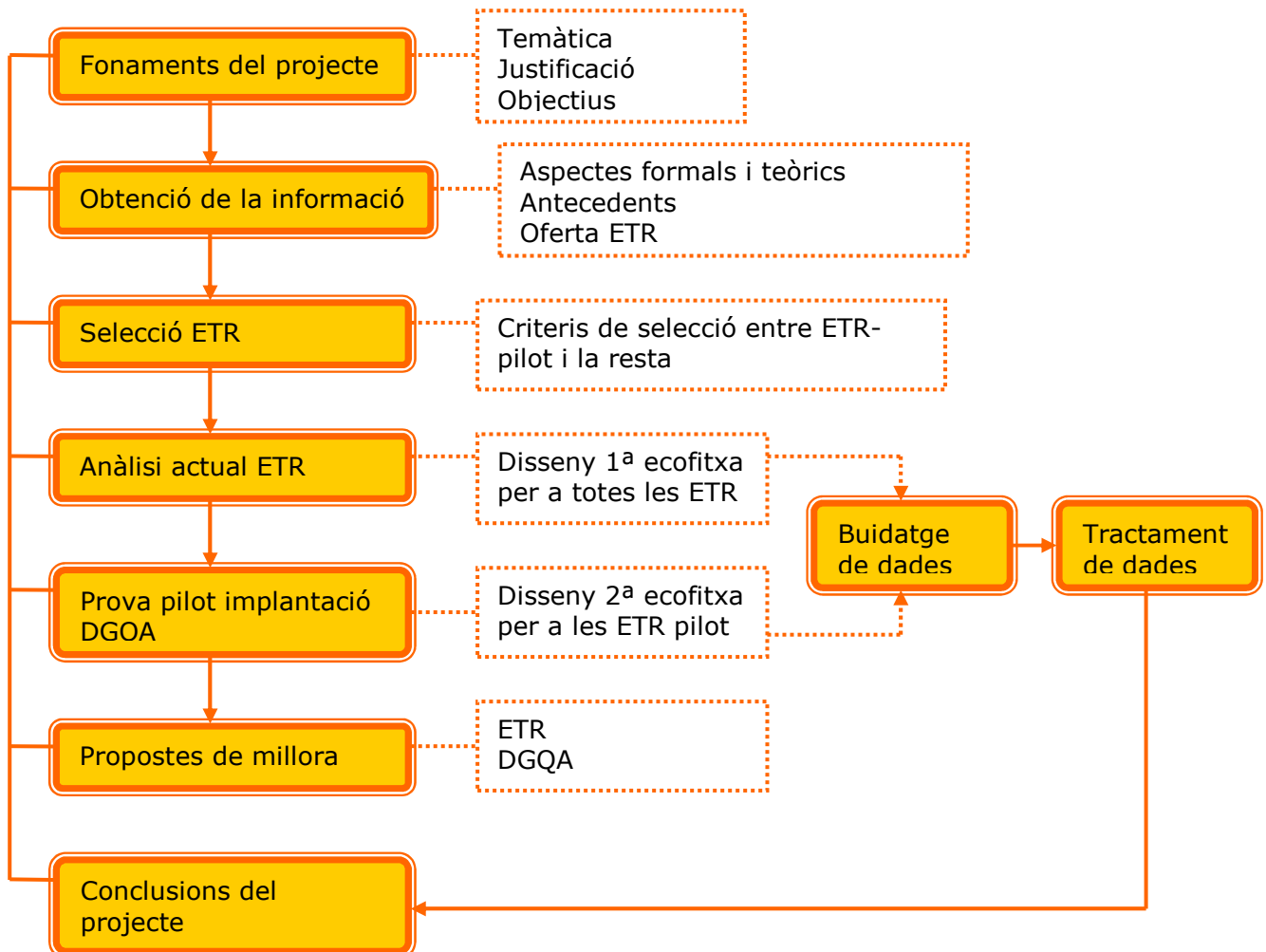
En aquest apartat, es proposen diverses accions que haurien de realitzar els ETR que no hagin obtingut la puntuació necessària per a obtenir el DGQA, però que estan interessats en aconseguir-lo.

També es valora el mètode multicriterial d'anàlisi del propi distintiu i s'estudien possibles opcions de millora.

7.7 Conclusions

Finalment es recullen les conclusions de les diferents fases del projecte destacant els punts forts i febles de l'anàlisi dels ETR: Situació del distintiu DGQA, valoració de l'estat actual dels establiments, resultats de la implantació del distintiu en els ETR pilot, i finalment, la valoració dels criteris que determina el DGQA per a allotjaments de tipus rural.

A continuació es mostra el diagrama metodològic on s'inclouen les diferents fases del projecte:

Font: Elaboració pròpia

BLOC 3: ESTAT ACTUAL DELS ALLOTJAMENTS AL PG

---

8. Oferta d'establiments de turisme rural (ETR) al PG

8.1 Criteris de selecció dels ETR d'influència al parc

Com ja s'ha comentant anteriorment, l'oferta d'allotjaments rurals dins del perímetre del Parc del Garraf és pràcticament inexistent, de manera que s'ha ampliat l'àrea d'estudi per a escollir un grup d'ETR incluint-ne alguns del Parc del Foix i d'Olèrdola. A partir d'aquí, es seleccionen els ETR objecte d'estudi segons:

- Proximitat al Parc; s'escullen tots els ETR que es troben a una distància de 7km; el límit considerat com a màxima distància en que la gestió de l'establiment pot repercutir en l'àrea d'influència dels sistemes naturals.
- Distribució geogràfica al voltant del sistema natural del Parc del Garraf, del Foix i d'Olèrdola centrant més l'atenció als ETR del PG.
- Predisposició dels ETR a participar en el projecte.
- Mostra representativa de les diferents tipologies d'establiment rural (masia, masoveria, casa de poble independent i casa de poble compartida).

8.2 ETR d'influència al Parc

A continuació, es mostren els ETR influents al Parc i que seran objecte d'estudi pels diferents vectors ambientals que proposa el DGQA. Alguns d'ells, seran escollits per a dur a terme la prova pilot d'implantació del distintiu.

Com ja s'ha esmentat anteriorment, els articles 49 i 50 de la Llei 13/2002 de Turisme de Catalunya, es defineixen les diferents tipologies d'establiments de turisme rural:

- **Masia.** S'entén per masia l'habitatge unifamiliar fora de nucli, que comparteix el titular amb els usuaris turístics i on es presta el servei d'allotjament en règim d'habitacions i, com a mínim, d'esmorzar.
- **Masoveria.** És aquell habitatge unifamiliar, fora de nucli de població que es lloga en règim d'habitatge rural.
- **Casa de poble compartida.** S'entén per casa de poble l'habitatge unifamiliar dins de nucli de població, que comparteix el titular amb els usuaris turístics i on es presta el servei d'allotjament en règim d'habitacions i, com a mínim, d'esmorzar.
- **Casa de poble independent.** És aquell habitatge unifamiliar, en nucli de població on es presta el servei d'allotjament en règim d'habitatge rural.

Nom: **Ca la Siona**

Adreça: Carrer Cantallops, 20

Municipi: Avinyonet del Penedès

Tipus d'ETR: Casa de poble independent

Persona de contacte: Josep Cuscó

Telèfon: 93 897 06 11

Web: www.caljeroni.com

Distància al parc: 5 km del Parc del Garraf

Mapa ubicació

Coordenades UTM 31N (ED50):

E 391874,0 - N 4570805,0

Fotografia de la casa

Font: www.caljeroni.com

Nom: **Cal Jeroni**

Adreça: carrer de Cantallops 24

Municipi: Avinyonet del Penedès

Tipus d'ETR: Casa de poble independent

Persona de contacte: Josep Cuscó

Telèfon: 93 897 06 11

Web: www.caljeroni.com

Distància al parc: 5 km del Parc del Garraf

Mapa ubicació

Coordenades UTM 31N (ED50):

E 399401.4, N 4580365.54

Fotografia de la casa

Font: www.caljeroni.com

Nom: **La Caseta**

Adreça: Barri Can Torres

Municipi: Sant Pere Molanta

Tipus d'ETR: Masoveria

Persona de contacte: Xavier Ribes

Telèfon: 93 897 01 12 / 608 597 642

Web: www.masiarural.com

Distància al parc: 7 km del Parc del Garraf

Mapa ubicació

Coordenades UTM 31N (ED50)

E 394665.5, N 4578306.04

Fotografia de la casa

Font: www.masiarural.com

Nom: **Cal Magí**

Adreça: Barri Can Torres

Municipi: Sant Pere Molanta

Tipus d'ETR: Masoveria

Persona de contacte: Xavier Ribes

Telèfon: 93 897 01 12 / 608 597 642

Web: www.masiarural.com

Distància al parc: 7 km del Parc del Garraf

Mapa ubicació

Coordenades UTM 31N (ED50)

E 395545.5, N 4578491.04

Fotografia de la casa

Font: www.masiarural.com

Nom: **Can Parellada**

Adreça: Afores Olesa Bonesvalls

Municipi: Olesa de Bonesvalls

Tipus d'ETR: Masia

Persona de contacte: ---

Telèfon: 93 898 47 58

Web: www.canparellada.es

Distància al parc: 1,5 km del Parc del Garraf

Mapa ubicació

Coordenades UTM 31N (ED50)

E 449633.075, N 4621514.69

Nom: **La Merla Blanca**

Adreça: Masia El Corral Nou, s/n

Municipi: Olivella

Tipus d'ETR: Masia

Font: www.canparellada.es

Fotografia de la casa

Mapa ubicació

Coordenades UTM 31N (ED50)

E 404072.0, N 4572881.3

Persona de contacte: Marta Molas

Telèfon: 696 569 993

Web: www.lamerlablanca.com

Distància al parc: dins del Parc del Garraf

Font: www.lamerlablanca.com

Fotografia de la casa

Nom: **La Ginesta**

Adreça: Camí de Mas Rossell

Municipi: Canyelles

Tipus d'ETR: Masia

Persona de contacte: ---

Telèfon: 93 818 88 03

Web: www.laginestarural.com

Distància al parc: 1,5 km del Parc d'Olèrdola

Mapa ubicació

Coordenades UTM 31N (ED50):

E 391913.0, N 4571282.3

Nom: **Cal Simó**

Adreça: Camí Fondo de les Alzines, 109

Municipi: Canyelles

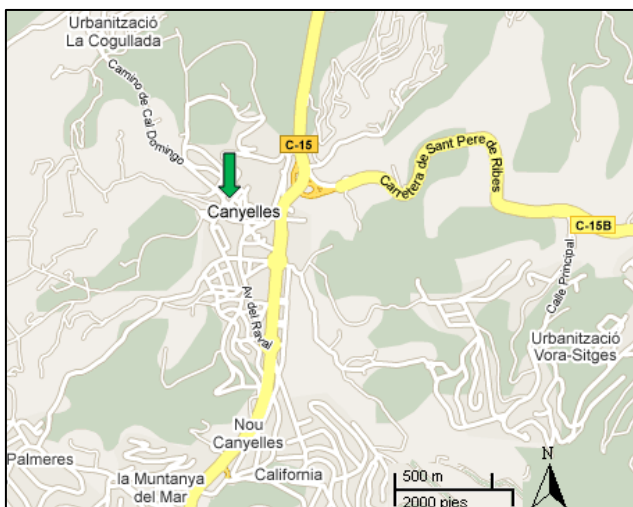
Tipus d'ETR: Masoveria

Fotografia de la casa

Font: www.laginestarural.com

Mapa ubicació

Coordenades UTM 31N (ED50):

E 391874.0, N 4570805.0

Persona de contacte: Sílvia

Telèfon: 687 007 632

Web: www.calsimo.com

Distància al parc: 2 km del Parc d'Olèrdola

Fotografia de la casa

Font: www.calsimo.com

Nom: **Ca l'Helena**

Adreça: Carrer Nou 4

Municipi: Castellet

Tipus d'ETR: casa poble independent

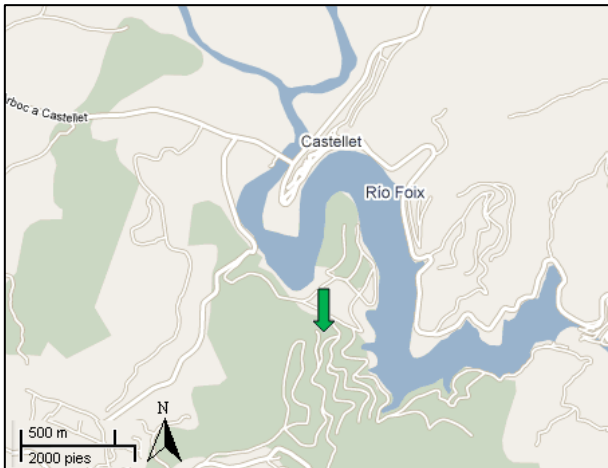
Persona de contacte: Quim

Telèfon: 93 817 28 29

Web: www.calhelena.com

Distància al Parc: dins del Parc del Foix

Mapa ubicació

Coordenades UTM 31N (ED50):

E 385605.8, N 4568933.8

Fotografia de la casa

Font: www.calhelena.com

Nom: **Can Ramonet**

Adreça: Camí del Montgròs, s/n

Municipi: Sant Pere de Ribes

Tipus d'ETR: Masoveria

Persona de contacte: Ramón

Telèfon: 93 200 45 86

Web: www.canramonet.com

Distància al parc: 6,5 km del Parc del Garraf

Mapa ubicació

Coordenades UTM 31N (ED50):

E 395920.3, N 4569203.3

Fotografia de la casa

Font: www.canramonet.com

Nom: **Els Cucons**

Adreça: Camí dels Cucons s/n

Municipi: Sant Pere de Ribes

Tipus d'ETR: Masia

Persona de contacte: ---

Telèfon: 93 896 13 70

Web: www.elscucons.com

Distància al parc: 6 km del Parc del Garraf

Mapa ubicació

Coordenades UTM 31N (ED50):

E 396004.0, N 4567031.5

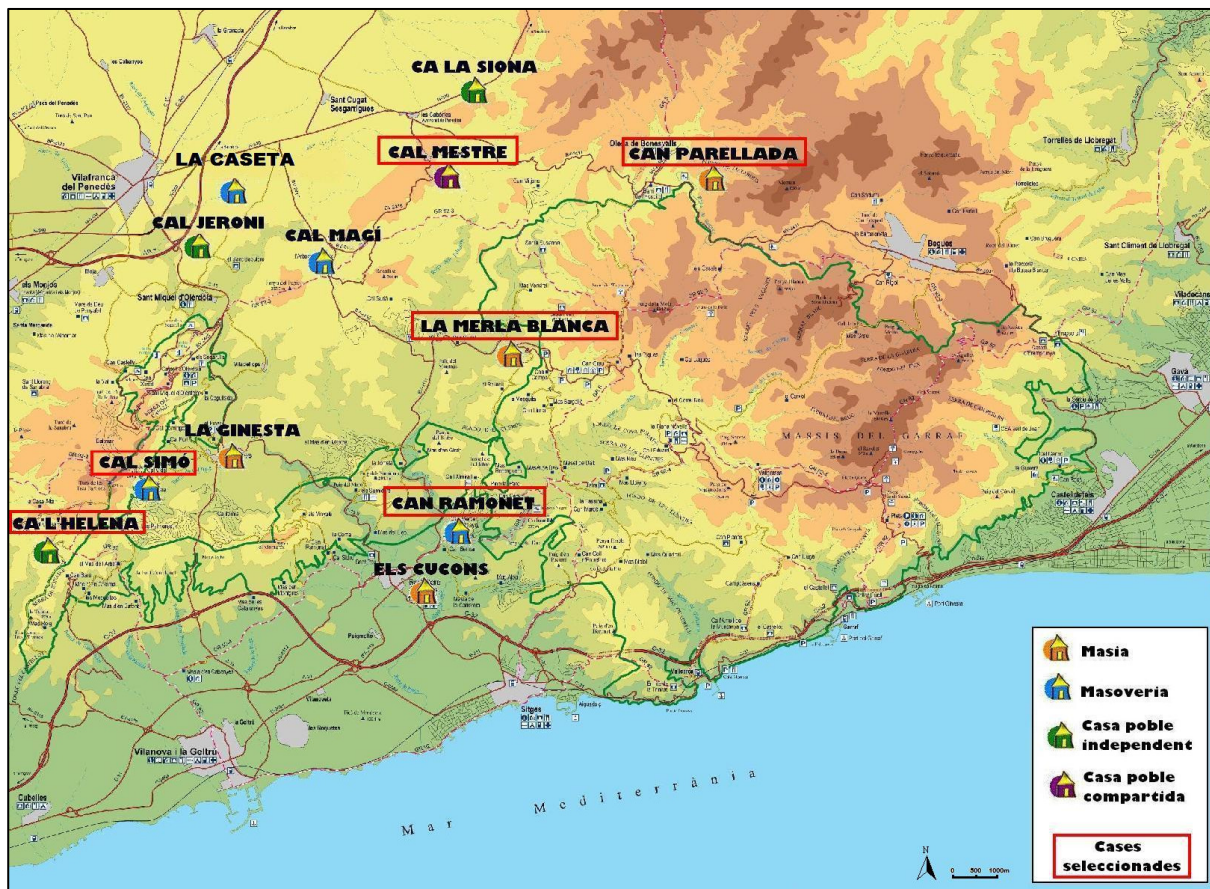
Fotografia de la casa

Font: www.elscucons.com

A continuació es mostra el mapa de situació dels ETR d'estudi:

Font: Elaboració pròpia

9. Inventari dels vectors ambientals dels ETR

En aquest punt es mostren les dades obtingudes gràficament a partir de la matriu-inventari (veure annex 5) que recull els resultats dels qüestionaris de dades generals enviats a tots els ETR que inclouen dades dels principals vectors que es contemplen dins la normativa del DGQA.

9.1 Vector Gestió Residus

Les fraccions d'envasos, vidre i paper i cartró es recullen en tots els establiments estudiats (figura 9.1) degut a que la recollida selectiva de tals fraccions es duu a terme des de fa anys en tots els municipis⁷ de l'àrea d'estudi.

En quant a la fracció orgànica, canvia el patró, ja que només hi ha una tipologia on totes les cases separin aquest residu; les masies. De les cases de poble (c.p), ho separen la meitat dels establiments, de les c.p. independents, una, i de les c.p. compartides, una. Finalment en el cas de les masoveries només una d'elles fa la correcta selecció.

---

⁷ Dades facilitades pels Ajuntaments de: Sant Pere de Ribes, Olèrdola, Avinyonet del Penedès, Canyelles, Olesa de Bonesvalls, Olivella i Castelles i la Gornal.

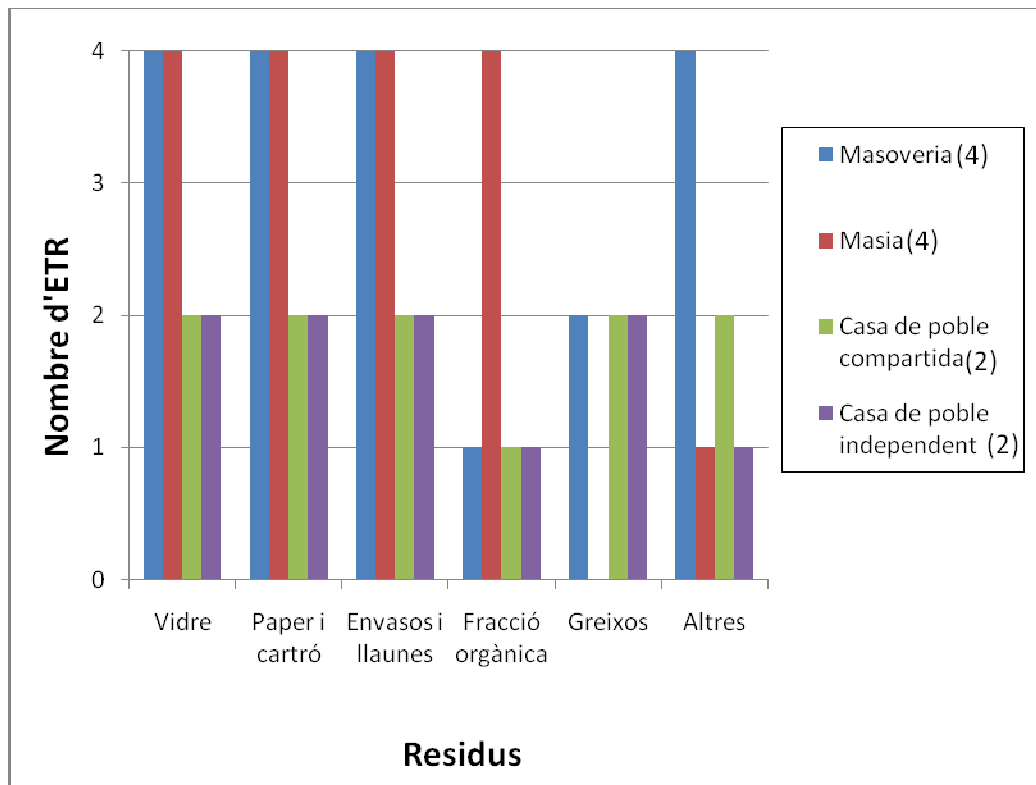

Figura 9.1 Recollida selectiva segons tipologia d'ETR. Font: Elaboració pròpia

Pel que fa a la recollida de greixos, totes les cases de poble independents (2) i compartides (2) recullen aquesta fracció, mentre que dins el grup de masies n'hi ha dues que realitzen la separació. Finalment cap de les 4 masies separen aquesta fracció.

Dins de la recollida de fracció "altres", on es consideren piles, electrodomèstics,... veiem que tant en les masoveries com en les cases de poble compartides, la totalitat dels seus components les separen. Les cases de poble independent les recuperen la meitat i en les masies només una de les quatre estudiades.

9.2 Vector Gestió de l'aigua

La principal font d'aigua potable dels 12 establiments estudiats és majoritàriament la xarxa municipal, en 8 de les cases (67%), mentre que les 4 restants (33%) l'obtenen a través de pous privats. Aquests darrers quatre casos, són de la tipologia masies (2) i masoveries (2). No és un fet estrany ja que aquest tipus de construccions tenen segles d'antiguitat i la demanda d'aigua en èpoques anteriors no es podia suplir amb les canalitzacions actuals.

Les cases de poble compartides o aïllades, solen ser de construcció més contemporània, i estan connectades a la xarxa d'abastiment municipal.

Un fet a destacar, és que només hi ha un ETR, Can Ramonet, del tipus masoveria, que duu a terme un registre i faci revisions mensuals d'aixetes, dutxes i cisternes per tal d'assegurar que no hi hagi pèrdues d'aigua.

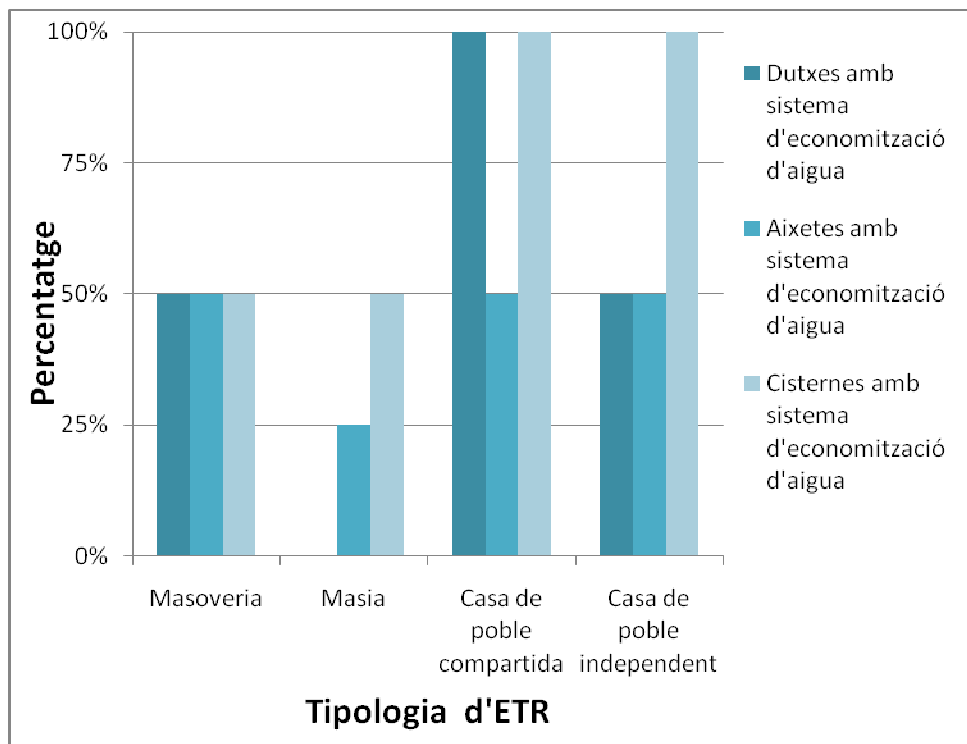

Figura 9.2 Sistemes d'estalvi d'aigua segons tipologia d'ETR. Font: Elaboració pròpia

La figura 9.2 mostra la relació entre les tipologies d'ETR i els diferents sistemes d'estalvi d'aigua que presenten.

En el cas de les masoveries, s'observa una implantació del 50% de cada sistema estalviador, això indica que tots els establiments tenen instal·lades almenys un sistema economitador fins un màxim de dos. No obstant cap dels ETR disposa dels tres sistemes.

Les masies són la tipologia amb menys sistemes d'estalvi; tan sols hi ha dues cases que tinguin instal·lades cisternes que disposin de polsadors amb interruptor i una que tingui aixetes amb reguladors de cabal. Cap d'elles presenta un sistema d'estalvi en les dutxes.

Pel que fa a les cases de poble compartides, les dues disposen de sistemes a les dutxes i a les cisternes, però només una presenta airejadors a les aixetes.

Finalment hi ha les cases de poble independents, on ambdues tenen interruptor a les cisternes però cadascuna d'elles disposa dels altres dos sistemes per separat.

9.3 Vector Eficiència energètica

La normativa del DGQA, posa molt èmfasi en aquest apartat essent el que més criteris bàsics i opcionals presenta.

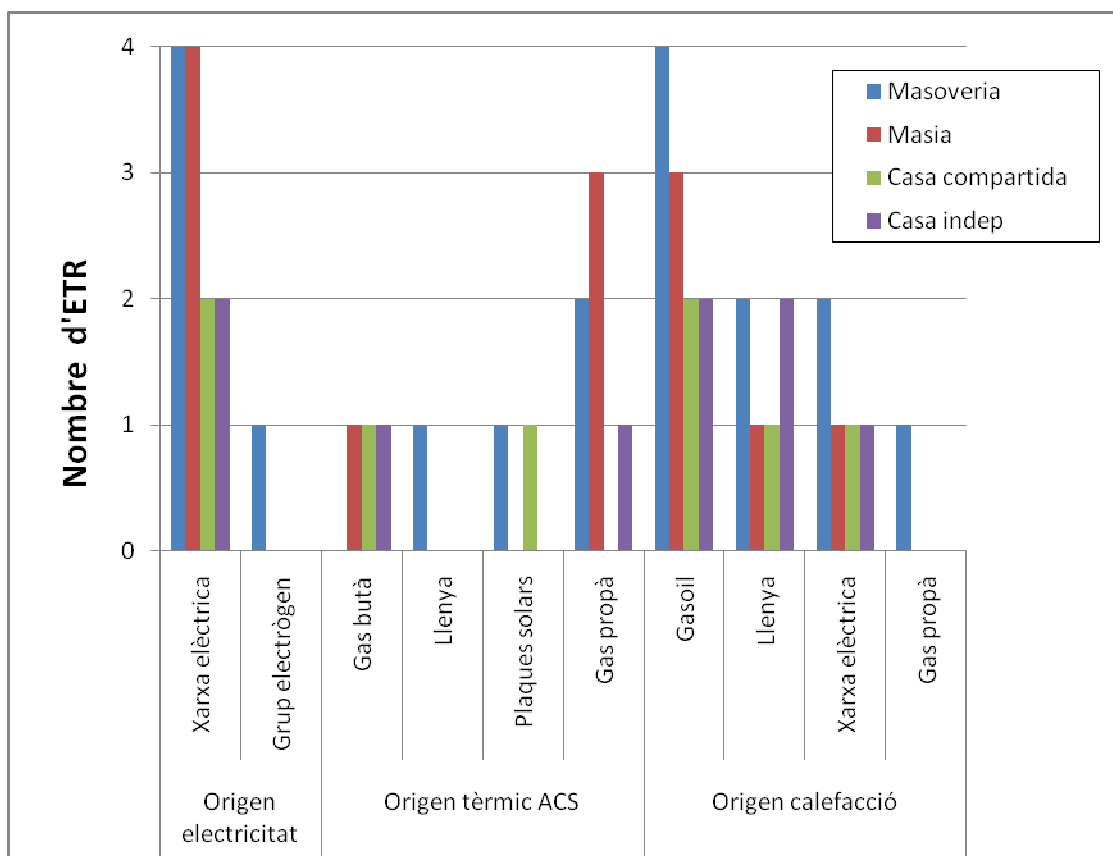

Figura 9.3 Font d'energia utilitzada segons ús i tipologia d'ETR. Font: Elaboració pròpia

Com es pot observar a la figura anterior la totalitat dels ETR tenen com a font bàsica per a l'electricitat la xarxa elèctrica general. Trobem el cas particular d'una masoveria, Can Ramonet, que posseeix un grup electrogen alternatiu en cas d'emergència.

Per obtenir l'energia tèrmica (considerada tota aquella que té com a finalitat escalfar l'aigua), es produeix una major diversificació a l'hora de seleccionar la font. La majoria opta pel gas propà, havent-hi sis establiments que l'utilitzen (la meitat són masies). Seguidament trobem el gas butà, on hi ha 3 ETR que l'usin. Seguidament trobem les plaques solar tèrmiques i la llenya amb dos i un establiments respectivament que utilitzin aquests sistemes.

La meitat de les cases de poble i c.p. independents, opten pel gas butà, mentre que la meitat de les masies ho fa pel propà.

Per últim, l'origen de la calefacció és l'apartat que més fonts presenta conjuntament. La totalitat dels establiments utilitzen gasoil com a font energètica principal per a la calefacció, sent l'ETR la Ginesta l'excepció, abastint-se únicament a partir d'electricitat. Paral·lelament, s'observa que la llenya i la xarxa elèctrica complementen al gasoil com a fonts secundàries, sent presents a pràcticament la meitat de cada tipologia de cases. Finalment, un establiment de la tipologia masoveria, utilitza el gas propà com a font de calor.

9.4 Vector Compres

Aquest vector és l'encarregat de valorar el grau de sostenibilitat en quant a productes adquirits relacionats amb el camp de la restauració. Té en compte els tipus d'electrodomèstics utilitzats, el consum de productes locals i/o ecoetiquetats, i l'ús de recipients de begudes retornables entre d'altres.

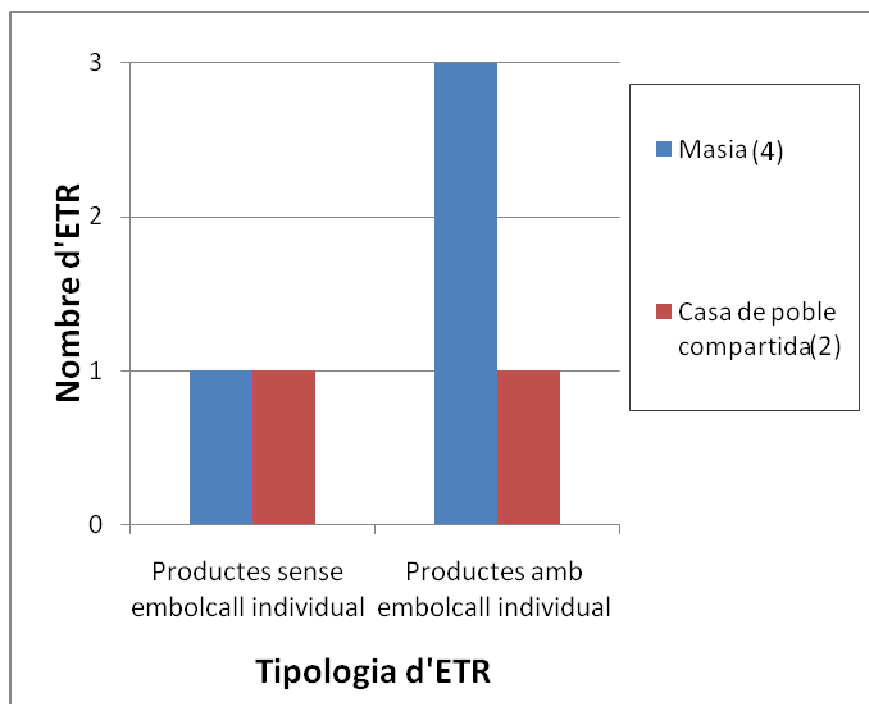

Figura 9.4 Gràfic Tipus d'embolcalls utilitzats. Font: Elaboració pròpia

Les tipologies que utilitzen servei de restauració són les masies i les cases de poble compartides (veure 8.2) i tal com mostra la figura 9.4, quatre ETR (67%) ofereixen als clients productes alimentaris embolcallats individualment. Només hi ha 2 establiments (33%), una masia (La Merla Blanca) i una casa de poble compartida (Cal Simó) que no facin ús d'aquesta mena d'embolcalls.

9.5 Vector Informació i comunicació Ambiental

En aquest apartat es descriu el grau d'implicació de l'establiment amb l'educació ambiental. Es valora, per exemple, si l'establiment disposa d'informació sobre el paratge natural dels voltants, si fomenta l'ús del transport públic per desplaçar-se per la zona, si ofereix als clients activitats lúdiques i educatives, entre d'altres.

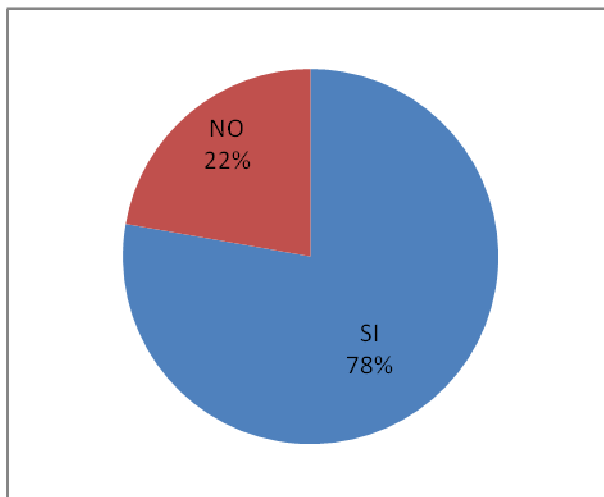

Figura 9.5 Disponibilitat informació transport públic als ETR. Font: Elaboració pròpia

Més d'una tercera part de les cases rurals estudiades disposen d'informació sobre com desplaçar-se pels voltants de l'establiment amb transport públic. És un percentatge elevat, però tot i representar un criteri bàsic, i en principi no massa complicat d'assolir, no es compleix a la totalitat de cases. En alguns casos però, s'entén que no es disposi d'aquest tipus d'informació perquè l'oferta de transport públic és pràcticament inexistent.

De tots els ETR enquestats tan sols un establiment no presentava cap mena d'informació respecte l'entorn natural proper. Principalment es troba informació del Parc del Garraf, tot i que també n'hi ha del Foix i del d'Olèrdola. El paratge natural del Garraf és una de les raons principals que motiven als visitants a escollir les cases rurals en aquest indret.

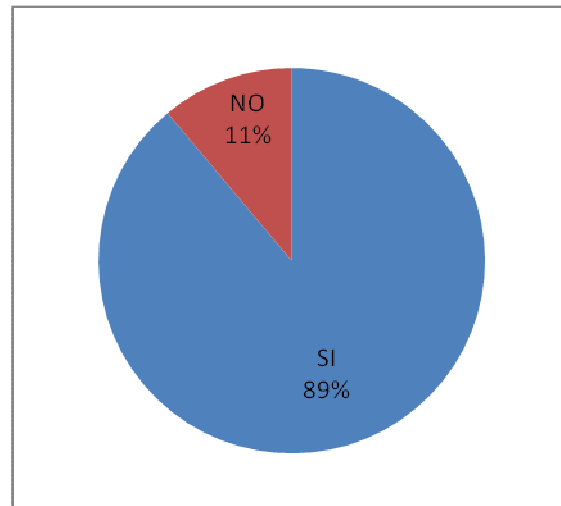

Figura 9.6 Disponibilitat d'informació de l'entorn natural als ETR. Font: Elaboració pròpia

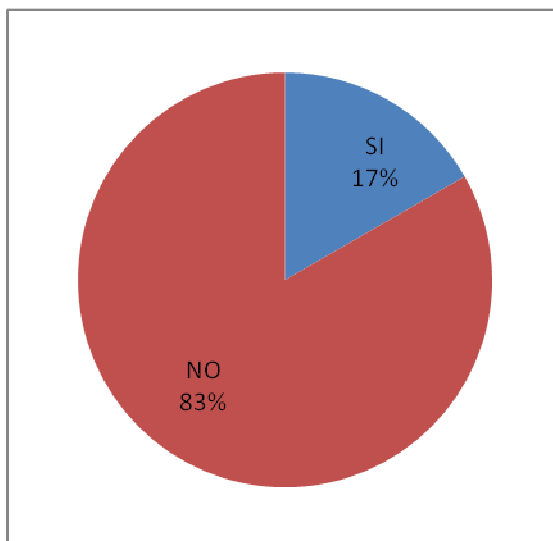

Figura 9.7 Disponibilitat de fulls informatius als ETR. Font: Elaboració pròpia

Quant a disponibilitat de fulls informatius, del 12 ETR, només 2 disposen d'aquest document d'obligada disposició segons la normativa del DGQA.

El full informatiu és un document que es lliura als clients en el moment del registre. En aquest document s'ha de donar informació sobre:

- la gestió de residus duta a terme a l'establiment i explicar la importància de la recollida selectiva i la necessitat que aquesta recollida s'efectuï correctament.
- la utilització correcta de l'aigua i les accions que realitza l'establiment per contribuir a l'estalvi d'aigua.
- la utilització correcta dels recursos energètics i informar de les accions que realitza l'establiment per contribuir a l'estalvi energètic.
- els criteris que caracteritzen els establiments que han obtingut el distintiu.

D'altra banda, també demana la col·laboració dels clients, fomentant el consum responsable, per fer de l'ETR un establiment sostenible.

Tota aquesta informació s'editarà en català i en la resta d'idiomes en què es trobi la informació general de l'establiment. Si l'establiment disposa de pàgina web, aquesta informació s'hi haurà de poder consultar⁸.

10. Diagnosi dels vectors ambientals

A continuació es presenta la diagnosi de diferents vectors ambientals que s'han cregut interessants d'analitzar després d'inventariar tots els resultats obtinguts per als 12 ETR. La relació entre vectors permet analitzar i extreure conclusions de la gestió que es realitza en els ETR.

- *Relació entre la qualitat ambiental dels ETR i el preu d'allotjament.*

Per tal d'esbrinar si existeix una relació entre la qualitat ambiental d'un ETR i el preu d'allotjament, és interessant observar si el preu elevat d'alguns allotjaments rurals presenta alguna correlació amb la qualitat ambiental que ofereixen o si depèn d'altres factors.

Per tal d'observar aquesta correlació en una gràfica, es difereix entre el grup d'ETR que ofereixen servei de restauració i els que no, ja que aquest factor afecta al preu final de l'establiment. Els criteris que es tenen en compte per determinar el grau de qualitat ambiental són dels vectors ambientals següents: residus, estalvi d'aigua i electricitat i informació ambiental que disposa l'establiment. S'han considerat només els criteris considerats dins l'ecofitxa d'àmbit general (veure annex 4), per tal de tenir el mateix grau d'informació per als dotze establiments. Tots els criteris han estat puntuats de la mateixa manera i importància donant un valor d'un punt per criteri, tant obligatoris com opcionals.

---

⁸ MAH/2151/2009, de 15 de juliol: Normativa del DGQA

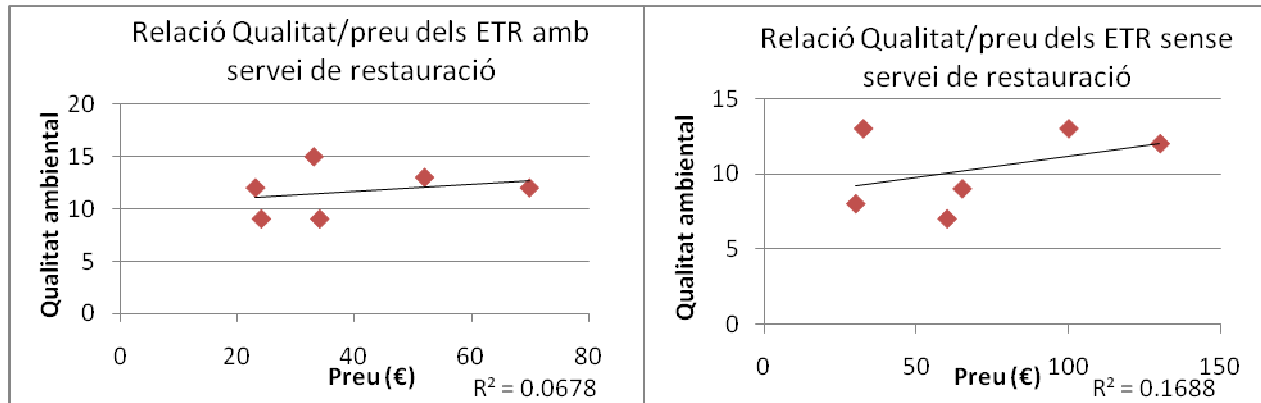

Figura 10.1 Relació qualitat ambiental respecte preu d'allotjament. Font: Elaboració pròpia

Els gràfics mostren que no existeix cap correlació lineal entre els vectors definits de qualitat ambiental i el preu d'allotjament. Aquest resultat deixa les portes obertes a diverses interpretacions quant a la realització de bones pràctiques de gestió sostenible de l'ETR associades a la conscienciació i implicació ambiental dels gestors, o d'altra banda, a criteris de grau d'importància en factors de comoditat i confort que es vulguin oferir en l'establiment.

- *Relació entre el reciclatge de matèria orgànica (M.O.) i la distància dels contenidors municipals a l'ETR.*

En aquest punt es vol veure si la distància dels contenidors municipals als ETR condiona el fet de reciclar la fracció orgànica. Es distingeixen dos categories en quant a la distància; contenidors a menys de 200m de l'ETR i contenidors a més de 200m de l'ETR. Es considera que una distància major de 200m, suposa un fet desmotivant per a l'usuari a l'hora de mobilitzar les respectives escombraries i en conseqüència una trava per al reciclatge de la fracció orgànica. S'escull la M.O ja que representa una de les fraccions de brossa més abundants (representa més d'una tercera part en pes del total d'una bossa d'escombraries mitja⁹) i de més interès ambiental per a la seva reutilització com a adob i obtenció d'energia a través de plantes de compostatge i també pel fet que representa la tipologia de rebuig on es troben més diferències de gestió en els 12 ETR. Cal recordar però, que tots ells realitzen separació i reciclatge de vidre, paper i cartó així com d'envasos i llaunes segons la normativa municipal¹⁰.

⁹ Agència Catalana de Residus: 36% en pes humit

¹⁰ Decret legislatiu 1/2009: text refós de la Llei reguladora de residus.

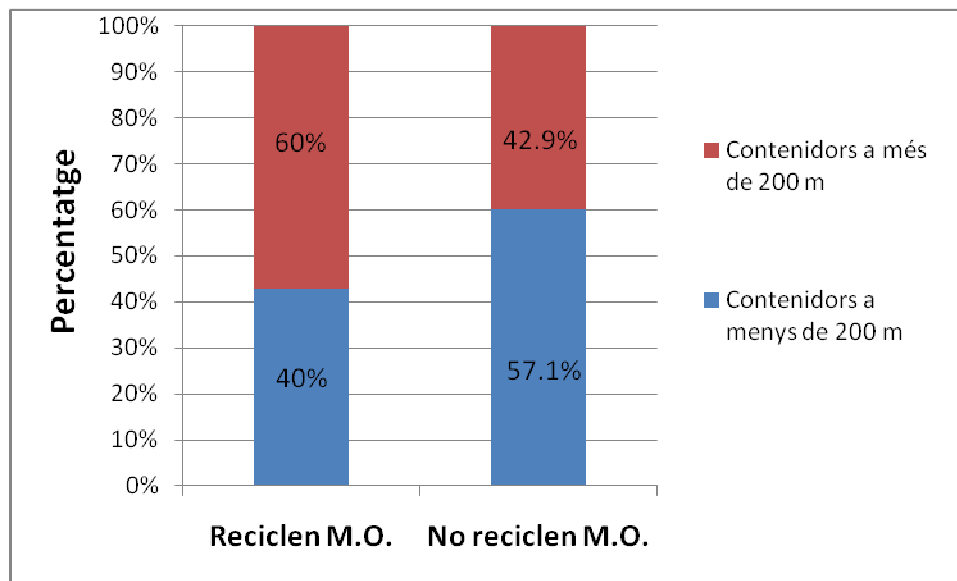

Figura 10.2 Relació de la distància dels contenidors municipals als ETR amb el reciclatge de M.O. que realitzen els establiments. Font: Elaboració pròpia.

Era d'esperar que la distància dels contenidors municipals als ETR condicionés el reciclatge de m.o., però el gràfic anterior mostra el contrari; els establiments que realitzen reciclatge de la fracció orgànica són els que tenen els contenidors més lluny. No podem atribuir, doncs, la distància dels contenidors com un factor condicionant i limitant per al reciclatge de m.o. de manera que queda subjecte als diferents criteris de gestió dels ETR.

○ *Relació entre la procedència d'aigua consumida i els sistemes d'estalvi utilitzats.*

Aquí es vol observar si hi ha una diferència entre els ETR que obtenen l'aigua de xarxa o de pou quant a la utilització dels cinc tipus de sistemes d'estalvi que valora el DGQA. Aquesta relació sembla interessant d'analitzar quan s'observa que els establiments que obtenen l'aigua de pou no disposen de cap tipus de sistema de comptabilització de consum, de manera que s'espera una diferència entre les dues fonts d'obtenció d'aigua. No es considera l'obtenció d'aigua per dipòsit ja que cap dels ETR inventariats utilitzen aquest sistema.

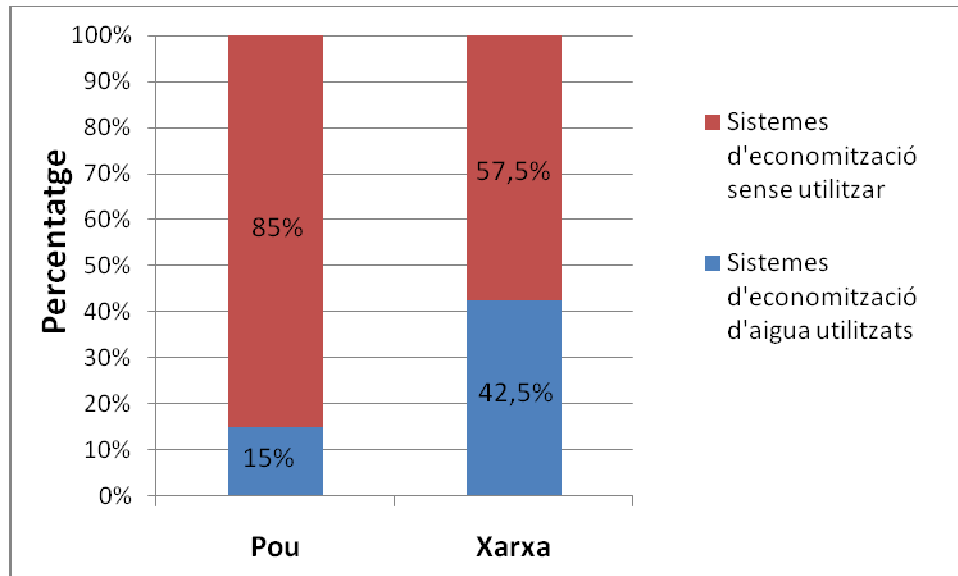

Figura 10.3 Relació de la procedència de l'obtenció d'aigua amb el grau d'utilització dels sistemes d'estalvi que proposa el DGQA. Font: Elaboració pròpia

El gràfic mostra la diferència entre les dues fonts d'obtenció d'aigua; mentre que els ETR que obtenen l'aigua de xarxa utilitzen fins un 42,5% dels sistemes d'estalvi d'aigua possibles, aquells que l'obtenen de pou, sols n'utilitzen un 15%.

Aquests resultats evidencien la diferència existent entre els sistemes d'obtenció d'aigua que disposen de mesures de regulació i control del consum com el de xarxa (a partir de comptadors de consum i quotes segons el cànon establert) i les fonts presumptament il·limitades o que estan simplement condicionades per factors ambientals degut al seu origen natural i que presenten un cost econòmic pel propietari.

- *Relació entre l'origen de l'electricitat i la localització dels ETR (aïllats o dins d'un terme municipal).*

Tal com defineix la Llei 13/2002 de turisme de Catalunya (veure apartat 8.2) les masies i masoveries són edificacions situades fora d'un nucli poblacional. Quan aquestes van ser construïdes en el seu origen, les infraestructures de comunicació eren precàries i podien estar llargs períodes de temps pràcticament incomunicades. Per aquesta raó, havien de ser organismes autònoms energèticament parlant, proveint-se de les fonts d'energia que els hi proporcionava l'entorn natural més proper.

Actualment, aquesta situació quant a comunicacions es refereix, ha canviat molt, però es pretén saber si a diferència de les edificacions més recents que estan connectades a les xarxes generals d'energia, les masies i masoveries han mantingut aquesta tendència d'abastir-se d'altres fonts diferents a les convencionals.

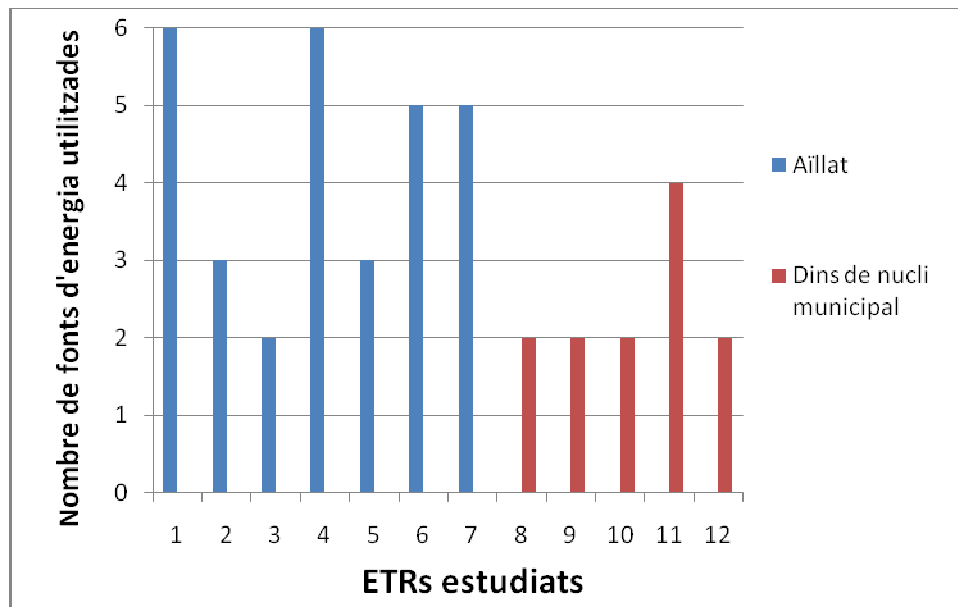

Figura 10.4 Relació entre l'origen de l'electricitat i la localització dels ETR.

Font: Elaboració pròpia

Tal com indica el gràfic 10.4, es veu una clara diferència entre el nombre de fonts utilitzades pels establiments que estan situats dins d'un nucli poblacional i els que estan aïllats.

Així, els ETR aïllats, obtenen l'energia de fonts alternatives a les convencionals (xarxa elèctrica general i gasoil), com poden ser llenya, plaques solars tèrmiques, gas butà o propà, com s'ha descrit a la figura 9.3. i s'observa que encara actualment, les infraestructures de distribució de l'energia elèctrica no arriben a la totalitat del territori.

També s'ha de tenir en compte com aquest tipus d'edificacions tenen unes dimensions majors als dos tipus de cases de poble. Per aquest motiu, el consum energètic és major (Barriche, et. Al. 2008) i aquest fet pot motivar a buscar diferents fonts energètiques més eficients i econòmiques segons la zona de l'establiment.

- *Relació entre la informació del medi ofertada i la distància dels ETR al sistema natural més proper.*

Es creu interessant considerar si el factor de la distància de l'establiment al parc condiciona l'oferta disponible d'informació del medi natural per als usuaris. No es considera només la distància al Parc del Garraf ja que també s'inclouen els ETR propers al Parc del Foix i d'Olèrdola de manera que la distància es concreta segons el sistema natural més proper a l'ETR.

La puntuació de la informació i educació ambiental es realitza en base als criteris del DGQA i tots ells es valoren amb la mateixa puntuació.

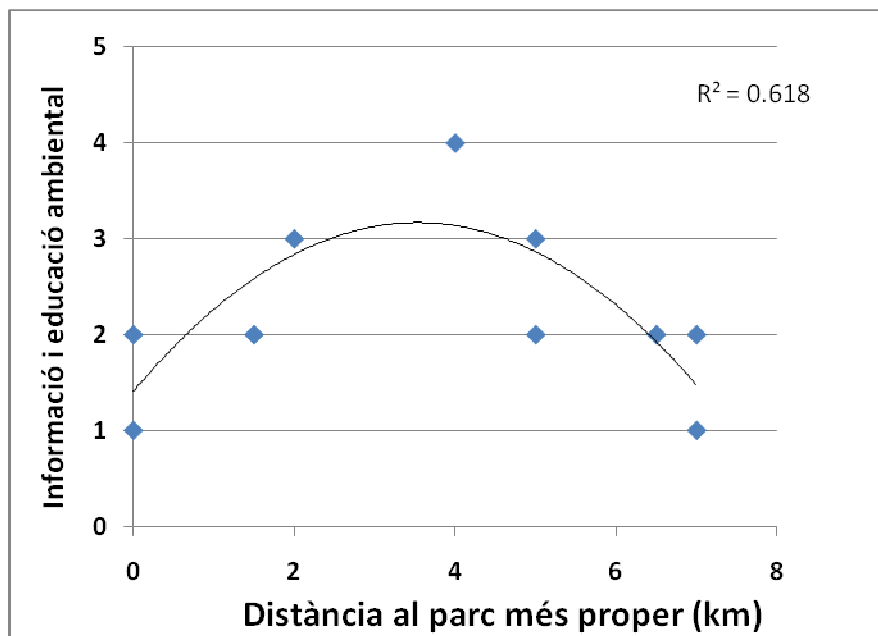

Figura 10.6 Relació entre la informació ambiental ofertada pels ETR respecte la distància d'aquests al sistema natural més proper. Font: Elaboració pròpia

Tal i com s'observa en el gràfic 10.6, la relació entre la informació i educació ambiental que s'ofereix i la distància dels ETR al sistema natural més proper, és un polinomi de segon grau, similar a la corba de Kuznets.

La hipòtesi de Kuznets estipula que el grau de contaminació d'una població manté una relació amb el grau de desenvolupament d'aquesta. Els dos extrems de la població, és a dir, la franges molt poc desenvolupades i les que més ho estan, contaminen menys que la franja de població amb un grau de desenvolupament intermig.

De forma anàloga, i considerant la baixa disponibilitat de dades quan a nombre d'ETR, es pot trobar una explicació al fet que els ETR que s'ubiquen a una distància intermitja (entre 3 i 4 km) als límits d'influència del parc presenten una oferta d'informació i educació ambiental major als establiments situats fora d'aquesta zona (a partir de 7 km) i fins i tot als que es troben dins del propi sistema natural.

BLOC 4: DIAGNOSI DELS ETR PILOT

---

11. Criteris de selecció dels ETR per a sotmetre's a la prova pilot

---

Igual que en la selecció del total d'ETR d'influència al PG, la selecció dels diferents ETR escollits per a realitzar la prova d'implantació dels Distintiu de Garantia de Qualitat Ambiental també han passat uns criteris de selecció:

- Mostra representativa de les diferents tipologies d'establiment rural (masia, masoveria, casa de poble independent i casa de poble compartida).
- Mostra significativa del total d'ETR estudiats; s'avaluen el 50% d'allotjaments que inclou el projecte.
- Distribució geogràfica al voltant del Parc del Garraf, del Foix i d'Olèrdola.
- Predisposició de l'ETR a obtenir el DGQA, si més no, a esbrinar en profunditat l'estat ambiental del seu allotjament.
- També s'ha escollit un dels allotjaments específicament ja que disposa d'un distintiu de qualitat. Can Ramonet fou premiat amb el *Sistema Integral de Calidad Turística Española en Destinos SICTED*.

12. Avaluació del compliment dels criteris del DGQA en els ETR pilot

---

Un cop avaluat l'estat ambiental dels 12 establiments de turisme rural inventariats del Parc, ens disposem a avaluar el grau de compliment actual dels criteris del DGQA en els diferents ETR pilot escollits. Segons la Resolució MAH/2151/2009, de 15 de juliol, on s'estableixen els criteris ambientals per a l'atorgament del distintiu, s'ha d'acotar el sistema de puntuació de compliment dels criteris segons el tipus d'establiment amb el que ens trobem.

La Resolució del DGQA determina que l'establiment ha de complir tots i cadascun dels criteris bàsics i obtenir un mínim de 60 punts en el còmput total de criteris opcionals corresponents, com a mínim, a 4 apartats. No obstant, els ETR que no disposen de piscina (o si aquesta és coberta), o en el cas que s'ofereixi un servei de restauració, s'adopta un altre tipus de puntuació en l'apartat de criteris opcionals. Els establiments que no tinguin piscina o que en tinguin, però no coberta, han d'obtenir un mínim de 52 punts en el còmput total dels criteris opcionals, corresponents, com a mínim, a 4 apartats. És el cas de tots els ETR escollits.

La tria dels Establiments de Turisme Rural resultant en base als criteris de selecció anteriors i als que s'avalua la implantació del DGQA és la següent:

Taula 12.1: Recull d'ETR pilot escollits.

Tipologia d'allotjament	Nom de l'ETR	Distància al Parc
Masoveria	Can Ramonet	6,5 km del Parc del Garraf
	Cal Simó	2 km del Parc d'Olèrdola
Masia	Can Parellada	1,5 Km del Parc del Garraf
	La Merla Blanca	Dins del Parc del Garraf
Casa de poble compartida	Cal Mestre	4 km del Parc del Garraf
Casa de poble independent	Ca l'Helena	Dins del Parc del Foix

Font Pròpia.

A la taula següent es mostra la puntuació total obtinguda del sumatori de punts de criteris bàsics i opcionals complerts pels 6 ETR pilots estudiats:

12.1. Resultats parcials dels criteris bàsics i opcionals dels ETR pilot.

Taula 12.2. Puntuació resultant del sumatori de punts de criteris bàsics i opcionals del DGQA.

	Can Ramonet		Cal Simó		Can Parellada		La Merla Blanca		Cal Mestre		Ca l'Helena		Total	
Criteris	Bàsics	Opcionals	Bàsics	Opcionals	Bàsics	Opcionals	Bàsics	Opcionals	Bàsics	Opcionals	Bàsics	Opcionals	Bàsics	Opcionals (punts)
Gestió Residus	8/8	0/5	4/8	0/5	4/8	0/5	4/8	0/5	6/8	5/5	7/8	0/5	33/48	5/30
Estalvi aigua	3/4	4/32	1/4	8/32	1/4	0/32	1/4	8/32	2/4	12/32	2/4	4/32	10/24	36/192
Piscina	1/1	0/7	1/1	7/7	1/1	0/7	---	----	1/1	4/7	1/1	3/7	5/5	14/35
Eficiència energètica	7/8	24/55	4/8	28/55	2/8	5/55	7/8	17/55	5/8	17/55	5/8	32/55	30/48	123/330
Compres	1/1	4/19	1/1	0/19	1/1	4/19	1/1	6/19	1/1	8/19	1/1	4/19	6/6	26/114
Integració Paisatgística	2/2	---	2/2	---	2/2	---	2/2	---	2/2	---	2/2	---	12/12	---
Soroll	1/1	---	1/1	---	1/1	---	1/1	---	1/1	---	1/1	---	6/6	---
Informació ambiental	3/3	0/7	2/3	2/7	1/3	4/7	1/3	0/7	2/3	6/7	2/3	1/7	11/18	13/42
Total	26/28	32/125	16/28	45/125	13/28	13/125	17/27	31/118	20/28	52/125	21/28	44/125	113/167	217/743

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les ecofitxes de camp.

12.2. Diagnosi dels vectors ambientals

A continuació s'avaluen els resultats de l'estudi de camp als 6 ETR pilot amb la finalitat d'obtenir una idea més concreta de l'estat de compliment dels criteris corresponents als diferents vectors ambientals contemplats al DGQA.

12.2.1. Gestió de residus

Els ETR escollits per a la prova pilot tenen bones pràctiques de reciclatge. Tots els establiments reciclen tant papers, vidre i cartrons com envasos i llaures. A més a més el 75% reciclen fracció orgànica, olis i greixos tot i no disposar de contenidors específics al nucli urbà.

Respecte als requisits del DGQA només Can Ramonet compleix els 8 criteris bàsics (100%). Els requisits de retolar els diferents contenidors per identificar el residu al que va destinat i la disposició de fulls informatius són els criteris que menys és compleixen, només en 2 de les 6 cases, un 33%.

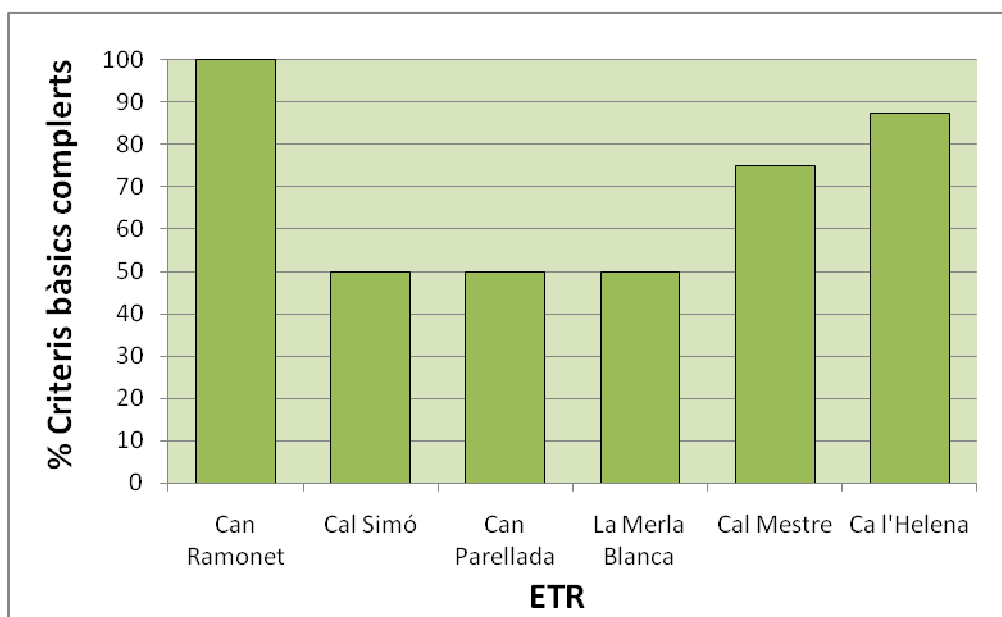

Figura 12.3: Percentatge de criteris bàsics complerts en la gestió de residus del DGQA.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les ecofitxes realitzades

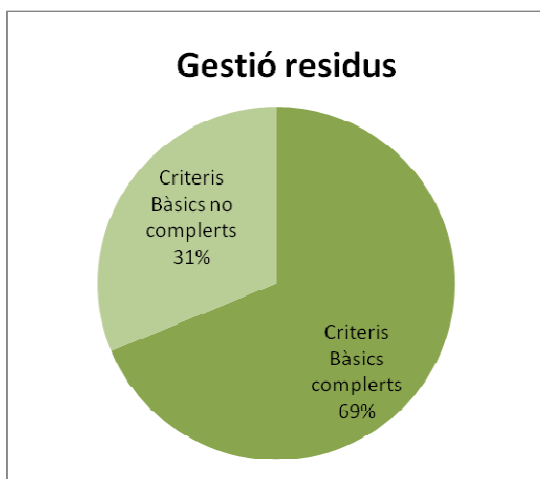

Figura 12.4: Percentatges mitjans de criteris bàsics complerts i no complerts pels ETR estudiats. Font: elaboració pròpia

Així doncs, els 6 ETR estudiats compleixen, de mitjana, el 69% dels criteris bàsics totals en l'apartat de gestió de residus del distintiu DGQA.

Això pot ser degut a que la majoria dels ETR tenen contenidors municipals situats a menys de 200 m. de l'establiment que d'alguna manera incentiva i els facilita el procés de recollida selectiva.

En relació als criteris opcionals, només Cal Mestre puntua i a demés ho fa en tots els punts possibles, obtenint la màxima puntuació (5).

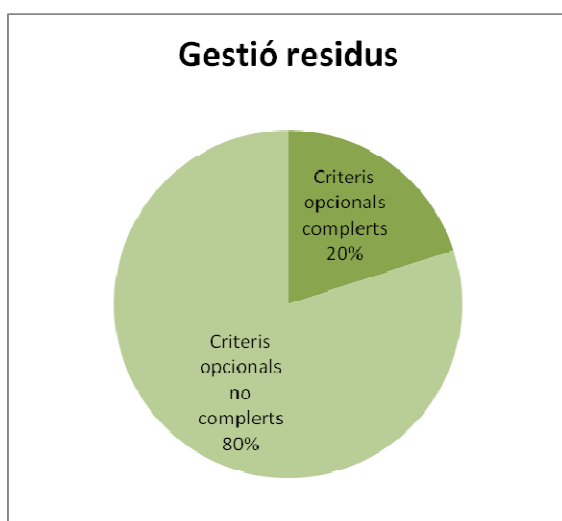

Figura 12.5: Percentatge de criteris opcionals complerts. Font: elaboració pròpia

En general, la majoria de criteris opcionals proposats pel DGQA en el vector ambiental de gestió de residus no es compleixen, només se'n troben incorporats un 20% de mitjana.

Sembla obvi que els valors dels criteris opcionals d'alguns vectors com residus, estalvi d'aigua o energia siguin a la baixa, ja que són qualitats més específiques que detalla el distintiu i majoritàriament cal incorporar-les un cop fet el primer estudi pilot.

Tot i així és important fixar-se quins criteris són més fàcils de complir per part dels ETR ja que es pot triar quin convé més per arribar a la puntuació requerida per aconseguir el distintiu.

12.2.2. Estalvi d'aigua

En la figura següent es pot observar com només hi ha un establiment que compleix el 75% dels criteris bàsics del vector d'estalvi d'aigua. La resta es troben al 50% tret de Cal Simó, Can Parellada i La Merla Blanca que no passen d'un 25% de compliment.

En aquest apartat, tal i com s'observa a la matriu d'inventari (veure annex 5), és interessant observar com el criteri bàsic d'estalvi d'aigua menys complert és el referent a revisions mensuals d'aixetes, dutxes i cisternes. Només un dels sis establiments el compleix.

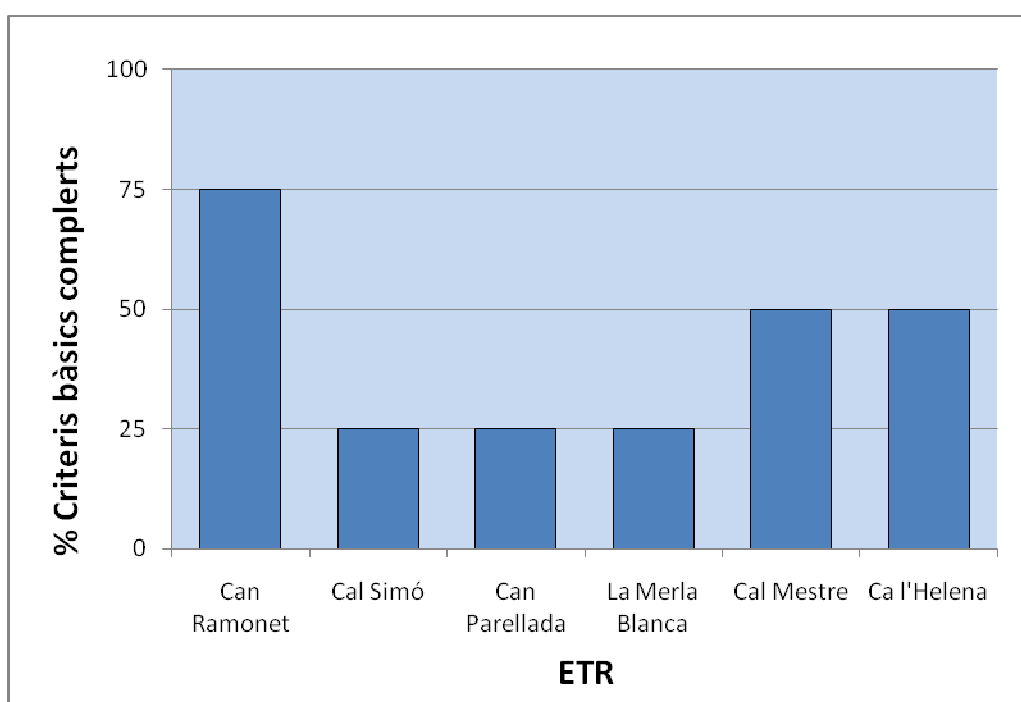

Figura 12.6: Percentatge de criteris bàsics complerts en l'estalvi d'aigua del DGQA.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les ecofitxes realitzades

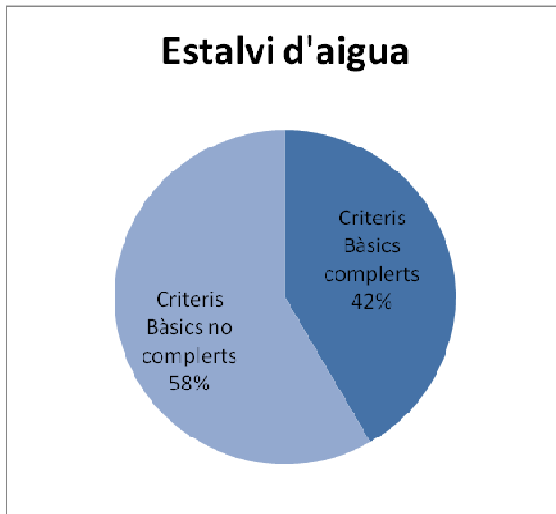

Figura 12.7: Percentatge de criteris bàsics complerts. Font: elaboració pròpia

En general es compleixen menys de la meitat dels diferents criteris bàsics, ja que en mitjana, només un 42% dels criteris bàsics es tenen en compte actualment.

Criteris com retolar zones comunitàries indicant l'ús racional d'aigua o elaborar fulletons informatius sobre el bon ús de l'aigua són mesures que no estan implantades a la majoria d'ETR estudiats. Tot i això alguns propietaris indicaven que tots aquests valors els transmetien verbalment a la majoria de la clientela durant l'estància al propi establiment.

Pel que fa a la puntuació dels criteris opcionals, de la totalitat dels 34 punts màxims a aconseguir, Cal Mestre és l'establiment que més punts suma, 12. D'altra banda, Can Parellada no en suma cap. En general s'observa que és un vector on s'aconsegueixen complir poc criteris opcionals i per tant sumar poc punts. Això és degut a que el distintiu DGQA proposa i atorga fins a 8 punts a les dutxes, aixetes i vàters que disposin del distintiu de garantia de qualitat ambiental per a la categoria de productes i sistemes que afavoreixin l'estalvi d'aigua, circumstància que cap ETR pilot contempla.

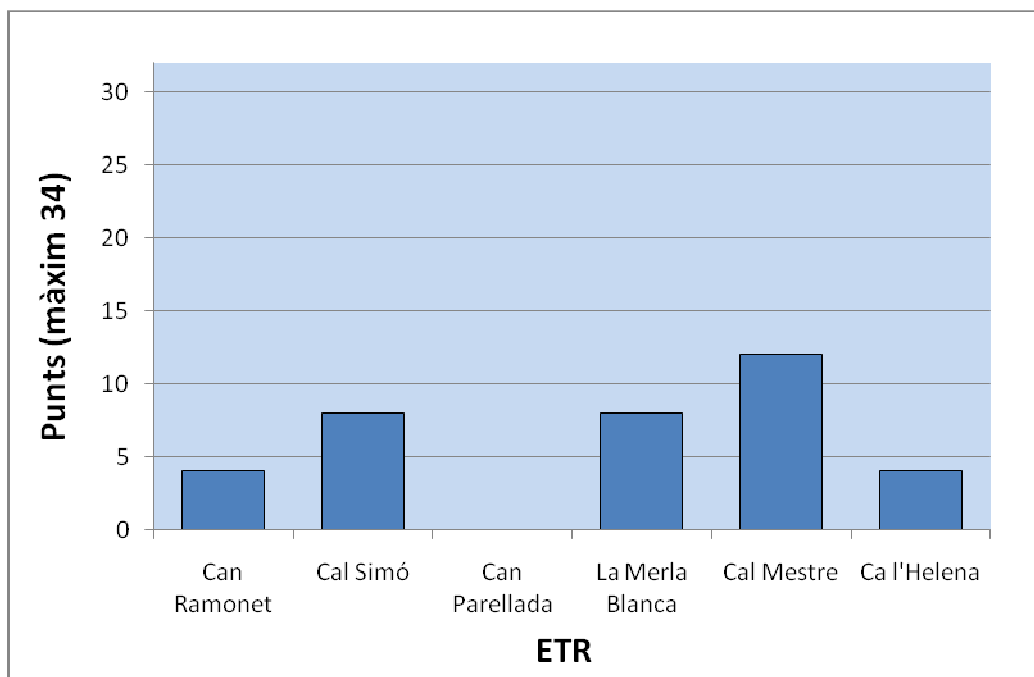

Figura 12.8: Puntuació del criteris opcionals en l'estalvi d'aigua del DGQA.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les ecofitxes realitzades

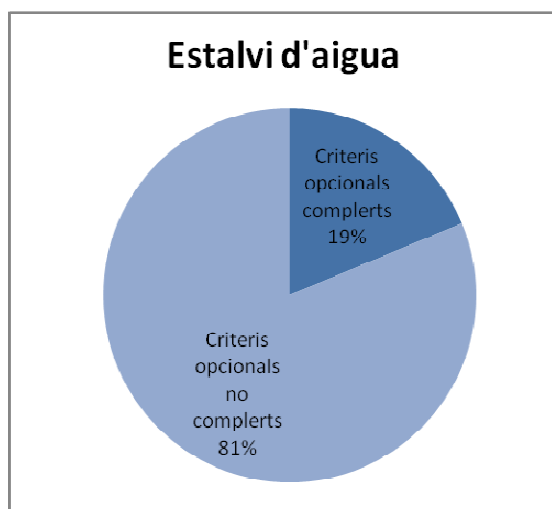

Figura 12.9: Percentatge de criteris opcionals complets. Font: elaboració pròpia

Com observem a la matriu inventari (veure annex 5), la mesura opcional més implantada en els ETR pilot és el sistema d'estalvi d'aigua en les cisternes dels vàters, 5 dels 6 establiments ja ho tenien incorporat, mentre que el mateix sistema en aixetes i dutxes només en disposava 1 dels 6 establiments.

Això pot ser degut a que les cisternes, des de fa uns anys, ja venen amb el doble polsador. En canvi en aixetes i dutxes generalment s'usa menys ja que cal fer una inversió econòmica per adaptar les dutxes i aixetes existents.

12.2.3. Eficiència energètica

El següent gràfic mostra el percentatge de criteris bàsics que compleix cada ETR en el vector ambiental d'eficiència energètica. Per obtenir el DGQA és obligatori satisfer el 100% d'aquests criteris.

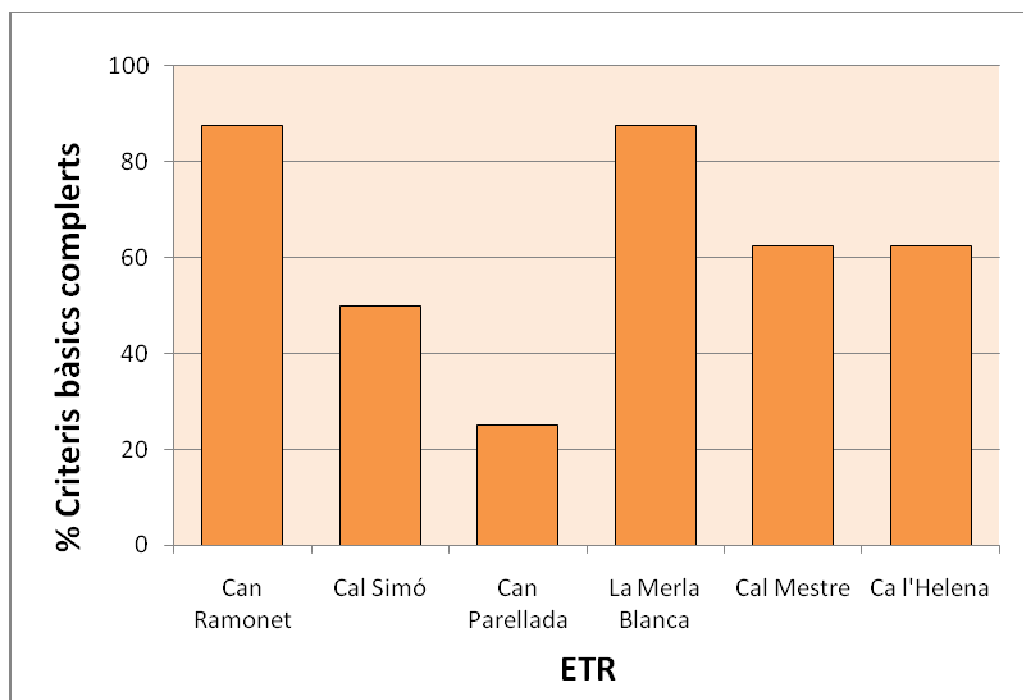

Figura 12.10: Percentatge de criteris bàsics complerts en el vector d'eficiència energètica.
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les ecofitxes realitzades

Es pot observar com cap ETR disposa del 100% dels criteris bàsics. No obstant, són varis els establiments que superen el 60% de criteris instaurats i per tant fan un ús més racional i eficient de l'energia. Cal Simó i Can Parellada amb menys de la meitat dels criteris assolits, són els establiments que menys compleixen els requisits proposats pel distintiu.

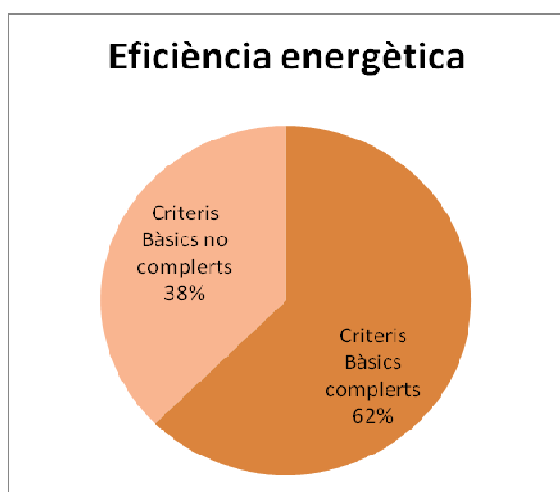

Figura 12.11: Percentatge de criteris bàsics complerts. Font: elaboració pròpia

En el total dels establiments, els criteris bàsics es compleixen de mitjana un 62%, dada bastant elevada comparada amb l'estalvi d'aigua.

Els criteris d'eficiència energètica que més es compleixen són: el de màxim aprofitament de llum natural, la revisió anual de la caldera per un tècnic i l'aïllament de l'aigua calenta sanitària. Aquests es compleixen en un 85% dels ETR aproximadament. D'altres, com la disposició de fulls informatius d'ús eficient d'energia o rètols informatius a les habitacions són els que més manquen.

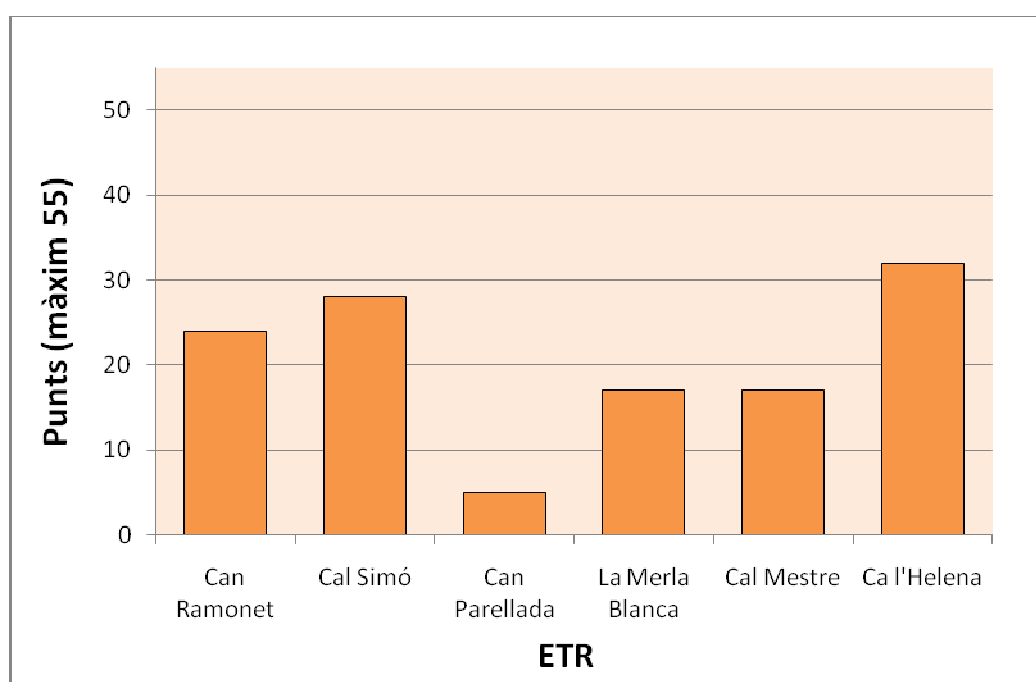

Figura 12.12: Puntuació del criteris opcionals en el vector d'eficiència energètica.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les ecofitxes realitzades

En la figura 12.12. s'observa com Can Parellada és l'establiment amb menor puntuació, només suma 5 punts dels 55 possibles, i per tant fa un ús més ineficient de l'energia.

En general cap dels 6 establiments té una puntuació relativament elevada, però en el conjunt de criteris, Can Ramonet i Ca l'Helena es podria dir que són dels més eficients energèticament parlant, ja que compleixen la gran majoria dels criteris bàsics obligatoris i sumen en criteris opcionals de major rellevància.

Així doncs, quant a punts adquirits pel compliment dels diferents criteris opcionals, obtenim un 37% de mitjana en la totalitat dels ETR pilot. Encara que pugui semblar un índex baix, s'ha de tenir en compte que en el vector ambiental d'eficiència energètica, el distintiu DGQA proposa unes millores més costoses que en d'altres vectors i d'aquesta manera els ETR conscienciats en ser més sostenibles i eficients opten per puntuar en altres criteris amb una relació punts/cost més rentable.

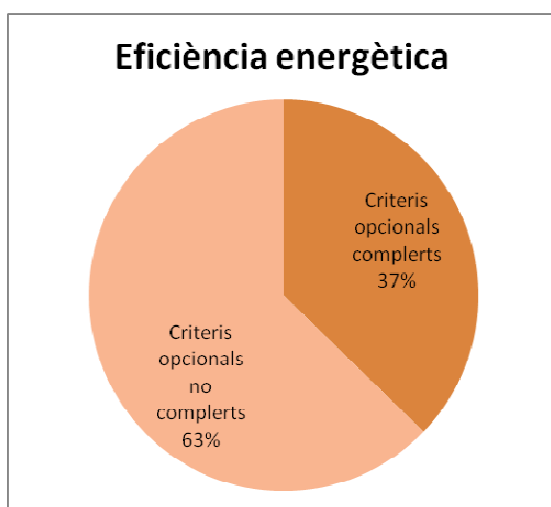

Figura 12.13: Percentatge de criteris opcionals complets. Font: elaboració pròpia

Ens criteris com, per exemple, l'adaptació bioclimàtica de l'edifici, l'aprofitament de l'energia residual, la regulació individual de la temperatura per habitacions i l'ús d'energies renovables (per exemple plaques fotovoltaïques) no són mesures prioritàries degut al seu elevat cost econòmic.

En canvi, la implantació de finestres de doble vidre, la utilització d'electrodomèstics de classe A i l'ús de bombetes de baix consum són criteris que tenen un cost més assequible.

12.2.4. Piscina

En aquest apartat tots els ETR, exceptuant La Merla Blanca, disposen de piscina i compleixen l'únic criteri bàsic que proposa el DGQA. Aquest diu que l'aigua de les piscines descobertes no pot ser escalfada si no és a partir d'energia renovable o residual. En el cas dels 5 ETR pilot que tenen piscina, en cap cas escalfen l'aigua, per tant ja compleixen el criteri.

El criteri opcional a disposar en l'apartat de la piscina fa referència al tractament i desinfecció de l'aigua. S'intenta evitar i substituir el mètode de la cloració per d'altres més beneficiosos pel medi ambient.

Dels 5 establiments amb piscina la majoria no utilitzen tècniques substitutives i més sostenibles, però si que en fan servir de derivades com el clor salí.

12.2.5. Compres

L'únic criteri bàsic que contempla el distintiu DGQA en l'apartat de compres és la utilització d'equips de refrigeració (aparells d'aire condicionat, congeladors i neveres) respectuosos amb la capa d'ozó. Tots els ETR estudiats disposen d'equips adients ja que la majoria han estat comprats recentment.

Pel que fa als criteris opcionals (veure taula 12.14.), els diferents ETR no hi treuen una gran puntuació. Els criteris opcionals que més es compleixen són la utilització de productes alimentaris locals i l'ús de productes ecoetiquetats. Per contra el criteri que menys es compleix és utilitzar recipients de begudes retornables.

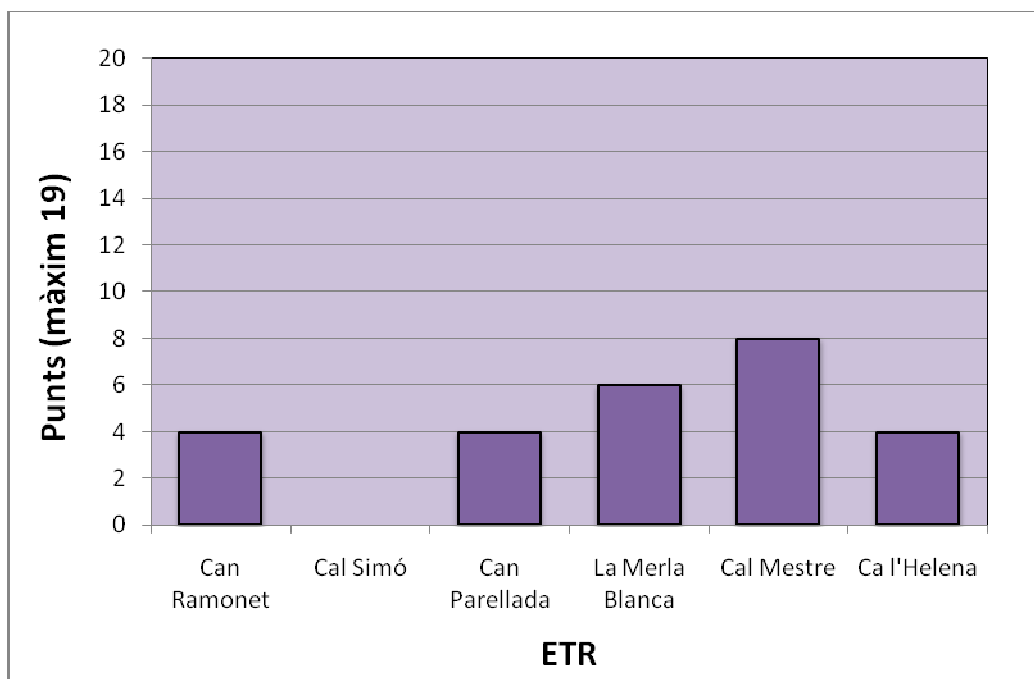

Figura 12.14: Puntuació del criteris opcionals en el vector compres.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les ecofitxes realitzades

12.2.6. Integració paisatgística

L'únic criteri bàsic que contempla el distintiu sobre el vector d'integració paisatgística fa referència a que l'establiment ha d'estar construït amb l'estil arquitectònic propi de la zona ja que no ha de suposar un impacte ambiental significatiu sobre el paisatge i ha d'adoptar mesures, si s'escauen, de minimització d'impacte incorporant-hi vegetació autòctona pròpia de la zona. Tots els establiments sotmesos a estudi compleixen aquest requisits.

12.2.7. Soroll

Pel que fa al soroll, el distintiu DQGA també contempla un sol criteri bàsic i tots els establiments el compleixen. El criteri informa que els establiments no poden sobrepassar nivells sonors superiors a 60 dB d'acord amb la Llei 16/2002 de protecció contra la contaminació acústica.

En el cas dels ETR aquest criteri es compleix gratament (tot i no haver-ho mesurat in situ), i més en les tipologies de masies i masoveries, ja que els principals clients d'aquest sector busquen sobretot la tranquil·litat que pot oferir una casa aïllada de les multituds i de les urbanitzacions.

12.2.8. Informació i educació Ambiental

Per a poder optar al distintiu cal que els ETR compleixin tots els criteris bàsics. En la figura 12.15. observem com almenys 4 establiments compleixen més del 50% dels criteris bàsics. Destaca Can Ramonet, complint-los tots contràriament a Can Parellada i la Merla Blanca que només compleixen 1 dels 3 criteris bàsics proposats pel DGQA.

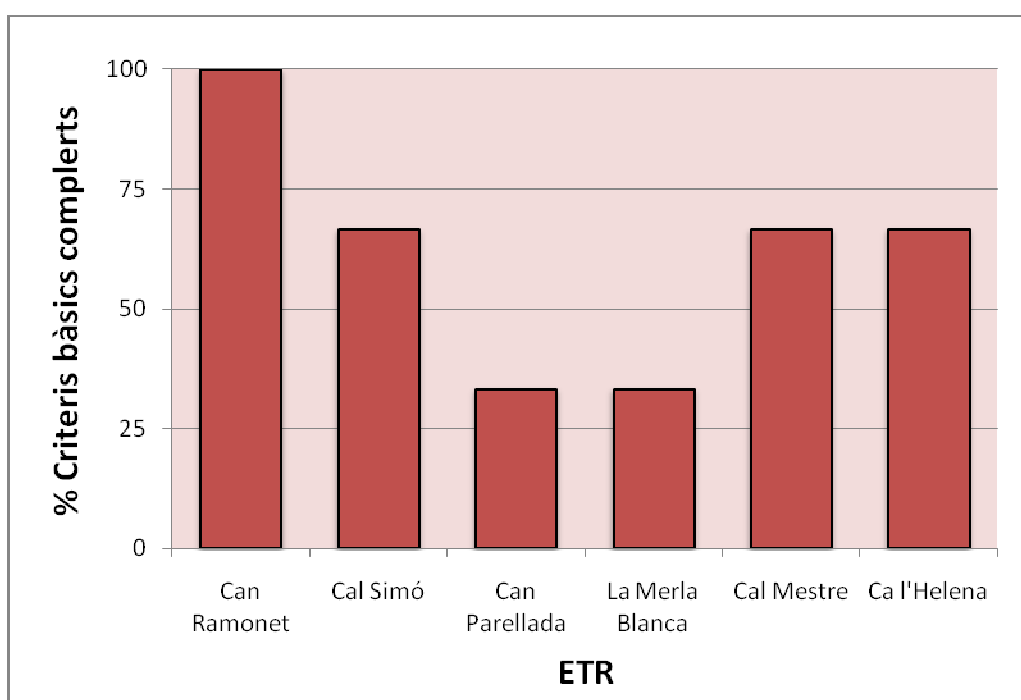
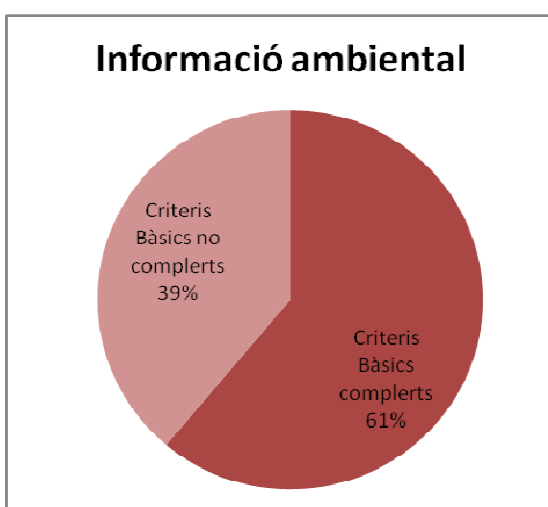

Figura 12.15: Percentatge de criteris bàsics complerts en el vector d'informació ambiental
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les ecofitxes realitzades

En promig, és compleixen el 61% dels criteris bàsics corresponents al vector d'informació ambiental. La disposició d'informació sobre l'entorn natural en el que està situat l'establiment és el criteri bàsic més implantat, mentre que la divulgació de fulls informatius sobre els criteris ambientals que segueix l'ETR és el més minoritari.

Figura 12.16: Percentatge de criteris bàsics complerts. Font: elaboració pròpia

Pocs establiments puntuen en l'apartat de criteris opcionals (veure figura 12.17.). Destaquen els 6 punts aconseguits per Cal Mestre al ser l'únic establiment que incorpora en la seva oferta, la possibilitat d'utilitzar bicicletes pròpies.

D'altra banda com es pot observar en el inventari de dades (veure annex 5), només Ca l'Helena disposa d'enquestes, per avaluar el grau de conformitat dels clients amb la gestió ambiental portada a terme per l'establiment.

S'ha de ressaltar que tan Can Ramonet com la Merla Blanca no puntuen en cap dels criteris que el DGQA planteja.

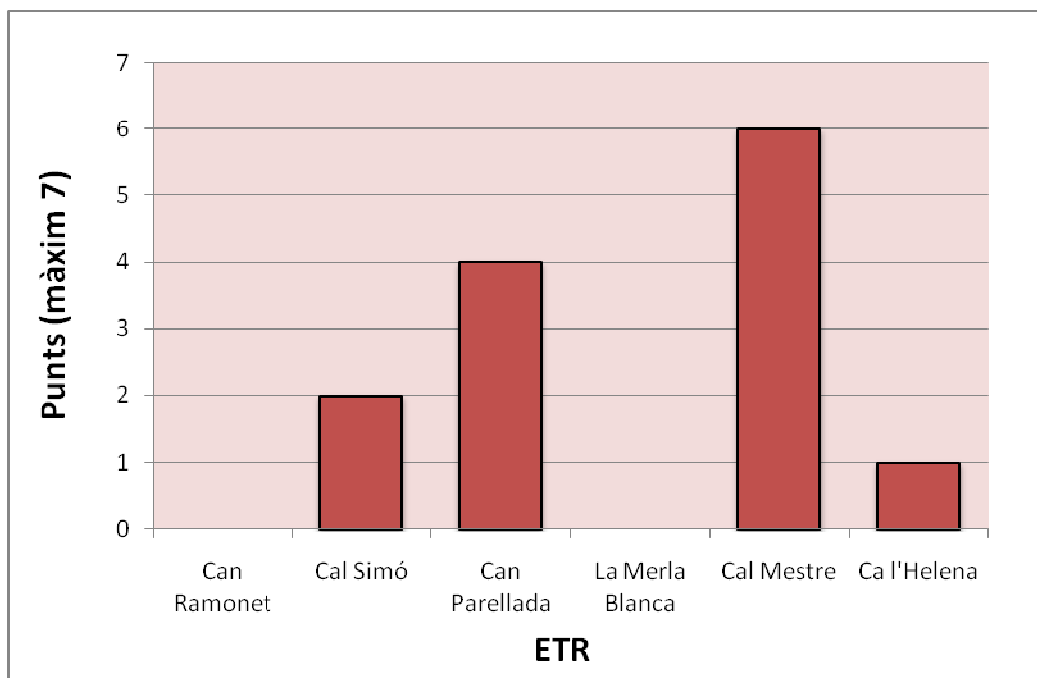

Figura 12.17: Puntuació del criteris opcionals en el vector d'informació ambiental.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les ecofitxes realitzades

Relacions entre vectors

Pels 6 ETR pilot, on s'han avaluat la totalitat de criteris (tant bàsics com opcionals), s'ha cregut convenient fer un estudi d'algunes relacions interessants entre vectors per a veure-hi si existeix algun tipus de correlació lineal:

- *Relació entre sistemes d'estalvi d'aigua i sistemes d'eficiència energètica utilitzats pels ETR.*

Per tal de determinar si la utilització de sistemes d'estalvi d'aigua i eficiència energètica es duen a terme conjuntament s'han graficat aquestes dues variables. Del gràfic es podrà deduir si la conscienciació i aplicació dels dos tipus de sistemes d'eficiència està relacionada.

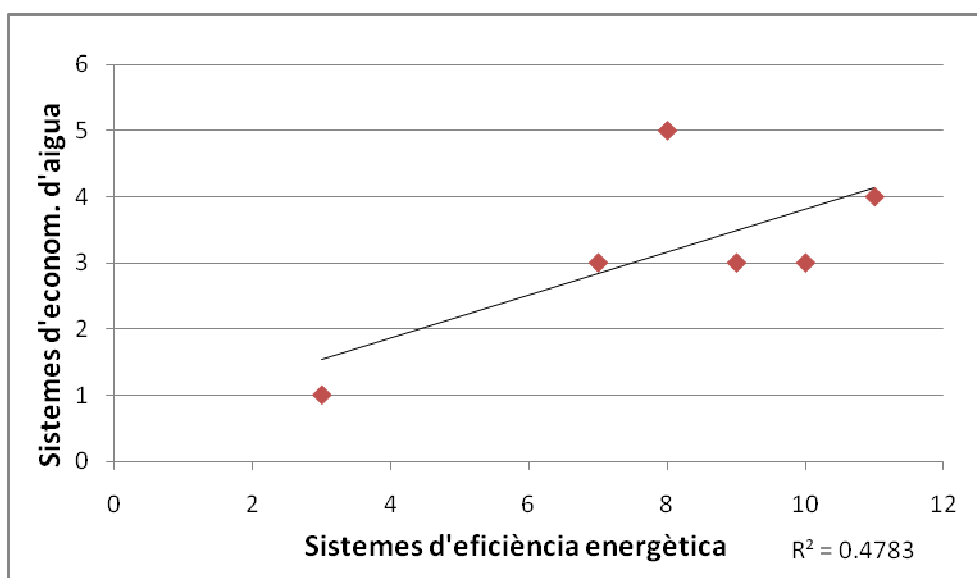

Figura 12.18: Relació de l'ús de sistemes d'economització d'aigua i sistemes d'eficiència energètica.

Font: Elaboració pròpia

El gràfic 12.18. mostra una lleugera correlació lineal positiva ($R^2=0.5$) indicant que els ETR que més sistemes d'estalvi d'aigua tenen, també compleixen més criteris d'eficiència energètica. En les figures 12.19. i 12.20. es mostra la proporció d'usos d'aquests dos sistemes per saber quin dels dos és el més comú i acceptat en la gestió dels establiments rurals.

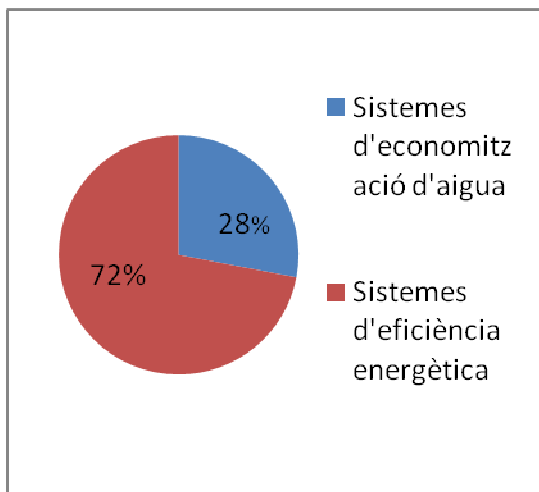

Figura 12.19: Proporció d'utilització de sistemes d'estalvi d'aigua respecte sistemes d'eficiència energètica.

Font: Elaboració pròpia

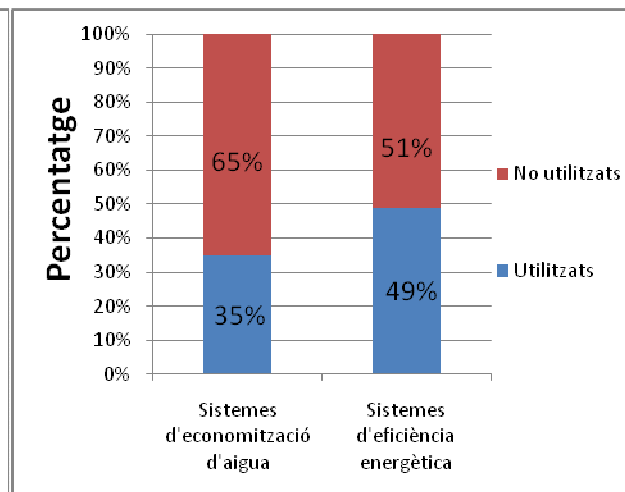

Figura 12.20: Relació de sistemes utilitzats per les dues tipologies respecte les no utilitzades possibles.

Font: Elaboració pròpia

En el primer gràfic 12.19. s'observa la diferència de proporció d'ús d'un sistema respecte l'altre. Més del 70% de sistemes utilitzats corresponen als de eficiència energètica de manera que aquest valor demostra la prevalença de l'estalvi de l'energia respecte l'aigua. Aquest fet és atribuïble a que la meitat d'ETR pilot obtenen l'aigua de pou de manera que com s'ha mostrat anteriorment, els sistemes d'estalvi d'aigua no són comuns en aquest tipus d'establiments. Val a dir però, que els altres ETR pilot utilitzen el 40,7% de sistemes possibles de manera que la proporció canvia però la diferència entre aigua i energia segueix sent la mateixa.

El segon gràfic 12.20. mostra la proporció de sistemes utilitzats en les dues tipologies d'estalvi i eficiència respecte el total de sistemes possibles considerats pel DGQA i s'observa la baixa utilització d'ambdós grups de sistemes malgrat que els referents a l'eficiència energètica s'usen més.

12.3. Resum de la situació actual de la prova pilot en els ETR

Criteris bàsics

Després d'analitzar els diferents criteris dels vectors que proposa el distintiu DGQA, s'observa que l'establiment amb més criteris bàsics complerts, i per tant, més sostenible, és Can Ramonet (veure figura 12.21.), sumant un total de 26 criteris complerts de 28 possibles. Aquest establiment, és el que ja disposa d'un distintiu de qualitat de manera que no és estrany que sigui l'ETR amb millors condicions ambientals. Per contra, l'ETR amb menys criteris bàsics complerts correspon a Can Parellada. La resta compleixen poc més de la meitat dels criteris proposats pel distintiu. Per tant, cap dels 6 ETR pilot seleccionats aconseguiria de manera directa la implementació del distintiu (veure 3.5.1. per a valoració de criteris).

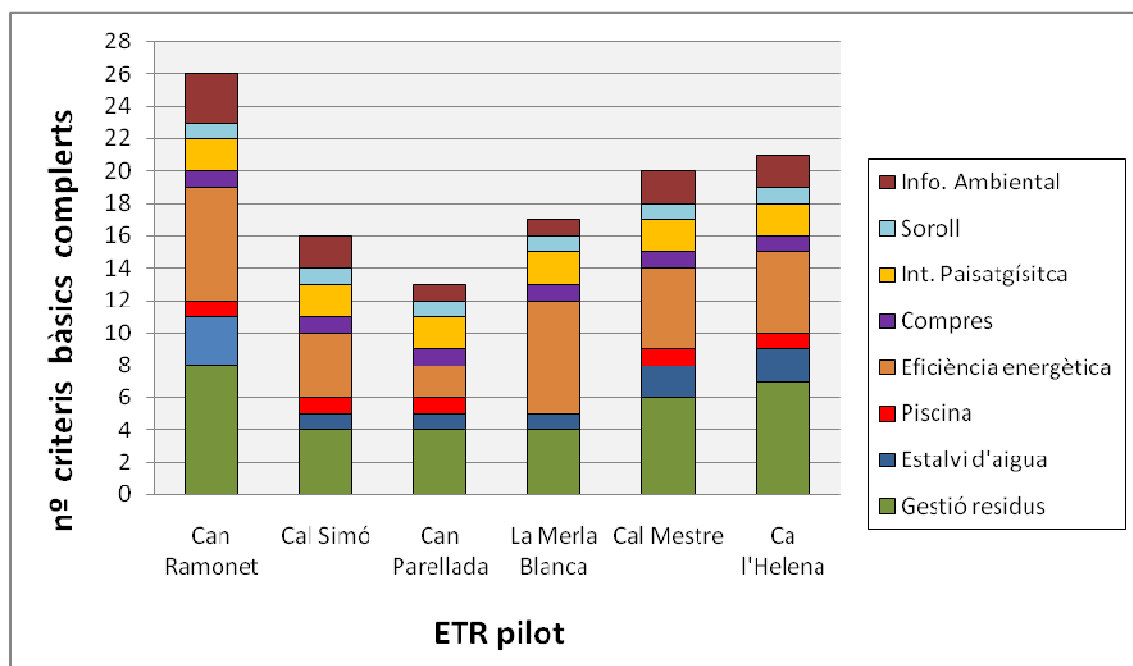

Figura 12.21: Nº criteris bàsics complerts per cada ETR.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de les ecofitxes realitzades

Els criteris bàsics dels vectors piscina, compres, integració paisatgística i soroll són els únics que és compleixen al 100% en tots els ETR pilot. El fet que només hi hagi 1 o 2 criteris per cada vector en pot ser la causa.

Tant la gestió de residus com l'eficiència energètica i la informació ambiental (veure figura 12.22.) són els vectors que més es compleixen en general. La diferència no és gaire significativa però aquesta pot ser deguda a que els criteris que corresponen als vectors amb més percentatge siguin més assequibles, no signifiquin un preu massa elevat o simplement es percebi un major benefici al complir-ho. Alguns exemples podrien ser el procés de recollida selectiva, les revisions periòdiques de la caldera, el màxim aprofitament de la llum natural o disposar d'informació ambiental tant de l'entorn on es troba l'establiment com del propi ETR.

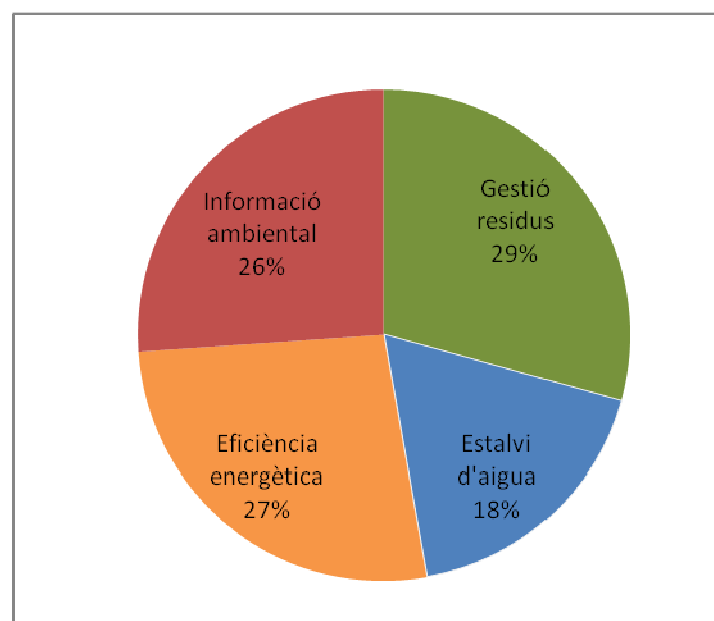

Figura 12.22: Criteris bàsics que més es compleixen en el conjunt dels 6 ETR estudiats. Font: elaboració pròpia

Els apartats de piscina, compres i soroll no figuren al gràfic ja que el seu compliment és del 100% i hi ha només un sol criteri per apartat.

Criteris opcionals

Quant a criteris opcionals i com indica la taula 12.1., només Cal Mestre arriba a la suma de 52 punts a més de sumar en més de 4 apartats diferents (veure 3.5.1. per a valoració de criteris) establerts pel distintiu DGQA. La resta no aconsegueixen la suma indicada pel distintiu. Destacar també que Can Ramonet, Can Parellada i La Merla Blanca només puntuen en 3 apartats en comptes dels 4 que obliga les normes del distintiu.

En general, els 6 establiments estudiats, aconsegueixen de mitjana un 29% dels punts totals possibles (125 punts), que venen a ser uns 36 punts per casa. Per aconseguir el distintiu i sumar els 52 punts corresponents haurien d'incrementar en 16 punts, de mitjana, per tal d'aconseguir l'ecoetiqueta.

13. Accions de millora ambiental i pressupost per assolir l'ecoetiqueta

13.1. Accions d'implantació a l'ETR **Can Ramonet**.

A la taula 13.1 apareixen els criteris que l'ETR compleix actualment (2009/2010). Per aconseguir el distintiu necessita complir tots criteris que a continuació s'exposen, juntament amb el seu pressupost aproximat.

Taula 13.1. Estat actual i criteris assolits de l'ETR Can Ramonet

	Total
Criteris bàsics assolits	26 de 28
Criteris opcionals assolits (punts)	32 de 125 (26%)

Taula 13.2. Criteris bàsics no complerts necessaris per obtenir el distintiu

Vector	Criteris bàsics a implantar (obligatoris)
Residus	---
Estalvi d'aigua	- Control quantitatiu d'aigua consumida (trimestral)
Eficiència energètica	- 50% mínim de llums de baix consum (>8h/d)
Compres	---
Informació ambiental	---

Taula 13.3. Criteris opcionals proposats a complir per obtenir el distintiu

Vector	Punts opcionals		
	Actuals en l'ETR	Proposta	Màxims a obtenir
Residus	0	5	5
Estalvi d'aigua	4	12	32
Piscina	0	-	7
Eficiència energètica	24	-	55
Compres	4	11	19
Informació ambiental	0	1	7
Puntuació total	32	29	125

Per aconseguir el distintiu DGQA, l'ETR Can Ramonet hauria de complir tots els criteris bàsics citats a la Taula 13.2., a més hauria de sumar un mínim de 20 punts en els criteris opcionals per arribar als 52 que estableix la normativa, al ser un ETR amb piscina no coberta.

En l'apartat de gestió de residus es proposa la compra d'un compostador i el seu corresponent ús, aquest fet suposaria un augment de 5 punts i la qualificació en un nou apartat.

Quant a l'estalvi d'aigua hi ha un criteri bàsic pel que fa al control quantitatiu que no assoleix l'establiment. Per obtenir el distintiu és necessari dur a terme un registre trimestral del consum d'aigua amb la finalitat de conèixer i avaluar, a partir de comparacions interanuals, les millores aconseguides i detectar consums anòmals. En relació als criteris opcionals necessaris, es podrien realitzar dues accions: instal·lar airejadors a totes les aixetes per tal de reduir el cabal d'aquestes i limitar la capacitat de les cisternes dels vàters. Aquestes mesures tenen un cost d'implantació baix i una elevada efectivitat, a més, proporcionarien 12 punts.

L'únic entrebanc per assolir tots els criteris bàsics en el vector de eficiència energètica és la baixa presència de bombetes de baix consum. Per tal de complir el criteri bàsic, es requereix que com a mínim la meitat del total de l'enllumenat que està encès més de vuit hores al dia sigui de baix consum. S'hauran d'instal·lar llavors, el nombre necessari de bombetes en els elements comuns de la casa que requereixin un major consum energètic.

Un aspecte a tenir en compte en l'apartat de compres és l'ús d'envasos retornables. Els recipients de vidre són el més recomanables ja que poden ser retornats als magatzems d'on procedeixen i fomenten la reutilització, un valor sostenible molt important. En el cas de Can Ramonet es podrien substituir la majoria d'envasos de llauna o plàstic per ampolles de vidre retornables. Això comportaria 4 punts addicionals.

Per altra banda, també cal tenir en compte els embolcalls individuals (melmelada, mantega, sucre,...). Com a criteri opcional es pot obtenir 1 punt per cada producte que no presenti un embolcall individual, fins aconseguir un màxim de 7. Així, s'evita la generació de residus ja que els envasos familiars poden ser reciclats o reutilitzats.

Per tal de sumar 1 punt com a criteri opcional, es podria disposar d'un petit qüestionari per avaluar el grau de satisfacció dels clients amb la gestió de l'establiment un cop finalitzada l'estança.

El total de punts aconseguits amb la proposta descrita és de 29 punts (se'n necessitaven 20). S'ha cregut convenient deixar un marge de seguretat atès que l'examen de l'entitat auditora serà possiblement més exhaustiu.

Pressupost total per aconseguir el Distintiu DGQA a Can Ramonet

El cost total de les mesures de millora proposades ascendeix a 572 €. A aquest valor cal afegir-hi el cost de la contractació de l'entitat degudament acreditada, 100€, i la despesa que comporta la sol·licitud del distintiu: 170€. Així doncs, el cost total estimat d'implantació del DGQA a l'ETR de Can Ramonet és de 842 €.

Taula 13.4: Pressupost ETR Can Ramonet.

	Accions d'implantació	Mesura o instal·lació	Cost aproximat	Punts aconseguits
CRITERIS BÀSICS				
Aigua	Dur el registre de consum trimestral	1 comptador de bomba	81,6 € ¹¹	
Eficiència energètica	Instal·lació bombetes de baix consum	Bombetes: 4€ ¹² /u x 2u/hab. x 15hab	120 €	
CRITERIS OPCIONALS				
Residus	Compostatge de la matèria orgànica	1 compostador	100 € ¹³	4
	Ús del compost			1
Aigua	Limitació capacitat de cisterna (< 6 litres)	Limitadors: 2€ ¹⁴ /u x 1u/bany x 15 banys	30 €	4
	Instal·lar sistemes d'estalvi d'aigua en aixetes i dutxes	Airejadors: 3€ ¹⁴ /u x 3u/hab. x 15hab Limitadors de cabal: 7€ ¹⁴ /u x 1u/hab. x 15hab	240 €	8
Compres	Productes sense embolcall individual		baix (no quantificable)	7
	Canvi d'envasos de begudes per recipients retornables		baix (no quantificable)	4
Informació ambiental	Enquestes als clients, respecte la gestió ambiental de l'ETR	Enquestes: 1u/registre x 0,05€/reg	Indeterminat (depèn del número de registres)	1
TOTAL			572€	29 punts

¹¹ <http://www.controlydosificacion.com>

¹² <http://www.leroymerlin.es>

¹³ <http://www.compostadores.com>

¹⁴ <http://www.ahorroagua.es>

13.2. Accions d'implantació a l'ETR **La Merla Blanca**.

A la taula 13.5 apareixen els criteris que l'ETR compleix actualment (2009/2010). Per aconseguir el distintiu necessita complir tots criteris que a continuació s'exposen, juntament amb el seu pressupost aproximat.

Taula 13.5. Estat actual i criteris assolits de l'ETR La Merla Blanca

	Total
Criteris bàsics assolits	17 de 27
Criteris opcionals assolits (punts)	31 de 118 (26%)

Taula 13.6. Criteris bàsics no complerts necessaris per obtenir el distintiu

Vector	Criteris bàsics a implantar (obligatoris)
Residus	<ul style="list-style-type: none"> - Retolació identificativa contenidors - Recollida Olis i Greixos - Fulls informatius
Estalvi d'aigua	<ul style="list-style-type: none"> - Manteniment i registre d'aixetes, dutxes i cisternes - Rètols a les zones comunitàries - Full informatiu consum d'aigua
Eficiència energètica	- Full informatiu consum d'energia
Compres	---
Informació ambiental	- Informació entorn natural i transport públic

Taula 13.7. Criteris opcionals proposats a complir per obtenir el distintiu

Vector	Punts opcionals		
	Actuals en l'ETR	Proposta	Màxims a obtenir
Residus	0	5	5
Estalvi d'aigua	8	8	32
Piscina	---	---	---
Eficiència energètica	17	6	55
Compres	6	8	19
Informació ambiental	0	1	7
Puntuació total	31	28	118

Per aconseguir el distintiu DGQA, l'ETR La Merla Blanca hauria de complir tots els criteris bàsics citats a la Taula 13.6., a més hauria de sumar un mínim de 21 punts en els criteris opcionals per arribar als 52 que estableix la normativa, en ser un ETR sense piscina.

Si ens fixem en recollida selectiva de residus, veiem que no es separa la fracció d'olis i greixos, criteri indispensable segons la normativa del distintiu. Observem també com manca la retolació dels diferents contenidors i la disposició d'un full informatiu sobre com es realitza una correcta selecció de residus. Aquest document que ha de lliurar-se en el moment del registre, s'hi ha donar informació sobre la gestió de residus duta a terme a l'establiment i s'ha d'explicar la importància de la recollida selectiva i la necessitat que aquesta recollida s'efectuï correctament. Com que l'ETR en qüestió no compleix cap criteri opcional i requereix puntuar en un mínim de 4 apartats diferents, aconsellàriem l'obtenció d'un compostador i el seu corresponent ús, fet suposaria un augment de 5 punts i la qualificació en un nou apartat.

En l'apartat de l'estalvi d'aigua hi ha varies accions a millorar. Quant a criteris bàsics s'ha de portar un manteniment mensual d'aixetes, dutxes i cisternes per evitar possibles degoteigs i pèrdues accidentals d'aigua. S'han d'instal·lar rètols que facin referència a la utilització racional d'aigua a cada habitació com també lliurar en el moment del registre el full informatiu on s'informi de la importància de la utilització correcta de l'aigua i les accions que realitza l'establiment per contribuir a l'estalvi d'aigua. D'altra banda, per obtenir punts addicionals es podria limitar la capacitat de les cisternes dels vàters ja que és una mesura amb baix cost d'implantació i una elevada efectivitat, proporcionant 4 punts. Així mateix, recomanem la instal·lació de limitadors de cabal en dutxes i aixetes. Es tracta de un tipus de gomes que es col·loquen abans de l'aixeta i que, sota pressions domèstiques estàndard (1-3 bars), situa el cabal per sota del que obliga la normativa (10 l/min per a dutxes i 8 l/min per a aixetes). Si, a més, aquests disposen de certificació DGQA, el guany de punts seria doble (8 punts).

L'únic criteri bàsic que no es compleix en l'apartat d'eficiència energètica torna a ser la disposició d'un full informatiu on es fomenti l'ús correcte dels recursos energètics i informi de les accions que realitza l'establiment per contribuir a l'estalvi energètic.

Una acció a tenir en compte, en quant a criteri opcional, és la instal·lació de termòstats en cada una de les habitacions, per tal de poder regular la temperatura de cada sala i consumir més eficientment. Aquest és una opció costosa i, amb la resta de millores proposades, ja s'assoliria el mínim de punts. Tot i així, el pressupostem per l'estalvi energètic que pot suposar, ja que es pot limitar el rang de temperatures disponible pel client (tant mínima com màxima) i evitar-ne l'abús per part seva.

En l'apartat de compres, es creu convenient fomentar l'ús de productes alimentaris locals en els diferents àpats que s'ofereixen al establiment. Es pot obtenir 1 punt per cada quatre productes alimentaris locals o cada un producte local ecoetiquetat fins a un màxim de 4 punts. També s'aconsella el canvi dels envasos convencionals de begudes pel de recipients retornables, acció que es puntua amb 4 punts.

Com a criteri bàsic dins el vector d'informació ambiental, l'ETR ha de disposar i tenir a l'abast dels clients guies d'informació sobre l'entorn natural, el Garraf en aquest cas, i també sobre el transport públic de la zona. Així mateix, es recomana la realització d'una petita enquesta per avaluar el grau de satisfacció dels clients amb la gestió ambiental portada a terme per l'establiment.

El total de punts aconseguits amb la nostra proposta és de 28 (se'n necessitaven 21). La incorporació de termòstats fa pujar bastant el pressupost tot i que si es compleixen els altres criteris bàsics proposats no caldria afegir-los. S'ha cregut convenient deixar un marge de seguretat atès que l'examen de l'entitat auditora serà possiblement més exhaustiu.

Pressupost total per aconseguir el Distintiu DGQA a La Merla Blanca.

El cost total de les mesures de millora proposades ascendeix a 737 €. A aquest valor cal afegir-hi el cost de la contractació de l'entitat degudament acreditada, 100€ i la despesa que comporta la sol·licitud del distintiu: 170€. Així doncs, el cost total estimat d'implantació de la DGQA a l'ETR de La Merla Blanca és de 1.007 €.

Taula 13.8: Pressupost ETR La Merla Blanca.

	Accions d'implantació	Mesura o instal·lació	Cost aproximat	Punts aconseguits
CRITERIS BÀSICS				
Residus	Identificar contenidors	Rètols: 4u x 0,05 €/u	---	
Aigua	Informar ús racional aigua	Rètols: 1u/hab. x 7 hab. x 0,05 €/u	---	
	Mantenir i revisar instal·lació			
Informació ambiental	Informar de l'entorn natural i del transport públic			
General	Informació de residus, estalvi d'aigua i energia	Fulls informatius: 1u/registre x 0,05€/reg	---	
CRITERIS OPCIONALS				
Residus	Compostatge de la matèria orgànica	1 compostador	100 € ¹⁵	4
	Ús del compost			1
Aigua	Limitació capacitat de cisterna (< 6 litres)	Limitadors: 2€ ¹⁶ /u x 1u/bany x 7 banys	14 €	4
	Instal·lar sistemes d'estalvi d'aigua en aixetes i dutxes	Airejadors: 3€ ¹⁶ /u x 1u/hab. x 7hab Limitadors de cabal: 7€ ¹⁶ /u x 3u/hab. x 7hab	182 €	4
Energia	Regulació individual T ^a	Termòstats: 65 ¹⁷ € /u x 1u/hab. x 7hab	455 €	
Compres	Productes locals		baix (no quantificable)	4
	Canvi d'envasos de begudes per recipients retornables		baix (no quantificable)	4
Informació ambiental	Enquestes als clients, respecte la gestió ambiental de l'ETR	Enquestes: 1u/registre x 0,05€/reg	---	1
TOTAL			751€	28 punts

¹⁵ <http://www.compostadores.com>

¹⁶ <http://www.ahorroagua.es>

¹⁷ <http://www.climamania.com>

13.3. Accions d'implantació a l'ETR **Cal Mestre**.

A la taula 13.9 apareixen els criteris que l'ETR compleix actualment (2009/2010). Per aconseguir el distintiu necessita complir tots criteris que a continuació s'exposen, juntament amb el seu pressupost aproximat.

Taula 13.9. Estat actual i criteris assolits de l'ETR Cal Mestre

	Total
Criteris bàsics assolits	20 de 28
Criteris opcionals assolits (punts)	52 de 125 (42%)

Taula 13.10. Criteris bàsics no complerts necessaris per obtenir el distintiu

Vector	Criteris bàsics a implantar (obligatoris)
Residus	- Retolació identificativa contenidors
Estalvi d'aigua	- Manteniment i registre d'aixetes, dutxes i cisternes - Rètols a les zones comunitàries
Eficiència energètica	- Rètols a les zones comunitàries - Revisió anual caldera (tècnic) - Fulls informatius d'ús racional d'energia
Compres	---
Informació ambiental	- Informació a l'usuari sobre criteris ambientals de l'ETR

Taula 13.11. Criteris opcionals proposats a complir per obtenir el distintiu

Vector	Punts opcionals		
	Actuals en l'ETR	Proposta	Màxims a obtenir
Residus	5	---	5
Estalvi d'aigua	12	4	32
Piscina	5	-	7
Eficiència energètica	17	6	55
Compres	8	4	19
Informació ambiental	6	1	7
Puntuació total	52	15	125

Per aconseguir el distintiu DGQA, l'ETR Cal Mestre hauria de complir tots els criteris bàsics citats a la Taula 13.10. En principi, no li cal aconseguir cap punt en els criteris opcionals. Tot i així, s'ha cregut convenient, per raons ambientals i anar sobre segur durant l'auditoria, la implantació de certes mesures per tal d'obtenir puntuació extra.

Les propostes de millora a implantar en l'apartat de residus és la identificació dels diferents contenidors de reciclatge per a que els usuaris de l'ETR sàpiguem on dipositar els diferents tipus de residus.

En l'apartat de l'estalvi d'aigua són varies les accions a millorar. Quant a criteris bàsics, s'ha de portar un manteniment mensual d'aixetes, dutxes i cisternes per evitar possibles degoteigs i pèrdues accidentals d'aigua. A les zones on el client consumeix aigua, s'hi ha d'instal·lar rètols que facin referència a la utilització racional d'aigua. D'altra banda, la incorporació de sistemes d'estalvi d'aigua, com per exemple airejadors en totes les aixetes, seria una bona resolució degut a la relació puntuació/preu.

A les habitacions, s'hi han d'instal·lar rètols on es faci referència a la utilització racional de l'aigua calenta, la il·luminació i la climatització així com informar als clients, mitjançant uns fulls informatius, sobre l'estalvi i l'ús racional d'energia. D'altra banda, almenys un cop l'any un tècnic qualificat ha de fer una revisió de l'estat de les calderes en què se'n comprovarà el rendiment, el qual haurà de ser superior al 85%. Una altra possibilitat, com a criteri opcional, és la instal·lació de termòstats en cada una de les habitacions, per tal de poder regular la temperatura individualment i no haver de gastar energia en habitacions desocupades. En aquest cas, desestimem la incorporació d'aquesta millora en tractar-se d'un establiment amb una puntuació prou alta. Només l'hauria de tenir en compte a l'hora de voler optar a un distintiu de major categoria (DGQA de plata o d'or)

Un aspecte a tenir en compte és el retorn de recipients de begudes al punt d'origen. Està catalogat com a criteri opcional, i per tant no és obligatori complir-ho, però si que dóna punts i és bastant recomanable ja que no és d'un esforç elevat. S'aconsella la substitució de la majoria de recipients amb llauna per ampelles de vidre retornables.

Com a criteri bàsic l'ETR ha de disposar i tenir a l'abast dels clients uns fulls divulgatius sobre els criteris ambientals que el caracteritzen, donant així a conèixer el seu compromís amb el medi ambient. D'altra banda no estaria de més disposar d'unes petites enquestes per avaluar el grau de satisfacció dels clients amb la gestió ambiental portada a terme per l'establiment i sol·licitar que l'emplenessin.

Amb aquesta proposta, a més d'acomplir-se els criteris bàsics obligatoris, s'aconsegueixen 15 punts extres en els criteris opcionals, tot i que en aquest cas són més opcionals que mai ja que Cal Mestre ja suma els 52 punts requerits pel distintiu.

Pressupost total per aconseguir el Distintiu DGQA a Cal Mestre

El cost total de les mesures de millora proposades ascendeix a 336 €. A aquest valor cal afegir-hi el cost de la contractació de l'entitat degudament acreditada, 100€ i la despesa que comporta la sol·licitud del distintiu: 170€. Així doncs, el cost total estimat d'implantació de la DGQA a l'ETR de Cal Mestre és de 606 €.

Taula 13.12: Pressupost ETR Cal Mestre.

	Accions implantació	Mesura o instal·lació	Cost aproximat	Punts aconseguits
CRITERIS BÀSICS				
Residus	Identificar contenidors	Rètols: 4u x 0,05 €/u	---	
Aigua	Informar ús racional aigua	Rètols: 1u/hab. x 3 hab. x 0,05 €/u	---	
	Mantenir i revisar instal·lació		---	
Energia	Revisió anual de la caldera per un tècnic	Revisió+manteniment+neteja: 120€ ¹⁸	120€	
	Informació zones comunes	Rètols: 3u x 0,05 €/u	---	
General	Informació de residus, estalvi d'aigua i energia i criteris seguits per l'ETR	Fulls informatius: 1u/registre x 0,05€/reg	---	
CRITERIS OPCIONALS				
Aigua	Instal·lar sistemes d'estalvi d'aigua dutxes	Limitadors de cabal: 7€ ¹⁹ /u x 1u/hab. x 3hab	21 €	4
Energia	Regulació individual T ^a	Termòstats: 65 ²⁰ € /u x 1u/hab. x 3hab	195 €	6
Compres	Canvi d'envasos de begudes per recipients retornables		baix (no quantificable)	4
Informació ambiental	Enquestes als clients, respecte la gestió ambiental de l'ETR	Enquestes: 1u/registre x 0,05€/reg	---	1
TOTAL			336€	15 punts

¹⁸ <http://www.euroair.com>

¹⁹ <http://www.ahorroagua.com>

²⁰ <http://www.climamania.com>

13.4. Accions d'implantació a l'ETR **Ca l'Helena**.

A la taula 13.13 apareixen els criteris que l'ETR compleix actualment (2009/2010). Per aconseguir el distintiu necessita complir tots criteris que a continuació s'exposen, juntament amb el seu pressupost aproximat.

Taula 13.13. Estat actual i criteris assolits de l'ETR Ca l'Helena

	Total
Criteris bàsics assolits	21 de 28
Criteris opcionals assolits (punts)	44 de 125 (35%)

Taula 13.14. Criteris bàsics a complir per obtenir el distintiu

Vector	Criteris bàsics a implantar (obligatoris)
Residus	---
Estalvi d'aigua	Manteniment d'aixetes, dutxes i cisternes. Control quantitatiu d'aigua consumida.
Eficiència energètica	Rètols a les zones comunitàries. Registre mensual consum energia. Fulls informatius d'ús racional d'energia.
Compres	---
Informació ambiental	Informació transport públic.

Taula 13.15. Criteris opcionals proposats a complir per obtenir el distintiu

Vector	Punts opcionals		
	Actuals en l'ETR	Proposta	Màxims a obtenir
Residus	0	---	5
Estalvi d'aigua	4	8	32
Piscina	3	-	7
Eficiència energètica	32	-	55
Compres	4	4	19
Informació ambiental	1	1	7
Puntuació total	44	13	125

Per aconseguir el distintiu DGQA, l'ETR Ca l'Helena hauria de complir tots els criteris bàsics citats a la Taula 13.14. i ,a més, sumar com a mínim 8 punts entre tots els criteris opcionals, ja que puntua en més de 4 apartats diferents i ha d'arribar a la suma de 52 punts, en ser un ETR amb piscina no coberta.

Quant al vector residus, es compleixen tots els criteris bàsics tret de la retolació dels diferents contenidors i la recollida selectiva dels residus orgànics. Les propostes de millora obligatòries per aquest vector són la implantació de recollida selectiva orgànica i la retolació i identificació dels diferents contenidors de reciclatge per a que els usuaris de l'ETR sàpiguin on dipositar els diferents tipus de residus.

En l'apartat de l'estalvi d'aigua són varies les accions a millorar. Pel que fa als criteris bàsics, s'ha de portar un manteniment mensual d'aixetes i cisternes per evitar possibles pèrdues accidentals d'aigua. També es necessari dur un control quantitatiu del consum trimestral d'aigua amb la finalitat de conèixer i avaluar, a partir de comparacions interanuals, les millores aconseguides i detectar consums anòmals. D'altra banda, la incorporació de sistemes d'estalvi d'aigua, com per exemple airejadors en totes les aixetes, seria una bona resolució degut a la relació puntuació/ preu.

Pel que fa a la piscina, una mesura seria la utilització de clor salí o la desinfecció per ultraviolats. En el cas del clor salí, el cost anual es un 15% que el d'un clorador normal. El cost d'aquest criteri no surt reflectit en el preu final ja que els punts atorgats per aquest criteri no són imprescindibles per arribar als 52. Es una proposta a més a més.

A les habitacions, s'hi han d'instal·lar rètols on es faci referència a la utilització racional de l'aigua calenta, la il·luminació i la climatització així com informar als clients, mitjançant uns fulls informatius, sobre l'estalvi i l'ús racional d'energia.

La utilització d'envasos retornables és una mesura amb mínim cost d'implantació, però que suposa un gran estalvi en la generació de residus i que reporta 4 punts en el còmput de criteris opcionals. Com a criteri opcional, molt assequible pel que fa al seu cost d'implantació (de fet es pot considerar nul), aconsellem la informació als clients del transport públic que reportaria un punt més.

En total, i per un cost ínfim, disposaríem de 13 punts extra per assegurar la obtenció dels 52 necessaris (només en calien 8). S'ha cregut convenient deixar un marge de seguretat atès que l'examen de l'entitat auditora serà possiblement més exhaustiu.

Pressupost total per aconseguir el Distintiu DGQA a Ca l'Helena

El cost total de les mesures de millora proposades ascendeix a 64 €. A aquest valor cal afegir-hi el cost de la contractació de l'entitat degudament acreditada, 100€, i la despesa que comporta la sol·licitud del distintiu: 170€. Així doncs, el cost total estimat d'implantació de la DGQA a l'ETR de Ca l'Helena és de 334 €.

Taula 13.16: Pressupost ETR Ca l'Helena.

	Accions implantació	Mesura o instal·lació	Cost aproximat	Punts aconseguits
CRITERIS BÀSICS				
Residus	Identificar contenidors	Rètols: 4u x 0,05 €/u	---	
Aigua	Dur el registre de consum trimestral i el manteniment de la instal·lació			
Energia	Registre consum mensual			
Informació ambiental	Informació zones comunes	Rètols: 3u x 0,05€/u	---	
General	Informar del transport públic			
	Informació de residus, estalvi d'aigua i energia	Fulls informatius: 1u/registre x 0,05€/reg	---	
CRITERIS OPCIONALS				
Aigua	(Tractament respectuós aigua piscina) ²¹	Esterilitzador de UV ²²	(1500 €) ²²	(4) ²¹
	Instal·lar sistemes d'estalvi d'aigua en aixetes i dutxes	Airejadors: 3€ ²³ /u x 1u/hab x 4hab Limitadors de cabal: 7€ ²³ /u x 1u/hab x 4hab	64€	8
Compres	Canvi d'envasos de begudes per recipients retornables		baix (no quantificable)	4
Informació ambiental	Enquestes als clients, respecte la gestió ambiental de l'ETR	Enquestes: 1u/registre x 0,05€/reg	---	1
TOTAL			64€	13 punts

²¹ Opcional. No afegit al comput final.

²² <http://www.quimipool.com>

²³ <http://leroymerlin.es>

13.5. Accions d'implantació a l'ETR **Cal Simó**.

A la taula 13.17 apareixen els criteris que l'ETR compleix actualment (2009/2010). Per aconseguir el distintiu necessita complir tots criteris que a continuació s'exposen, juntament amb el seu pressupost aproximat.

Taula 13.17. Estat actual i criteris assolits de l'ETR Cal Simó

	Total
Criteris bàsics assolits	16 de 28
Criteris opcionals assolits (punts)	45 de 125 (36%)

Taula 13.18. Criteris bàsics a complir per obtenir el distintiu

Vector	Criteris bàsics a implantar (obligatoris)
Residus	-Recollida selectiva de la fracció orgànica -Retolació identificativa de cada contenidor -Fulls informatius
Estalvi d'aigua	-Manteniment i registre d'aixetes, dutxes i cisternes. -Rètols a les zones comunitàries -Control quantitatiu trimestral d'aigua consumida
Eficiència energètica	-Rètols a les zones comunitàries -Rendiment de la caldera > 85% -Rètols de consum racional a zones comunes -Fulls informatius d'ús racional de l'energia
Compres	---
Informació ambiental	-Informació a l'usuari sobre criteris ambientals de l'ETR

Taula 13.19. Criteris opcionals proposats a complir per obtenir el distintiu

Vector	Punts opcionals		
	Actuals en l'ETR	Proposta	Màxims a obtenir
Residus	0	5	5
Estalvi d'aigua	8	12	32
Piscina	7	-	7
Eficiència energètica	28	-	55
Compres	0	11	19
Informació ambiental	2	1	7
Puntuació total	45	28	125

Per aconseguir el distintiu DGQA, l'ETR Cal Simó hauria de complir tots els criteris bàsics citats a la Taula 13.18., a més hauria de sumar un mínim de 8 punts en els criteris opcionals descrits en les taules anteriors per arribar als 52 que estableix la normativa, al ser un ETR amb piscina no coberta.

Pel que respecta a la gestió de residus, Cal Simó incompleix dos criteris bàsics que són la retolació i identificació dels diferents contenidors així com informar degudament als clients de la importància de la separació correcta de la brossa. Dintre dels criteris opcionals recomanem la adquisició de un compostador per a poder utilitzar la fracció orgànica de les deixalles, que suposaria un puntuació de 5 punts així com la qualificació en un nou apartat.

Quant a l'estalvi d'aigua, hi ha dos criteris bàsics que l'establiment no compleix. Un és el control quantitatiu trimestral del consum d'aigua amb la finalitat de conèixer i avaluar, a partir de comparacions interanuals, les millores aconseguides i detectar consums anòmals. L'altre és el manteniment i registre d'anomalies de les aixetes i cisternes per tal de detectar pèrdues. A més, hauria de donar informació sobre la importància del correcte ús de l'aigua. Per tal d'obtenir els punts addicionals necessaris, es podrien realitzar dues accions: instal·lar airejadors a totes les aixetes (reduint-ne així el cabal) i limitar la capacitat de les cisternes dels vàters. Aquestes mesures tenen un cost d'implantació baix i una elevada efectivitat, a més, proporcionarien 8 punts.

La inversió més important en aquest apartat es tracta, sense cap mena de dubte, en la instal·lació d'una nova caldera, imprescindible per a assolir un dels criteris bàsics. Per a la resta de requeriments, el cost és anecdòtic.

Un altre aspecte a tenir en compte és l'ús d'envasos retornables. Els recipients de vidre són el més recomanables ja que poden ser retornats als magatzems d'on procedeixen i fomenten la reutilització, un valor sostenible molt important. Això comportaria 4 punts addicionals. Per altra banda també tindriem el tema dels embolcalls individuals (melmelada, mantega, sucre,...). D'aquesta manera es redueix en gran mesura la quantitat de residus generats, obtenint-ne, a més, 4 punts.

Com a criteri bàsic l'ETR ha de disposar i tenir a l'abast dels clients uns fulls divulgatius sobre els criteris ambientals que el caracteritzen, donant així a conèixer el seu compromís amb el medi ambient. Per tal de sumar 1 punt com a criteri opcional, es podria disposar d'un petit qüestionari per avaluar el grau de satisfacció dels clients amb la gestió de l'establiment un cop finalitzada l'estança.

El guany de punts en criteris bàsics obtinguts amb la proposta és de 28 (només en calien 8). S'ha cregut convenient deixar un marge de seguretat atès que l'examen de l'entitat auditora serà possiblement més exhaustiu.

Pressupost total per aconseguir el Distintiu DGQA a Cal Simó.

El cost total de les mesures de millora proposades ascendeix a 3.700 €. A aquest valor cal afegir-hi el cost de la contractació de l'entitat degudament acreditada, 100€, i la despesa que comporta la sol·licitud del distintiu: 170€. Així doncs, el cost total estimat d'implantació de la DGQA a l'ETR de Cal Simó és de 4.000 €.

Taula 13.20: Pressupost ETR Cal Simó.

	Accions implantació	Mesura o instal·lació	Cost aproximat	Punts aconseguits
CRITERIS BÀSICS				
Residus	Identificar contenidors	Rètols:4u x 0,05 €/u		
Aigua	Dur registre trimestral consum	1 comptador de bomba	81,6 € ²⁴	
	Informar ús racional aigua	Rètols:1u/hab. x 4 hab. x 0,05 €/u		
	Mantenir i revisar instal·lació			
Energia	Instal·lar caldera de rendiment > 85%	caldera gasoil (90% rendiment) per 250 m ² + instal·lació =3500€ ²⁵	3500€	
General	Informació de residus, estalvi aigua i energia i criteris ambientals seguits.	Fulls informatius: 1u/registre x 0,05€/reg		
CRITERIS OPCIONALS				
Residus	Compostatge de la matèria orgànica	1 compostador	100 € ²⁶	4
	Ús del compost			1
Aigua	Limitació capacitat de cisterna (< 6 litres)	Limitadors: 2€ ²⁷ /u x 1u/bany x 4 banys	8€	4
	Instal·lar sistemes d'estalvi d'aigua en aixetes i dutxes	Airejadors: 3€ ²⁷ /u x 3u/hab. x 4hab	36 €	8
Energia	Regulació individual T ^a	Termòstats: 65 ²⁵ € /u x 1u/hab. x 7hab	455 €	
Compres	Productes sense embolcall individual		baix (no quantificable)	7
	Canvi d'envasos de begudes per recipients retornables		baix (no quantificable)	4
Informació ambiental	Enquestes als clients, respecte la gestió ambiental de l'ETR	Enquestes: 1u/registre x 0,05€/reg	---	1
TOTAL			3.700€	28 punts

²⁴ <http://www.controlydosificacion.com>

²⁵ <http://www.climamania.com>

²⁶ <http://www.compostadores.com>

²⁷ <http://www.ahorroagua.es>

13.6. Accions d'implantació a l'ETR **Can Parellada**.

A la taula 13.21 apareixen els criteris que l'ETR compleix actualment (2009/2010). Per aconseguir el distintiu necessita complir tots criteris que a continuació s'exposen, juntament amb el seu pressupost aproximat.

Taula 13.21. Estat actual i criteris assolits de l'ETR Can Parellada

	Total
Criteris bàsics assolits	13 de 28
Criteris opcionals assolits (punts)	13 de 125 (10%)

Taula 13.22. Criteris bàsics no complerts necessaris per obtenir el distintiu

Vector	Criteris bàsics a implantar (obligatoris)
Residus	<ul style="list-style-type: none"> - Recollida selectiva de olis i greixos - Retolació identificativa contenidors - Full informatiu recollida selectiva
Estalvi d'aigua	<ul style="list-style-type: none"> - Manteniment i registre d'aixetes, dutxes i cisternes - Control quantitatiu trimestral d'aigua consumida - Full informatiu consum d'aigua
Eficiència energètica	<ul style="list-style-type: none"> - Un 50% mínim de llums baix consum enceses > 8h/d - Tota la instal·lació ACS està aïllada - Rendiment caldera superior al 85% - Registre mensual del consum energia - Revisió anual caldera per un tècnic - Rètols a les zones comunes indicant un consum racional - Full informatiu consum energètic
Compres	---
Informació ambiental	- Informació entorn natural i transport públic

Taula 13.23. Criteris opcionals a complir per obtenir el distintiu

Vector	Punts opcionals		
	Actuals en l'ETR	Proposta	Màxims a obtenir
Residus	0	5	5
Estalvi d'aigua	0	16	32
Piscina	0	-	7
Eficiència energètica	5	12	55
Compres	4	11	19
Informació ambiental	4	1	7
Puntuació total	13	45	125

Per aconseguir el distintiu DGQA, l'ETR Can Parellada hauria de complir tots els criteris bàsics citats a la Taula 13.22. a més de sumar com a mínim 1 punt o més en algun dels criteris opcionals proposats en taules anteriors, ja que puntua en menys de 4 apartats diferents i ha d'arribar a la suma de 52 punts, al ser un ETR amb piscina no coberta .

A banda de la recollida de la fraccions de greixos, piles i altres generades, l'establiment ha de retolar els diferents contenidors que tenen i entregar a cada client o grup de clients un full informatiu on s'informi de les diferents actuacions sota criteris sostenibles que es duen a terme i demanar la col·laboració dels hostes. Com a criteri opcional tornàrem a recomanar l'ús d'un compostador per utilitzar la matèria orgànica generada com a adob per les espècies vegetals situades dins la finca.

Com a accions fonamentals per optar al distintiu s'ha de realitzar un manteniment i revisió de totes les instal·lacions sanitàries corresponents per tal d'assegurar el seu correcte funcionament, com també dur un registre del consum d'aigua. Dins dels criteris opcionals s'han d'instal·lar totes mesures possibles d'estalvi en dutxes, cisternes i aixetes per tal d'obtenir el major nombre de punts per arribar al mínim necessari.

És en el vector d'eficiència energètica on trobem el major nombre de criteris per complir. Fins a 6 accions s'han de realitzar per tal d'assolir els criteris bàsics mínims estipulats, com són: la instal·lació de bombetes de baix consum en les zones de més consum, l'aïllament de les canonades d'aigua calenta sanitària, obtenir una nova caldera amb un rendiment superior al 85%, portar un registre sobre el consum energètic, penjar rètols demanant un consum responsable de l'energia i oferir als clients fulls informatius sobre els criteris ambientals seguits i l'estalvi energètic. Dins dels criteris opcionals, també s'ha d'intentar aconseguir el màxim nombre de punts possibles, ja que en són necessaris un mínim de 39, en aquest ETR per aconseguir el DGQA. Mesures com la instal·lació de finestres amb doble vidre, que suposarien la suma de fins a 6 punts, o canviar els electrodomèstics convencionals per uns de classe A són accions amb un pes econòmic molt gran però amb una rendibilitat a llarg termini que pot suposar estalvi d'energia i diners.

Per a complir algun criteri opcional a en l'apartat de compres consellariem l'ús de productes de format familiar i que no estiguin embolcallats individualment i canviar els envasos convencionals de begudes pels recipients de vidre retornables, ambdues accions sumarien un total de fins a 11 punts.

L'establiment ha de disposar d'informació sobre el transport públic de la zona i oferir als clients el full informatiu que expliqui sota quins criteris ambientals es guia i quines accions es prenen per tal de ser un establiment sostenible.

Can Parellada és l'ETR amb pitjor puntuació tan a criteris bàsics com a opcionals. Necessita sumar 39 punts per tal d'arribar al mínim establert, per fer-ho necessitarà invertir una quantia econòmica important. Si realitzés totes les accions proposades en aquest apartat aconseguiria 45 punts que sumats als que presenta actualment li donarien un total de 58. Com que en mínim estipulat són 52, podria escollir no realitzar una de les dues mesures descrites en l'apartat d'eficiència energètica: adquirir 3 electrodomèstics de classe A o canviar la totalitat de les finestres per unes de doble vidre.

Pressupost total per aconseguir el Distintiu DGQA a Can Parellada.

El cost total de les mesures de millora proposades ascendeix a 35.000 €. A aquest valor cal afegir-hi el cost de la contractació de l'entitat degudament acreditada, 100€, i la despesa que comporta la sol·licitud del distintiu: 170€. Així doncs, el cost total estimat d'implantació de la DGQA a l'ETR de Can Parellada és de 35.270 €.

Taula 13.24: Pressupost ETR Can Parellada.

	Accions implantació	Mesura o instal·lació	Cost aproximat	Punts aconseguits
CRITERIS BÀSICS				
Residus	Identificar contenidors	Rètols: 4u x 0,05 €/u		
Aigua	Dur registre trimestral consum			
	Mantenir i revisar instal·lació			
Energia	Instal·lar bombetes baix consum	30u x 4€ ²⁸ /u (11W)	120€	
	Aïllament instal·lació ACS	2€ ¹ /metre x 50m	100€	
	Rendiment caldera > 85%	caldera gasoil (90% rendiment) per 250 m ² + instal·lació = 3500€ ²⁹	3500€	
	Registre mensual consum			
	Informació zones comunes	Rètols: 1u/hab. x 5hab x 0,05 €/u		
Informació ambiental	Informar del transport públic			
General	Informació de residus, estalvi d'aigua i energia i criteris ambientals seguits	Fulls informatius: 1u/registre x 0,05€/reg		
CRITERIS OPCIONALS				
Residus	Compostatge de la matèria orgànica	1 compostador	100 € ³⁰	4
	Ús del compost			1
Aigua	Limitació capacitat de cisterna (< 6 litres) i interruptor de descàrrega	Limitadors: 2€ ³¹ /u x 1u/bany x 5 banys Interruptor: 20€ ³¹	120€	8
	Instal·lar sistemes d'estalvi d'aigua en aixetes i dutxes	Airejadors: 3€ ³¹ /u x 1u/hab. x 5hab (dutxes) 3€ ³¹ /u x 2u/hab. x 5hab (aixetes)	45€	84
TOTAL			35.000€	45 punts

²⁸ <http://www.leroymerlin.es>

²⁹ <http://www.climamania.com>

³⁰ <http://www.compostadores.com>

³¹ <http://www.ahorroagua.es>

Continuació Taula 13.24: Pressupost ETR Can Parellada.

	Accions implantació	Mesura o instal·lació	Cost aproximat	Punts aconseguits
CRITERIS OPCIONALS				
Energia	Instal·lació finestres de doble vidre(*)		30.000 € (***)	màx. 6
	Canvi electrodomèstics per Classe A(**)	1 forn =300 € 1 rentadora=500€ 1 assecadora=500€	1300€	2/electrod. màx. 6
Compres	Productes sense embolcall individual		baix (no quantificable)	7
	Canvi d'envasos de begudes per recipients retornables		baix (no quantificable)	4
Informació ambiental	Enquestes als clients, respecte la gestió ambiental de l'ETR	Enquestes: 1u/registre x 0,05€/reg	---	1
TOTAL			35.000€	45 punts

(*) La Generalitat de Catalunya dóna subvencions de fins a 100.000€ si s'aconsegueix estalviar un 30% d'energia i, sempre i quan,

No se sobrepassi el 30% del pressupost total de la reforma (amb un màxim de 40€/m²)

(**) La Generalitat de Catalunya concedeix ajuts segons l'aparell a renovar i a la seva qualificació energètica.

(***) Estimació a la baixa molt aproximada, al ser una masia.

Analitzant els resultats per cada establiment, s'obtenen les següents conclusions:

Ca l'Helena i Can Ramonet presenten el millor estat. Són els ETR amb major grau de compliment dels criteris bàsics, superant el 75%. Destaquen en apartats com gestió de residus i eficiència energètica, dos dels vectors amb més pes dins el distintiu DGQA. Com a conseqüència la inversió econòmica que haurien de fer per assolir el 100% dels criteris i poder obtenir el distintiu no suposaria un cost massa elevat.

Seguidament tenim Cal Mestre, la Merla Blanca i Cal Simó, que es troben en una situació més desavantatjosa en relació als ETR esmentats anteriorment; ells i manca gran part dels criteris de gestió de residus i estalvi d'aigua. En general requeriria una inversió moderada.

Finalment trobem l'establiment de Can Parellada, que amb el 46%, és l'ETR que menys criteris bàsics compleix. Aquest baix percentatge es degut als pocs criteris complerts en vectors com estalvi d'aigua, eficiència energètica i informació ambiental. Tots tres tenen força pes en el global de criteris en el document DGQA i per tant per assolir el distintiu, l'establiment hauria de fer front a una despesa massa gran per obtenir el distintiu, de manera que es recomanaria una inversió paulatina per intentar guiar l'establiment sota uns criteris més sostenibles als actuals.

Taula 13.25: Pressuposts totals per als 6 ETR pilot incloent-hi les despeses pròpies del distintiu.

Pressuposts Totals	
Can Ramonet	842€
La Merla Blanca	1.007€
Cal Mestre	606€
Ca l'Helena	334€
Cal Simó	4.000€
Can Parellada	35.270€

Per obtenir el DGQA és necessari pagar una quota d'inscripció inicial i una de renovació cada 3 anys. Les condicions econòmiques per aconseguir-lo són les següents:

Quota de sol·licitud: La quota de sol·licitud del Distintiu de garantia de qualitat ambiental és de 337,85 €. Conté una reducció si el sol·licitant és una microempresa o una PIME per la qual la quota es redueix al 50%.

Nota: D'acord amb l'article 14 de la Llei 7/2004, de 16 de juliol, s'ha suprimit la quota anual per l'ús del distintiu.

Quota de renovació: La quota de renovació del Distintiu és de: 225,25 €.

Reduccions: La quota de renovació pot ser objecte de les bonificacions següents, que són acumulables:

Si el sol·licitant és una microempresa o una PIME: - 50%

Si el sol·licitant acredita disposar del certificat EMAS o ISO 14001: - 15%

BLOC 5: CONCLUSIONS I PROPOSTES

---

14. Conclusions

A continuació es mostren els resultats més destacables del present projecte. Les conclusions s'exposen diferenciant els punts claus i significatius de l'estudi.

14.1 Sistema metodològic emprat per la selecció dels ETR i la recollida de dades

L'existència d'un sol ETR dins dels límits del Parc obliga a augmentar la superfície d'estudi fins a una àrea considerada d'influència al Parc del Garraf. Degut a la baixa disponibilitat d'ETR dins de la zona d'estudi i la proximitat del Parc del Garraf al Parc del Foix i d'Olèrdola, s'amplien els establiments seleccionats i s'incorporen alguns de nous dels sistemes naturals incorporats. No obstant, l'objecte principal d'estudi continua sent el Parc del Garraf i és el que disposa de major representació d'ETR a inventariar.

La recollida de dades es realitza a través de dues ecofitxes derivades dels documents oficials del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya i de la reedició d'una plantilla de Barriche et.al.,(2008); una d'àmbit general i més qualitativa per al conjunt dels 12 ETR de la zona d'influència al Parc del Garraf d'Olèrdola i del Foix i una d'específica per als 6 ETR pilots escollits. La primera (veure annex 4) resulta útil per a tenir una visió global de l'estat ambiental dels ETR malgrat que es troben dificultats en l'obtenció de la totalitat de les dades per la manca d'informació dels mateixos gestors de l'establiment així com el temps de resposta; associat al interès dels propietaris i a la disponibilitat de temps. Hagués estat interessant incloure-hi més criteris del DGQA per obtenir més informació específica, malgrat que hagués demorat encara més el temps de resposta del qüestionari, i per tant, el buidatge i tractament de dades posterior.

La segona ecofitxa (veure annex 4) resulta un èxit ja que s'utilitza com a material de camp en les visites als diferents ETR pilot i representa una eina útil per al posterior buidatge de dades en una matriu multicriterial.

14.2 Estat global dels ETR

A continuació es resumeixen els resultats concloents de cada vector ambiental estudiat en els 12 ETR. Dins de cada vector no s'inclouen tots els criteris del DGQA ja que la informació per aquesta anàlisi s'obté de la primera ecofitxa, que recull les dades de manera menys detallada.

Taula 14.1: Estat actual dels ETR per vectors.

Gestió de residus

La recollida selectiva de vidre, paper, cartró, envasos i llaunes es realitza a tots els ETR, independentment de la tipologia d'allotjament. La separació i recollida de la fracció orgànica, piles i greixos és desigual segons la tipologia d'establiment; les 3 masies estudiades realitzen separació de la fracció orgànica així com el 50% de les cases de poble (d'ambdós tipus). Sols 1 de les 4 masoveries realitzen la separació. En quant a la difusió de fulls informatius per promoure la separació de residus, només 1 dels 12 ETR compleix el requisit.

Gestió de l'aigua

S'observa una problemàtica global quant a l'estalvi d'aigua. El 66% dels ETR, 8, obtenen l'aigua de xarxa, els 4 restants a través de pou. Només un ETR de tipus masoveria i que obté l'aigua de pou, disposa d'un registre de consum d'aigua. Prop del 50% d'ETR utilitza algun tipus de sistema d'estalvi.

Eficiència energètica

S'observen deficiències en l'estalvi energètic als diferents ETR. Menys d'una quarta part dels allotjaments utilitzen sistemes d'eficiència energètica com l'ús de finestres de doble vidre o bombetes de baix consum. Només 2 ETR disposen d'informació sobre l'estalvi energètic i un registre del consum. La majoria d'establiments, degut al seu aïllament d'un nucli poblacional, obtenen l'energia per a la calefacció a partir de dipòsits de gasoil. L'origen de l'electricitat en tots ells prové de la xarxa elèctrica i un d'ells disposa de plaques solars tèrmiques.

Compres

Tots els establiments que ofereixen servei de restauració utilitzen productes locals per elaborar els àpats, la majoria dels quals són amb embolcall individual, tret de 2 ETR que ofereixen productes a l'engròs.

Integració paisatgística i vegetació

Les construccions dels ETR van des del s.X fins als s.XVIII, llevat d'una casa de poble que data de 1970. Totes elles mantenen la construcció típica de l'època amb algunes remodelacions i la majoria incorporen elements i l'estil característic de les antigues masies i cases de poble.

Contaminació acústica

A cap ETR s'observen indicis de possibles contaminacions acústiques; segons la informació facilitada pels gestors de l'ETR, cap usuari s'ha queixat de tal problemàtica.

Informació i comunicació ambiental

Estat precari d'informació ambiental per promoure una estada sostenible a tots els establiments malgrat que el 89% disposa d'informació del medi que els envolta. El 75% dels establiments ofereixen informació sobre el transport públic de la zona.

14.3 Relació entre vector ambientals

S'ha estudiat la potencial relació entre els vectors ambientals següent:

- *Qualitat ambiental dels ETR i preu d'allotjament.*
- *Reciclatge de matèria orgànica i distància dels contenidors municipals a l'ETR.*
- *Procedència d'obtenció de l'aigua i sistemes d'estalvi que s'utilitzen.*
- *Informació del medi ofertada i distància dels ETR al sistema natural més proper.*
- *Sistemes d'estalvi d'aigua i eficiència energètica*

Cap dels vectors ambientals presenta una correlació linial significativa, tot i que si que s'han pogut establir certes tendències:

- El preu de l'allotjament es és més relacionable amb el grau de confort i serveis que s'hi ofereixen que amb el compromís ambiental adoptat pels gestors de l'ETR.
- Les cases aïllades fan servir el doble de sistemes per a obtenir energia probablement degut a raons d'autonomia, ja que per la seva localització no poden dependre únicament de la xarxa, així com raons històriques d'aprofitament de l'entorn.
- Només s'estableix una feble relació entre la utilització de sistemes per reduir el consum d'aigua i el compliment dels criteris d'eficiència energètica; probablement degut a que la major part d'ETR obtenen l'aigua de pou propi sense haver de pagar un cànon obligatori.

14.4 Estat dels ETR pilot i propostes de millora per als ETR pilot

A continuació es mostra el grau de compliment de criteris bàsics i opcionals dels diferents vectors considerats pel DGQA en el conjunt dels ETR pilot. A diferència de l'avaluació per als 12 ETR, aquí es consideren tots els criteris proposats pel distintiu.

Taula 14.2: Compliment dels criteris bàsics i opcionals per vectors.

Vector ambiental	Compliment dels criteris bàsics	Compliment dels criteris opcionals
Gestió de residus	69%	17%
Estalvi d'aigua	42%	19%
Piscina	100%	40%
Eficiència energètica	63%	37%
Compres	100%	23%
Integració paisatgística	100%	-
Soroll	100%	-
Informació ambiental	61%	40%

El conjunt dels ETR pilot seleccionats tenen dificultats en la gestió de l'estalvi de l'aigua, la disponibilitat d'informació ambiental, l'eficiència energètica i la gestió de residus, en aquest ordre. Val a dir que són els vectors que més criteris bàsics contemplen en el DGQA, a diferència dels vectors on s'assoleix el 100% de compliment ja que només consten d'un o dos criteris per assolir.

A continuació es pot observar una taula amb els 6 establiments de turisme rural seleccionats per la prova pilot d'implementació del DGQA i el percentatge de criteris bàsics que compleixen. S'observa l'estat en que es troben actualment i, depenent d'aquest, l'esforç econòmic que han de realitzar per obtenir el distintiu.

S'estableixen uns rangs per valorar el percentatge de criteris bàsics que compleixen:

Taula 14.3. Percentatge de criteris bàsics que compleixen els ETR pilot

ETR	Gestió Residus (%)	Estalvi d'aigua (%)	Piscina (%)	Eficiència energètica (%)	Compres (%)	Integració Paisatgística (%)	Soroll (%)	Info. Ambiental (%)	Total (%)
Can Ramonet	100	75	100	88	100	100	100	100	93
Cal Simó	50	25	100	50	100	100	100	66	57
Can Parellada	50	25	100	25	100	100	100	33	46
La Merla Blanca	50	25	---	88	100	100	100	33	63
Cal Mestre	75	50	100	63	100	100	100	66	71
Ca l'Helena	88	50	100	63	100	100	100	66	76

Font: elaboració pròpia

	<50 criteris bàsics
	50-75% criteris bàsics
	>75 criteris bàsics

- Per sota del 50% de criteris bàsics complerts, s'estableix una situació que requereix un esforç econòmic important i quantiós.
- Els ETR que es troben entre el 50 i el 75 % de criteris complerts es considera que es troben en una situació millorable i que amb un esforç econòmic assequible podrien optar a complir el 100% dels criteris obligatoris i opcionals.
- >75% dels criteris bàsics complerts es considera que es troben en una situació molt bona per poder optar al distintiu i l'esforç econòmic no ha de suposar majors inconvenients.

Seguidament, es troben descrits els resultats i les propostes de millora per cada establiment.

Taula 14.4: Propostes de millora per als 6 ETR pilot.

ETR	Criteris complerts:		Accions de millora
	bàsics	opcionals	
Can Ramonet	93%	26%	<ul style="list-style-type: none"> - instal·lació de limitadors de cabal d'aigua en aixetes, cisternes i dutxes. - obtenció d'un comptador bomba per dur un registre del consum hídric. - instal·lació de bombetes de baix consum - obtenció d'un compostador per m.o.
<i>Inversió de millora:</i>			842€
Cal Simó	57%	36%	<ul style="list-style-type: none"> - instal·lació d'una nova caldera amb rendiment superior al 85%. - obtenció d'un comptador bomba per dur un registre del consum hídric. - instal·lació de sistemes d'estalvi d'aigua en aixetes, cisternes i dutxes.
<i>Inversió de millora:</i>			4.000€
Can Parellada	46%	10%	<ul style="list-style-type: none"> - instal·lació de finestres de doble vidre a tot l'establiment. - instal·lació d'una nova caldera amb rendiment superior al 85%. - instal·lació de bombetes de baix consum.
<i>Inversió de millora:</i>			35.300€
La Merla Blanca	63%	26%	<ul style="list-style-type: none"> - instal·lació de limitadors de cabal en aixetes i dutxes. - compostador per la m.o. - termòstats individuals a les habitacions.
<i>Inversió de millora:</i>			1.000€
Cal Mestre	71%	42%	<ul style="list-style-type: none"> - instal·lació d'airejadors i limitadors en dutxes. - revisió anual de la caldera per un tècnic. - termòstats individuals a les habitacions.
<i>Inversió de millora:</i>			600€
Ca l'Helena	75%	35%	<ul style="list-style-type: none"> - instal·lació airejadors i limitadors de cabal. - opcional: instal·lació tractament per la piscina respectuós amb el medi.
<i>Inversió de millora:</i>			335€

Ca l'Helena i Can Ramonet presenten el millor estat. Són els ETR amb major grau de compliment dels criteris bàsics, superant el 75%. Destaquen en apartats com gestió de residus i eficiència energètica, dos dels vectors amb més pes dins el distintiu DGQA. Com a conseqüència la inversió econòmica que haurien de fer per assolir el 100% dels criteris i poder obtenir el distintiu no suposaria un cost massa elevat.

Seguidament tenim Cal Mestre, la Merla Blanca i Cal Simó, que es troben en una situació més desavantatjosa en relació als ETR esmentats anteriorment; els hi manca gran part dels criteris de gestió de residus i estalvi d'aigua. En general requerriria una inversió moderada.

Finalment trobem l'establiment de Can Parellada, que amb el 46%, és l'ETR que menys criteris bàsics compleix. Aquest baix percentatge és degut als pocs criteris complerts en vectors com estalvi d'aigua, eficiència energètica i informació ambiental. Tots tres tenen força pes en el global de criteris en el document DGQA i per tant per assolir el distintiu, l'establiment hauria de fer front a una despesa massa gran per obtenir el distintiu, de manera que es recomanaria una inversió paulatina per intentar guiar l'establiment sota uns criteris més sostenibles als actuals.

15. Valoració de la implementació del DGQA; Crítiques i propostes de millora del distintiu.

Després d'utilitzar els criteris del DGQA en els diferents establiments pilot, s'han observat algunes mancances i punts que estableix el distintiu que creiem que han de ser replantejats ja que en molts casos els criteris no resulten òptims per a la valoració de l'estat ambiental d'un ETR.

En el projecte Barriche et. al. (2008) també es plantegen mancances en la formulació i criteris ambientals que no té en compte el DGQA, i des de l'experiència del present projecte, es coincideix amb alguna de les seves anotacions. A continuació s'exposen els punts criticats amb què es coincideix respecte el projecte del PNAP i les noves aportacions del present estudi (Taula 15.1).

Taula 15.1. Critiques al DGQA i propostes de millora

Criteris bàsics

Punts criticats interessants en Barriche et. al., 2008.

- El DGQA considera portar uns registres dels sistemes generadors d'energia i obtenció d'aigua però en canvi no contempla que hagin de tenir referents dels consums d'aquests vectors. El DGQA doncs, hauria d'incloure l'obligatorietat d'usar comptadors de consum.
- Dóna el mateix pes a tots els criteris bàsics independentment de la seva repercussió ambiental. Per exemple, és igual d'important que l'edifici estigui integrat en la zona, que fer recollida selectiva.

Punts criticats des del present estudi

- Es considera com a criteri bàsic la retolació als diferents contenidors de residus i és que, en la tipologia d'establiments que ofereixen servei de restauració, els propietaris són els únics que tenen accés a ells. Així no s'entén que el criteri sigui d'obligat compliment si són els mateixos propietaris o treballadors ja són coneixedors de quin és el que pertoca.
- L'obligatorietat de disposar de fulls informatius del transport públic de la zona, resulta inequívoca en aquest tipus d'establiments. Tenint en compte que la majoria d'ETR es troben aïllats de nuclis urbans o es situen en pobles apartats d'un eix metropolità, és molt difícil que el transport col·lectiu pugui arribar fins a aquest indret. Aquesta condició obliga als usuaris a desplaçar-se en vehicle propi fins l'allotjament.

Criteris opcionals

Punts criticats interessants en Barriche et. al., 2008

- La normativa del DGQA obliga a puntuar en 4 de les 8 categories possibles de criteris opcionals tot i que els vectors de soroll i integració paisatgística no disposen de criteris opcionals on poder puntuar.
  - Dels 50 punts optatius, no hi ha cap mínim de puntuació en cada criteri. Aquest fet pot produir la sobrepuntuació d'un vector concret i donar molt poc pes a la resta, tot i puntuar en més de quatre apartats.
  - Els allotjaments de la categoria independents no poden optar als 15 punts dels criteris opcionals de l'apartat de compres al no disposar de servei de restauració.
  - Els allotjaments rurals independents no poden optar al criteri opcional de l'apartat de les compres: no proporcionar productes amb embolcall individual.
- Ja que els propietaris lloguen l'establiment sencer i ells no proporcionen cap producte, només lloguen l'establiment.

Punts criticats des del present estudi

- El 100% d'ús de dutxes simples hauria d'estar valorat amb punts opcionals (4p) tenint en compte que s'estalvia el 75% de consum d'aigua³² respecte les banyeres.
- El criteri opcional que atorga fins a 12 punts (6 per sistema) d'aprofitament de l'energia sobrant provinent de sistemes energètics per a produir fred i/o calor té una qualificació desmesurada per l'estalvi real de l'energia que s'obté d'aquests sistemes.
- S'hauria de premiar amb punts opcionals el bon aïllament tèrmic de l'ETR. Distingir entre l'aïllament de parets i el de la taulada ja que cadascun permet estalviar entre un 20% i 40% del consum de calefacció³³.
- El criteri opcional de finestres de doble vidre hauria de ser un dels criteris bàsics, ja que les finestres amb vidre simple poden arribar a perdre entre el 10% i 25% d'energia calorífica³⁴.
- En l'apartat de piscines, s'hauria de valorar amb punts opcionals aquells allotjaments que cobreixen la piscina ja que així s'aïlla la piscina durant els mesos inactius i s'evita que es degradi la qualitat de l'aigua.

Un altre punt criticable del distintiu i aliè a la puntuació dels criteris, esdevé el fet de que s'hagi optat per crear un nou distintiu de qualitat adaptat al territori català i que no s'hagin mantingut els criteris que es proposen a nivell europeu en el distintiu *ecolabel*, que també contempla els ETR. Malgrat que aquest distintiu sigui més estricte i adaptat a zones més nòrdiques d'europa, l'administració hauria d'haver promogut l'adaptació del distintiu europeu per a les zones mediterrànies i no crear una altre certificació de qualitat que sols és reconegut a nivell de Catalunya. Es proposa l'*ecolabel* ja que els distintius de qualitat estatals com *Q de Calidad* no es centren en el caràcter de sostenibilitat de l'establiment sino en altres factors propis del confort turístic.

Les propostes de millora s'envien via mail al Departament de Medi Ambient i Habitatge com a suggeriment el dia 3/01/2010 però no hi ha resposta a data d'1 de Febrer de 2010.

---

³² Confederació del Turisme Rural i l'Agroturisme de Catalunya (TURALCAT); Bones pràctiques per a la sostenibilitat

³³ TURALCAT; Bones pràctiques per a la sostenibilitat

³⁴ U.S Department of Energy; Energy efficiency & Renewable Energy. 2009

16. Proposta de continuïtat de l'estudi

El present projecte forma part d'una línia d'estudi promoguda per la Universitat Autònoma de Barcelona a nivell del territori català i que comença al Parc Natural de Montseny. Un dels eixos és l'ecoetiquetatge en els serveis, i més concretament en els establiments de turisme rural. En aquesta línia d'actuació s'analitza la qualitat ambiental dels ETR propers al sistema natural - marc d'estudi, sota els criteris del DGQA. És per això, que en aquest projecte s'ha volgut seguir la mateixa metodologia per inventariar els ETR amb un mateix sistema de referència.

El fet de seguir la mateixa metodologia en aquest projecte i en els propers estudis a diferents sistemes naturals de Catalunya, permetrà que tots aquells ETR que hagin participat en els diferents projectes surtin en una base de dades comuna i estiguin inventariats sota un mateix marc referencial realitzat sota els criteris del DGQA. Aquesta iniciativa a nivell del territori català haurà de servir com a incentiu per a que els ETR aliens als estudis i els de nova incorporació, adoptin mesures de gestió conforme el distintiu de referència i actuïn de manera respectuosa amb el medi ambient. L'objectiu a llarg plaç, doncs, és que el Turisme Rural es pugui considerar un servei respectuós amb el medi ambient.

Des d'aquesta experiència, doncs, es proposa per a futurs projectes seguir la mateixa línia d'estudi en altres sistemes naturals per ajudar a crear aquesta xarxa d'ETR sostenibles arreu del territori català.

BLOC 6: ASPECTE FORMALS

---

17. Acrònims i paraules clau

Acrònims

ACS: Aigua Calenta Sanitària

CETS: Carta Europea de Turisme Sostenible

CP: Casa de poble

DGQA: Distintiu Garantia Qualitat Ambiental

DOGC: Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya

ETR: Establiment de Turisme Rural

EMAS: Sistema comunitari de gestió i auditoria mediambiental

EPD: Enviroment Product Declaration

IDESCAT: Institut Català d'Estadística

IQTE: Institut per la Qualitat Turística Espanyola

ISO: International Organization for Standardization

OMT: Organisme Mundial de Turisme

PG: Parc del Garraf

PNAP: Parc Natural del Alt Pirineu

SICTED: Sistema Integral de Calidad Turística en Destino

TURALCAT: Confederació del Turisme Rural i Agroturisme de Catalunya

UAB: Universitat Autònoma de Barcelona

Paraules Clau

Distintiu Qualitat Ambiental: sistema d'etiquetatge ecològic que promou el disseny, la producció, la comercialització, l'ús i el consum de productes i de serveis que superen determinats requeriments de qualitat ambiental més enllà dels establerts com a obligatoris per la normativa vigent

Ecoetiqueta: certificació de qualitat ambiental que informa i estimula als consumidors a escollir productes i serveis sostenibles.

Ecofitxa: Fitxa informativa sobre l'estat ambiental de l'establiment.

Ecoturisme: turisme verd o turisme ecològic que té com a principals atractius la naturalesa i l'aventura, i com a principals destinacions els espais rurals i naturals.

Establiment rural: establiment que presta allotjament als clients en habitacions o vivendes rurals, d'una manera habitual i mitjançant un preu

18. Programació

	Setembre				Octubre				Novembre				Desembre				Gener				Febrer		
Setmanes	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3
Proposta d'objectius i diagrama de treball																							
Contacte amb els gestors del PN Garraf																							
Elaboració i presentació d'objectius i metodologia																							
Anàlisi dels ETR del parc																							
Treball de Camp; Anàlisi dels ETR-pilot escollits																							
Tractament de dades i estudi d'implantació del DGQA																							
Propostes de millora i conclusions																							
Elaboració de l'article, pressupost i annexos																							
Revisió del document i preparació de la defensa																							
Entrega de la memòria del projecte																							

*Les línies en vermell de la part superior marquen les setmanes d'entrega de documents.

19. Pressupost del projecte

Costos				
Accions		Preu per unitat	Nº unitats	Total (€)
Recursos Humans	Redacció del projecte	12€/h	600h	7200
	Treball de Camp	16€/h	64h	1024
	Desplaçament amb vehicle privat	8€/100Km	480Km	38
	Telèfon	20€/persona	4	80
Recursos Materials	Impressió del projecte	40€/impressió	4	160
	Enquadernació	3€/enq.	4	12
Subtotal				8514
IVA (16%)				1362
TOTAL				9.876 €

20. Bibliografia

Documents:

Barriche, R. et al 2008. Ecoetiquetes de serveis: establiments de turisme rural en l'àmbit del Parc Natural de l'Alt Pirineu. Universitat Autònoma de Barcelona.

Cànoves, G. et al. 2005. Turismo rural en Cataluña: condicionantes de la oferta y la demanda. Universidad Autónoma de Barcelona. Departamento de Geografía.

Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. Número 5431 – 29.7.2009. Resolució MAH/2151/2009. Criteris ambientals per a l'atorgament del distintiu de garantia de qualitat ambiental ens els establiments de turisme rural.

Solsona M, J. Calidad en la gestión de alojamientos turísticos rurales pag. 65-89. Agencia Valenciana de Turismo.

Pàgines web:

- Agencia Catalana de l'Aigua: <http://mediambient.gencat.net/aca/ca/inici.jsp>
- Agenda de la construcció sostenible: <http://www.csostenible.net>
- Associació Tursime Sostenible: <http://www.turismesostenible.info>
- Calidad turística española: <http://www.calidadturistica.es/>
- Carta Europea de Turismo sostenible:
<http://www.turismosostenible.es/articulos/carta-europea.pdf>
- Consorci de Turisme del Garraf: <http://www.garraftour.com>
- Diputació de Barcelona: <http://www.diba.es>
- DGQA: <http://mediambient.gencat.net>
- Ecoetiquetes europees:
  - <http://www.green-key.org>
  - <http://www.mdt.public.lu/de/publications/discours/2007/01/EcoLabel/index.html>
  - <http://www.legambienteturismo.it/eng/index.html>

- Establiments de turisme rural del Parc
  - Cal Jeroni: <http://www.caljeroni.com/>
  - Can Parellada: <http://www.canparellada.es/>
  - Ca la Siona: <http://www.caljeroni.com/>
  - Cal Mestre: <http://www.cal-mestre.com/>
  - La caseta de dalt: <http://www.lamasiarural.com>
  - Cal Magí: <http://www.lamasiarural.com>
  - Cal Simó: <http://www.calsimo.com>
  - La Ginesta: <http://www.laginestarural.com>
  - Ca l'Almirall de la Font: <http://www.almiraldelafont.com/>
  - Can Ramonet (Ca l'Erika, Can Marius, Ca la Mei, Ca la Lali):
<http://www.canramonet.com/>
  - Clos la Plana: <http://www.closlaplana.net>
  - Els Cucons: <http://www.elscucons.com/>
  - La Merla blanca: <http://www.lamerlablanca.com/>
- Estalvi d'aigua: <http://www.ahorroagua.es/>
- EUROPARC espanya: <http://www.europarc-es.org/>
- Generalitat de Catalunya: <http://www.gencat.net>
- ICTE: <http://www.ict.e.es/marca/marca.htm>
- IDESCAT: <http://www.idescat.cat>
- Leroy Merlin: www.leroymerlin.es
- Parc Natural del Garraf: <http://www.diba.es/parcsn/parcs/index.asp?parc=10>
- SICTED: <http://www.calidadendestino.es>
- U.S Department of Energy; Energy efficiency & Renewable Energy:
<http://www.eere.energy.gov>

21. Agraïments

Volem agrair sincerament l'ajut en aquest projecte a les següents persones:

Als tutors del Projecte: Ester Garcia Solsona, Joan Rieradevall Pons, Martí Boada Juncà i Jordi Duch Cortinas, per la seva tutorització propera i personalitzada.

Als gestors del Parc del Garraf i en especial als responsables de tots els establiments de turisme rural presents en aquest Projecte.